

www.zazdravje.net

Skupaj za zdravje človeka in narave

▲ september 2012

brezplačen izvod

Tema meseca:

Kaj še čakamo?

Oglasna deska projekta

Skupaj za zdravje človeka in narave

Ne zamudite časa posebnih energij

Konec decembra je čas posebnih energij. Mnogi menijo, da bo ta december še posebej „poseben“. Ali se lahko uglasimo s temi energijami?

Energija kristalov, vode in soli dodatno okrepi našo notranjo »anteno«, zato ne zamudite še enega zanimivega vikend seminarja v Nemčiji, ki ga organiziramo v okviru projekta Skupaj za zdravje človeka in narave.

Od 14. do 16. decembra vabljeni na največje evropsko območje soli, kristalov in nadnaravne lepote. Seminar vodi Rajko Škarič.

Dodatne informacije in program na:
kristalno.mm@gmail.com ali po telefonu 040 191 518 in 040 187 527 (pon-pet od 16. - 21. ure).

Pojdimo v sij svetlobe

Na voljo je še nekaj prostih mest za osem dnevni **seminar na Hvaru**, ki ga vodita Rajko Škarič in Sanja Lončar.

Termini:

20. do 27. oktober
(I in II modul)

28. oktober - 4. november (III modul)

Več informacij na:

www.zazdravje.net,
pokličite na **041 770 120** (tor.-pet. med 9. in 13. uro) ali pišite na hvar2010@gmail.com

Bi želeli naše novice prejemati na dom?

Finančna sredstva nam ne omogočajo kritja stroškov pošiljanja na individualne naslove. Če bi želeli naše novice prejemati na dom, prosimo za prispevek, ki ga lahko nakažete na **TRR: 0201 1025 5748 080**. Prejemnik: Društvo Ognjič, Zapotok 54, 1292 Ig. Namen: Prispevek.

Priporočamo se za 7 EUR ali več. Vsak prispevek nam pride prav, da lahko še naprej širimo mrežo vrtcev, šol in zdravstvenih domov, ki jim pošiljamo naše novice. Prispevke lahko pošljete tudi v obliki poštne znamke A.

Banka nam žal ne nudi popolnih podatkov pošiljateljev prispevkov, zato vas naprošamo, da nam pošljete kopijo plačane položnice, ali nam popolne podatke (ime, naslov, datum plačila) posredujete po e-pošti na naslov posljite.novice@gmail.com. S tem boste zagotovili, da bodo obvestila nemoteno prihajala na vaš naslov.

Padec spletne strani

Kot ste mnogi že opazili, je bila naša spletna stran www.zazdravje.net v avgustu tarča hekerskega napada.

Večino vsebine smo uspeli ponovno postaviti. Če opazite, da še kaj ne deluje, ali če ne najdete iskanih vsebin, vas prosimo, da nas o tem obvestite na: info@zazdravje.net

Ste novi v „eko svetu“?

V prejšnjih eko vodičih smo objavili zelo veliko koristnih informacij, ki vas lahko obvarujejo pred zavajanjem in tveganji na področju eko, bio organske, ponudbe. Da se ne ponavljamo, teh informacij tokrat ne objavljamo.

Poiščite jih na http://www.zazdravje.net/novice_pdf.asp v septembrskih novicah za leto 2011, 2010, 2009...

Dva eko svetova

Prihaja čas, ko ni več treba razlagati, kaj je ekološko, eko, organsko, oziroma da je sploh mogoče v današnjem času pridelati kaj brez uporabe kemije. Zdaj vemo, da lahko.

Nasprotniki so zdaj spremenili strategijo in namesto besed, da to ni mogoče, vse bolj pogosto nadaljevanje spodbujanja tveganih tehnologij opravičujejo s tem, da eko kmetijstvo in čiste energije ne bodo mogle prehraniti hitro rastočega svetovnega prebivalstva. Resnica pa je ravno nasprotna.

Obstoječe tehnologije pridelave, transporta, trgovine in bančništva izgubljajo svojo učinkovitost. Pri pridelavi hrane se to kaže na izgubi rodovitnosti zemljišča, v vse večjih težavah s škodljivci in sušo, ... Globalna trgovina vse težje prevaža izdelke z enega na drugi konec planeta. Tudi pogubna bilanca za zdravje, ki jo nove tehnologije prinašajo, postaja vse bolj očitna. Zdravstvene blagajne razvitega sveta pokajo pod obremenitvami, ki jih predstavljajo kronične bolezni in rak, ki so v veliki meri posledica prav masovnih tehnologij pridelave in predelave hrane ter drugih nezdravih tehnologij in načina življenja, ki nam je vsiljen v zadnjih desetletjih.

Edini način, da pridelamo s čim manj uporabe energentov, da ohranimo rodovitnost tal, okrepiamo zdravje rastlin in zmanjšamo stroške transportov, je povratak k trajnostni lokalni pridelavi, mešaním posevkom in večji biotski pestrosti. Edini izhod iz monokulture zamisli je povratak k ustvarjalnosti, individualnim rešitvam in soustvarjanju.

Tako kot so avtohtone sorte rastlin bolj kos ekstremnim pogojem pridelave, so tudi avtohtone rešitve na drugih področjih bolj uspešne, bolj vitalne in bolj prilagojene našim potrebam.

To, da si na vseh področjih želimo ekološko prihodnost, postaja jasno vsem, razen tisti peščici, ki svojo finančno moč, nazive in vloge še vedno dolguje uničevalnim tehnologijam.

S tem, da postaja skupina, ki si želi ekološkega, vse bolj množična, tudi njeni motivi in vrednote postajajo vse bolj pisani. Tako postaja vse bolj pisana tudi ponudba. Zato vam bo tokratni Eko vodič – že šesti po vrsti – predvsem v pomoč pri spoznavanju odtenkov v ponudbi eko izdelkov, storitev, zamisli in vrednot.

Sanja Lončar, urednica

V tokratnih novicah preberite:

Eko potrošniki ali eko ustvarjalci?	4
Z miško se daleč pride	6
Posebnosti kot pogoj za uspeh	8
Mlečna uspešnica	10
Ekološko kmetijstvo: Kje smo v letu 2012?	12
GSO v praksi in v zakonodaji	14
Zavajanje z oznako naravno in eko	15
Permakultura in biodinamika z roko v roki	16
David proti Goljatu	18
Ko ljudstvo prebuja voditelje ...	20
Kam po izdelke?	22
Oznake ne povedo vsega	30
Zakaj prehranska dopolnila pogosto ne delujejo?	32
Vse bolj zahtevni kupci – vse boljši izdelki	36
Ni vse tako sveže, kot se zdi	37
Prihaja Ljudski zdravnik!	38
Koledar dogodkov	41
Zavest premika svet	46
Želite še več?	58

IMPRESUM: Novice izdaja: Društvo Ognjič; Odgovorna urednica: Sanja Lončar; Naklada: 40.000 izvodov; Kontakti: info@zazdravje.net, 041 770 120, Fotografije: Frontier d.o.o.; Oglasno trženje: Frontier d.o.o.; Fotografija na naslovnici: Rajko Škarič; Oblikovanje in prelom: Opa:celica [Saša Vučina]; Tisk: Tiskarna Schwarz

Eko potrošniki ali eko ustvarjalci?

Brez dvoma je število tistih, ki si želijo eko živil, vse večje. Motivi, ki so za temi željami, pa so vse bolj različni.

Tako kot so vozniki chopperjev in vozniki športnih motorjev kot iz dveh različnih svetov, in sicer kljub temu, da tako eni kot drugi vozijo motorno kolo, dobiva tudi eko ciljna skupina vse več podskupin. Te so si med seboj zelo različne, in sicer kljub temu, da tako eni kot drugi kupujejo certificirana ekološka živila ali naravno kozmetiko.

Za ene je eko le nova različica starega potrošništva. Zanima jih le izdelek in veseli so, če najdejo eko različico, s katero bodo zamenjali dosedANJI izdelek. Eko čips namesto konvencionalnega, eko meso namesto konvencionalnega, eko mehčalec perila namesto konvencionalnega, eko hitra jed, pašteta in mlečni riž. V resnici pa se v njihovem življenju ni spremenilo nič drugega, le en izdelek so zamenjali z drugim, za katerega so prebrali, da je bolj zdrav. Še vedno pa v njih ostajajo enak stres, enaka odsotnost pri uživanju, enake prednostne naloge v življenju, ..., le da so pripravljeni plačati več, da bo v vrečki manj strupov kot včeraj.

Drugo skupino predstavljajo tisti, ki ravnavo ravno obratno. „Čips ni v redu, saj zakisa telo in ga polni s prostimi radikali.“ V želji, da bi se izognili morebitno škodljivim živilom, so na njihovem seznamu

vse bolj eksotične sestavine, za katere še nikoli ni slišala niti njihova lastna mati. Je že res, da so se o karakteristikah določenih živil dobro pozanimali, prebrali celo klinične študije o njihovem delovanju in so pripravljeni celo vložiti več časa in napora v zdravo prehrano, vendar še vedno menijo, da je vse, kar je dobro, treba kupiti. Čim dražje je, čim bolj neznano in bolj oddaljeno, iz daljnih krajev, tem bolje je. Za takšne kupce je značilno, da v trgovino vstopijo z vprašanjem: „Ali imate kaj novega?“ Kot da bi se živila morala podrežati modnim trendom. Tako kot drugi menjavajo mobitele in računalnike, ker se je pojavil novejši model, takšni potrošniki skačejo z enega pripravka na drugega v upanju, da bodo „zadeli“ in končno prišli do takšnega, ki bo rešil vse njihove težave.

Če menite, da morate za zdravje najprej nakupiti stroškov za nekaj tisoč evrov, se celo včlaniti v razne verige prodaje tovrstnih izdelkov in nato še redno kupovati „super hiper ultra“ zdrave praške, kapsule in tablete z vseh koncev sveta, ostajate tipični novodobni potrošnik. Ne glede na to, da se vam zdi, da ste naredili veliki korak v smeri lastne svobode in dobrega počutja.

Tretja skupina, ki bi jo lahko imenovali eko soustvarjalci, pa se od prve in druge skupine razlikuje po tem, da so njihove košarice v nakupovalnih središčih vse bolj prazne. Zakaj bi kupovali eko čips, če si ga lahko sami naredijo iz eko krompirja, pa še tega lahko kupijo najbolj svežega in najbolj poceni neposredno pri kmetu ali ga celo sami pri-delajo? Zakaj bi kupovali že pripravljene eko puding, ko pa ga lahko sami skuhamo v le nekaj minutah? Zakaj bi kupovali eko piškote, ko pa jih je tako zabavno delati skupaj z otroki. Eko ustvarjalci

v ospredje postavljajo odnose. Svoj odnos do rastlin in živali, svoj odnos do svojih bližnjih in svoj odnos do tistega, ki je zanje kaj pridelal. Drugi jih gledajo kot čudake, češ: „Kakšni odnosi, komu je še to pomembno? Zakaj bi krava morala imeti prost izhod, saj pa ni v toplicah? Zakaj bi se trgovec in kmet morala imeti rada, saj pa nista poročena?“ Etična merila, pri katerih ta skupina vztraja, drugi vidijo kot nepotrebno kompliciranje, ki zavira razvoj eko trga. Kot češ, da bi se dalo z nižjimi merili, ko gre za takšne „drobnarije“, pridelati več eko izdelkov, ki bi bili cenejši in širše dostopni.

Vse navedene skupine imajo svoje videnje o tem, kaj je prav. Industrija in trgovci pa jih poskušajo zadovoljiti, in sicer kljub temu, da tudi njim postaja vse bolj jasno, da ko rečemo eko potrošnik, vse manj vemo, o kom govorimo.

Kdo je vaš potrošnik?

Naši ponudniki so povečini še vedno daleč od tega, da bi segmentirali svoje eko kupce. Mnogi so šele včeraj spoznali, da je povpraševanje po eko izdelkih v nenehnem naraščanju. Da bi ponudbo morali še segmentirati, pa se mnogim še ni posvetilo.

Največ zavedanja o pomenu odnosov in specializacije za določeno ciljno skupino je zaslediti pri manjših trgovinah. To ne preseneča. V vrstah ustanoviteljev specializiranih trgovin je še vedno veliko ljudi, ki so se za ta segment odločili zaradi lastnega prepričanja in poslanstva, ki mu želijo slediti. Zato njihova trgovina odraža njihov pogled na svet in jih ne skrbi, da morda njihova ponudba ne bo všeč prav vsem.

Majhne trgovine nimajo vsega, kar ponujajo hipermarketi, včasih tudi ne morejo doseči enakih cen, imajo pa prednost, ki šteje pri tistih, ki jim je pomembna dodana vrednost. Znajo svetovati, imajo svoje lastne izkušnje z izdelkom, pripravljene so prisluhniti vašim potrebam, izkušnjam, mnenju o izdelkih itd. Tako nastaja vse bolj prečiščeni asortiment izdelkov, ki je po meri ljudi, ki takšne trgovine obiskujejo. Marsikatera takšna trgovinica je prerasla tudi v središče dogajanja, druženja, izobraževanja, ...

Prednost konvencionalnih marketov je v tem, da lahko svoje kupce pridobivajo iz potrošnikov, ki so na njihove trgovine že navajeni. Z najmanjšim naporom, le s tem, da zavijemo v drugo „ulico“ hipermarketa, imamo že na voljo na tisoče eko izdelkov zelo širokega spektra cen in kakovosti.

Mešane družine, ki še vedno kupujejo tako eko kot tudi konvencionalne izdelke, pa na ta način svoje nakupe lažje in hitreje opravijo. Seveda le pod pogojem, da vedo, kaj bodo kupili. Pogosto vidim zmedene obraze, ki ob policah in izdelkih,

La BIO IDEA izdelki iz paradižnika

Sveže sestavine iz ekološke pridelave v kombinaciji z tradicionalnimi recepti omogočajo pester izbor odličnih omak, svežega okusa in enostavne uporabe.

Prednost izdelkov je, da so proizvedeni iz paradižnika, ki je popolnoma dozorel in seveda pridelan na ekološki način. Sestavine prihajajo iz Sicilije, kjer jim že sama, izredno hranljiva vulkanska prst in obilica sonca, omogoča odlično kvaliteto.

Kmetijske površine niso prekomerno gnojene zato je sam okus paradižnika bistveno boljši kot pri konvencionalni pridelavi. Za paradižnik je namreč značilno, da pri prekomernem gnojenju z dušičnimi gnojili izgublja na okusu, da o slabih lastnostih takšnih, z dušikom nasičenih plodov sploh ne govorimo. Zaradi velike vsebnosti likopena, dragocenega naravnega antioksidanta ter več kot dvajset različnih rudnin in obilice vitaminov je paradižnik, pridelan na naraven, ekološki način v vsakdanji prehrani še kako pomemben. Likopen se pri toplotni obdelavi ne izgublja, ravno nasprotno, spremeni se tako, da ga telo celo lažje absorbira.

Engroš d.d., Cesta v Trnovlje 10a, 3000 Celje

Več o bio ponudbi na www.tus.si

ki molčijo, poskušajo ugotoviti, kaj bi bila prava izbira in kaj naj počnejo z živilom, ki ga držijo v svojih rokah. Vprašati prodajalca ali prodajalko? Se šalite? Večina tega izdelka še nikoli ni zaužila. Mnogi niti ne vedo, da ga imajo na policah. Če vam bo 100 gramov sejтана, ki stane 15 evrov na kilogram, računalnik odčital kot en kilogram, prodajalka ne bo niti trznila. Kaj pa ona ve, kaj je to.

Kot odgovor na potrebe, da združimo prednosti velikih in majhnih, nastajajo tudi vse večje eko trgovine. Ob dveh eko supermarketih Kalček in vse večjim Živa centrom smo pred novim letom v Ljubljani dobili še bio market Vitacare. Tudi druge trgovine Vitacare po svoji velikosti in založenosti postajajo vse bolj podobne supermarketom. Ob bok takšnim se postavlja tudi Norma v Mariboru. Zamisel je ponuditi zelo širok spekter izdelkov in tako omogočiti kupcem, da dobijo vse na enem mestu. Vzdušje v takšnih trgovinah pa je zelo različno. Od takšnih, kjer se boste počutili podobno kot v konvencionalnem supermarketu, do takšnih, kjer se boste počutili, kot da bi prišli k svojim prijateljem.

Razen takšnih oblik trgovine, ki so vidne in statistično merljive, pa občutno raste tudi področje izmenjave in nakupov, ki se dogaja v neposrednem odnosu med proizvajalcem in kupcem. Vse več ljudi se odpravlja neposredno h kmetom. V nezadostno ponudbo se vključujejo tudi vrtičkarji in manjše kmetije, ki z združenimi močmi poskušajo oskrbovati svoje kupce, pojavlja se vse več različnih oblik novih krajših poti, ki sicer zahtevajo večji vložek vašega časa, za nagrado pa ponujajo nižje cene in bolj trdne vezi med pridelovalcem in kupcem.

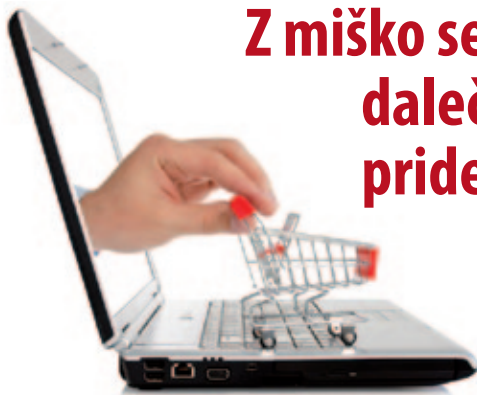
Za davčni sistem marsikatera nova praksa predstavlja težavo in diši po sivi ekonomiji. Trgovci v njej vidijo nelojalno konkurenco, ki ji ni treba plačevati fiksnih stroškov prostora, delavcev in davkov. Potrošniki, ki so se odločili za takšne načine oskrbe, pa v vsem tem vidijo možnost soustvarjanja nove zdrave ekonomije, ki je bolj pravična do pridelovalca in končnega kupca.

Kaj bo prinesla prihodnost?

Svet že zdavnaj ni samo eden in edini. V njem obstaja veliko podsvetov. Tako kot je vaš „radijski sprejemnik“ poln različnih radijskih postaj, vi pa slišite le tisto, ki ste jo izbrali, enako je tudi na trgu eko ponudbe. Kar boste izbrali, to boste dobili in to tudi zaužili.

Kateri program nekomu bolj ustreza, komu in kaj plačujemo ter kakšne odnose s tem soustvarjamo, pa je osebna izbira vsakega izmed nas. Podobno privlači podobno. Vsaka izbira pa ima svoje posledice in ustvarja svet, v katerem bomo živeli jutri.

Spletne trgovine Z miško se daleč pride

Ni dneva, da na spletu ne nastane kakšna nova spletna trgovina, ki ponuja eko živila, naravno kozmetiko ali prehranska dopolnila. Zagotovo jih je lažje „odpreti“ kot trgovino, ki ima tudi fizični prostor. Mnogi menijo, da zadostuje le računalnik in malo večja klet ali garaža, pa se lahko poslovanje začne. Dejstvo, da je splet prepoln „okostnjakov“ takšnih spletnih trgovin (to so takšne, pri katerih že pri prvem obisku ugotovite, da je bil datum zadnje spremembe nekaj let nazaj), pove, da preživetje v spletnem poslu ni tako preprosto, kot se sprva zdi.

Pred nekaj leti so bile spletne trgovine novost tudi v slovenskem prostoru. Danes pa je vse več ljudi, ki posegajo po takšnem načinu nakupov, in sicer zlasti zato, ker s tem prihranijo veliko časa in stroškov, ki so povezani s potovanjem. Ker je število eko trgovin še vedno precej majhno in jih na določenih koncih Slovenije sploh ni, je klik na računalniško miško resnično zelo praktičen način nakupa. Če vas ni strah „mišk“ in če veste, kaj želite kupiti, seveda.

Za vse uspešne spletne prodajalne je značilno tudi to, da je spletna trgovina le ena izmed oblik njihovega delovanja. Skoraj vse uspešne spletne prodajalne v Sloveniji obstajajo tudi v fizični obliki. Ob tem so mnogi izmed uspešnih zelo dejavni tudi pri različnih oblikah izobraževanja svojih strank, sodelujejo na

javnih dogodkih in prireditvah, prisotni so tudi v medijih, podpirajo delovanja različnih društev itd. Nekateri, kot, denimo, EkoPlaza.si, ustanavljajo tudi neprofitne sklade, ki so namenjeni financiranju ekoloških projektov. Vsak nakup šteje!

„Preživele“ veterane slovenske spletne prodaje eko izdelkov smo povprašali po njihovih izkušnjah.

V **Živa centru** so nam povedali, da opažajo, da stranke rade pridejo najprej v trgovino, se o izdelku pozanimajo in ga po možnosti preizkusijo. Ljudje želijo videti ljudi, ki stojijo za izdelki. Šele nato se odločijo, da tisto, kar uporabljajo, naročijo tudi po pošti, da jim ni treba še enkrat hoditi v trgovino, če stanujejo daleč. Na začetku gre za manjša naročila – ker večina verjetno preizkuša, ali bo takšen način deloval. Nato pa se opogumijo in spletni nakupi prerastejo v navado.

Kot pravi **Matej Bezgovšek iz Biovana**: „Mislim, da so mnogi imeli prevelika pričakovanja in premalo pestre ponudbe. Po mojem mnenju tudi tukaj velja, kot na vseh ostalih področjih življenja, da je treba verjeti v uspeh, delati v to smer, biti aktiven, optimističen, ne obupati pri prvi oviri in biti včasih morda tudi nekoliko naiven.“

Peter (Biopark in ZIN) je povedal: „Najbolj

pogosta napaka je, da vsi mislijo, da bo kar čez noč prišlo ogromno strank in bodo naredili velik posel. Mi delujemo že pet let in počasi širimo krog zadovoljnih strank. Da bi bile stranke zadovoljne, pa je najbolj pomembna odzivnost in pripravljenost, da jim pomagamo na različne načine.“

Kljub temu, da vas ljudje ne vidijo in da jim ne bo pomembna urejenost vaše trgovine in pisarne, vas tudi prek spleta čutijo. Ko od daleč opazujemo dogajanje na slovenski eko sceni, pogosto opazimo prav to: tistim pozitivno naravnanim gre precej gladko. Tistim, ki v vsem vidijo težave, nevarnosti in sovražnike, pa se nenehno dogajajo neprijetne situacije. Morda je takšna senzibilnost strank na področju eko izdelkov še posebej izražena, zagotovo pa je ne smemo podcenjevati.

Tajča Pavček (Ekolife, Biosvet): „Najpogostejša napaka je zagotovo ta, da nekateri mislijo, da se bo tisto, kar je trenutno aktualno, kar samo od sebe prodajalo. Danes je poplava ekoloških spletnih trgovin, tako da je res nujno, da je to tvoj način življenja, le tako lahko oddaš pravilno pozitivno energijo naprej. Mi osebno nimamo v naših spletnih trgovinah nobenega izdelka, za katerim ne stojimo 100-odstotno. Najpomembnejše za uspeh je zagotovo to, da želiš z izdelki, ki jih prodajaš, pomagati ljudem, ter da deluješ popolnoma iskreno in resnicoljubno. Rezultat je le posledica navedenega.“

Ime spletne trgovine	Letnica začetka	Št. izdelkov v ponudbi	Pogoj za brezplačno dostavo	Roki dostave	Naslov
SONČNA TRGOVINA	2005	6000	70 eur	2-3 dni	www.soncnatrgovina.com
ŽIVA CENTER	2006	1100	20 eur	1-2 dni	www.zivacenter.org/shop
BIOVAN	2006	ni podatka	20 eur	1-2 dni	www.bio-trgovina.si
BIOPARK	2007	400	30 eur	naslednji dan po naročilu (če so izdelki na zalogi)	www.biopark.si
ZIN	2007	400	30 eur	naslednji dan po naročilu (če so izdelki na zalogi)	www.zin.si
EKOLIFE	2008	1000	60 eur	1-3 dni	www.ekolife.si
BIO SVET	2009	500	30 eur	1-3 dni	www.biosvet.si
EKOPLAZA*	2009	550	60 eur	2-5 dni	www.ekoplaza.si
NORMA	2010	do 3000	50 eur	takoj	www.norma.si
VEGAFIT	2010	700 do 1000	60 eur	1-2 dni (5-14 dni za izdelke izven zaloge)	www.vega-shop.si
APOTEKA NATURA	2010	500 do 1000	30-50 eur	1-2 dni (do 7 dni za izdelke izven zaloge)	www.apoteka-natura.si
EKO OAZA	2011	več kot 1000	50 eur	1-3 delovne dni	www.ekooaza.si
GREENGO Moje zdravje	2011	ni podatka	60 eur	2-7 dni za izdelke na zalogi	www.trgovina-greengo.si
KALČEK*	2012	800	?	1-2 dni *	www.kalcek.si

KALČEK * 1. * za naročila od ponedeljka do četrtega do 12. ure je dostava naročenega blaga naslednji delovni dan, 2. za naročila od petka do nedelje je dostava v torek. 3. dostava živil iz hladilniškega programa (mleko, mlečni izdelki, tofu, ...) se izvaja samo v torek in četrtek ter le na območju Ljubljane in okolice v oddaljenosti 20 km od Ljubljane.

in svetovanja glede ostalih zdravstvenih nevšečnosti. Svetovanja so vedno zapolnjena do zadnjega mesta in veseli jih, da lahko tudi na takšen način prispevajo k boljšemu zdravju ljudi.

Posebnosti kot pogoj za uspeh

Vse več specializiranih trgovin v Sloveniji že zdavnaj ne ponuja več zgolj izdelkov. Vsi ti prepoznavajo pomen izobraževanja in svetovanja ter se potreb kupcev lotevajo na vse bolj sistematične načine. Vsem trgovinam smo zato poslali povabilo, da nas obvestijo o tem, kaj so njihove posebnosti. (Objavljamo le tisto, kar smo prejeli in v zaporedju prispele pošte.)

KALČEK, Ljubljana

V Kalčku, ki je prvi v Sloveniji odprl ekološki supermarket ter vpeljal svežo ponudbo sadja in zelenjave, svoj odnos s kupci nadgrajujejo tudi s predavanji, z delavnicami in s predstavitvami, ki naj bi podpirali kupce pri izboljšanju njihovega načina prehranjevanja in življenja. Imetnikom kartice Kalčica nudijo brezplačna svetovanja svojih prehranskih svetovalcev. Organizirajo tudi plačljive kulinarične delavnice in brezplačne degustacije.

Na spletnem naslovu info@kalcek.si se lahko naročite na Kalčkove novice, na naslovu <http://kalcek.si/dogodki-vsi.html> pa je objavljen aktualni program dogodkov in predavanj.

JANCOMM / MAMA TERRA, Kamnik

Tudi podjetje Jancomm sodi med seniorje, ki so na trgu eko ponudbe že 20 let. Večina jih pozna po prvovrstnih japonskih izdelkih. Pred štirimi leti so odprli tudi svojo prvo trgovino Moma Terra v Kamniku, lansko leto pa še spletno trgovino Eko Oaza.

Svojim strankam ponujajo recepte za pripravo jedi, marsikaj pa pripravijo tudi sami in ponudijo v pokušino. V začetku poletja so organizirali teden Pozdrav poletju, kjer so strankam ves teden pripravljali smoothije s svežim eko sadjem/zelenjavo ter superživili, pa tudi presne tortice, presne prizgizke in podobno. V trgovini imajo vsak mesec tudi različna brezplačna individualna svetovanja o težavah z zakisanostjo, s prebavo, z osteoporozo

AJDA, Maribor

V trgovini Ajda v Mariboru se držijo področij, na katerih so uveljavljeni kot strokovnjaki. Njihova področja so predvsem makrobiotika, veganstvo, različne diete in aromaterapija. Zato so pravi naslov za tiste, ki želijo kakovostne in poglobljene nasvete na tem področju.

NORMA, Maribor

Bio prodajalna Norma je namenjena vsem vsejedcem, ki se zavedajo pomena zdravega načina prehranjevanja. Prodajajo tudi domači ekološki kruh, pripravljajo sendviče in pečejo pirine rogljičke ter druge dobrote kar v prodajalni sami. Oddelek sadja in zelenjave je hlajen 24 ur na dan, tako da ostanejo izdelki dlje časa sveži. Med ponudbo je vedno več slovenskih izdelkov, vendar še vedno manj, kot bi si vsi skupaj želeli.

V Normi pripravljajo redne pokušine bio dobrot, recepte pa objavljajo tudi na spletni strani. Prodajalno so opremili tako, da lahko v njej prirejajo tudi kuharske delavnice. Zadnja novost v Normi so brošurice, s katerimi kupce obveščajo o posebnih ponudbah in storitvah na področju zdravja, ki jih ponujajo različni zdravstveni centri, terme in zdravilci.

Menijo, da je svetovanje za stranke najpomembnejše, zato kupcem ponujajo svetovanja prehranskih strokovnjakov, svetovanja s področja nege telesa ter merjenje bazalnega metabolizma in strokovno svetovanje o pravilnem prehranjevanju glede na krvno skupino. V bližnji prihodnosti računajo na to, da bodo lahko vse Normine izdelke in storitve ponudili tudi v drugih slovenskih krajih.

MEDILEK, Cerkno

Trgovina začenja svoje delovanje na področju, kjer je treba še veliko storiti na izobraževanju ljudi, zato v trgovini vsak mesec prirejajo razne dogodke, promocije in svetovanja na temo zdrave prehrane in naravne kozmetike.

Zavedajo se, da je danes pomembno celostno svetovanje in v stalni izmenjavi izkušenj s svojimi strankami počasi iz majhnega raste veliko.

HIŠA NARAVE, Krško

V Hiši narave imajo individualni pristop in

poslušajo potrebe kupcev. Pri njih dobite kakovostne biološke izdelke in prehrano za ljudi s posebnimi potrebami, pa tudi za tiste, ki ste že ali želite konvencionalno prehranjevanje popestriti z zdravo prehrano. Posebnost trgovine so tedenske ponudbe, ko imajo na voljo sveže izdelke iz kozjega mleka ter vitalne, presne sladice in prigrizke. Prav tako organizirajo redna tedenska svetovanja, promocije, degustacije, delavnice (nege obraza in ličenje, prehranska svetovanja, aromaterapija, delavnice vitalne prehrane, ...).

STARI MOST, Novo mesto

Stari most, čajarna in delikatesa je lokal, trgovina in prireditveni prostor. V čajarni vam poleg standardne ponudbe postrežejo tudi sendviče in torte, ki jih pečejo sami, iz sveže zmlete eko pire, ki jo kupujejo v Beli krajini. Poleg tega organizirajo še vrsto predavanj, izobraževanj in razvedrila z namenom.

V delikatesi ponujajo širok izbor čajev, zelišč, začimb in olj, eko hrano in prigrizke, pripomočke za obdelavo hrane, eterična olja, pribor za pitje čaja in naravno kozmetiko. Zraven delikatese imajo tudi kuhinjico, v kateri se neprestano nekaj dogaja, prikažejo pa vam tudi uporabo strojkov in organizirajo kuharske delavnice.

BIOVAN

Tudi zgodba o Biovanu, našem največjem distributerju Demeter izdelkov, je zgodba o osebnih (pre)izkušnjah. Od težke bolezni do zdravja, ki je kljubovalo odprtju prve trgovine, do novega odprtja, po treh letih porodniškega dopusta.

Zato ni presenečenje, da bo posebna pozornost v novem Biovanu posvečena zdravju mamic in otrok, z vsemi izdelki, nasveti in strokovnim svetovanjem, ki je potrebno za ohranjanje celostnega zdravja. Dogajanja bodo objavljena na www.biovan.si.

TRGOVINA TINA

Posebnost trgovine je v tem, da je v trgovini mogoče kupiti ekološke izdelke LaVida, ki jih proizvajajo v lastnem podjetju, torej so to slovenski izdelki visoke kakovosti. Poleg proizvodov LaVida pa je v trgovini tudi bogata ponudba superhrane, ekološko sadje in zelenjava ter ekološki izdelki drugih poznanih proizvajalcev ekološke hrane iz Evrope. Prodajajo tudi ekološka čistila in kozmetiko, imajo tudi knjižni kotiček, drobna darila iz stekla, keramike in lesa ter še marsikaj zanimivega.

NOVO
na naših policah!

Mislimo
zdravo.

Naravno odlično!

Ponudbo ekoloških izdelkov znamke Mercator Bio smo dopolnili z različnimi vrstami moke, olja in testenin, s kokosovo maščobo in riževimi vafli s temno čokolado ter z jajci slovenskega porekla.

 Mercator

Bio

Mercator - že 60 eko izdelkov pod lastno znamko

Da strateška usmerjenost in dobra ekipa predstavljajo dobro formulo za uspeh, priča tudi razvoj Mercatorjeve lastne blagovne znamke. Le slabo leto in pol od uvedbe prvega izdelka lastne znamke Mercator Bio na police prodajaln je zdaj na voljo že več kot 60 različnih izdelkov navedene znamke. Mnogi trgovci želijo vse več bio izdelkov pod lastno blagovno znamko, malo pa jih je takih, ki imajo ob tem tudi kader, ki se na to področje dobro spozna in je sposoben izbirati zares kakovostne izdelke.

Da uspehi Mercatorja niso slučajni, priča tudi raven kakovosti izdelkov. Prvi so na trgu ponudili lokalno bio mleko in mlečne izdelke iz nehomogeniziranega mleka. Sledili so rastlinski napitki iz nezdobljenih zrn, od dobaviteljev zahtevajo tudi certifikate za ohranjanje gozdov (FSC), kokosovo maščobo ponujajo v steklenih kozarcih in podobno.

Marjanca Planinšek, vodja Oddelka za tržno-komunikacijske aktivnosti lastnih znamk, pravi: „Ne glede na visoko mero kakovosti so izdelki cenovno ugodni v primerjavi s podobnimi znamkami. Kolikor je le možno glede na ponudbo, so izdelki lokalni.“

Ponudbo mlečnih izdelkov, rastlinskih napitkov, svežega sadja in zelenjave, vložene zelenjave, suhega sadja, oreškov, semen in mšljev smo v zadnjem obdobju dopolnili z mleuskimi izdelki in različnimi vrstami testenin. V asortiment smo vključili tudi riž in jajca s Kozjanskega, na naše police prihajajo še koruzni zdrob, ješprenj, trsni sladkor ter sončnično in laneno olje. Vendar pa s tem širine ponudbe znamke Mercator Bio še nismo zaključili.

Pripravljamo tudi nasvete in prednosti posameznih izdelkov ter recepte v sodelovanju z nutricionistom Matjažem Kološo, dipl. inž. živ. tehnologije.“

Na spletni strani <http://www.mercator.si/si/bio/> je na voljo še veliko koristnih informacij.

Mlečna uspešnica

V Sloveniji smo bolj vajeni afer kot uspešnic, če pa jih že zasledimo, so ponavadi povezane le s kakšno visoko tehnologijo ali športnimi dosežki.

Zagotovo nismo eko velesila, smo pa odlična valilnica idej, na naših tleh pa vztrajni ljudje razvijajo in udeležujejo zamisli, ki pogosto prekašajo tisto, kar lahko vidimo drugje.

Ena izmed takšnih zgodb je tudi sprememba odnosa Slovencev do mleka. Daleč so časi, ko so bili dovolj narisani alpski vrhovi, da so nas prepričali, da bomo pili dobrote z alpskih pašnikov. Trgovci že nekaj let presenečeno opazujejo, kako Slovenci vse bolj povprašujemo po nehomogeniziranem mleku, ekoloških mlečnih izdelkih, stekleni embalaži, kozji skuti, sirotki, ... V samo nekaj letih se je trg mlečnih izdelkov začel postavljati na glavo. Izdelki, ki so se prej prodajali najmanj, so zdaj v ospredju pozornosti.

Nekaj zaslug za to si pripisujemo tudi pri našem projektu in predvsem knjigi Resnice in zmote o osteoporozi, ki je jasno in temeljito potegnila

Pred kratkim smo dobili tudi prvo **Društvo ljubiteljev domačega mleka**. Verjetno bomo tudi zgodovinske krivice do koz morali kmalu popraviti, saj povpraševanje po kozjih mlečnih izdelkih daleč prekaša ponudbo.

Kot vidite, se tudi v Sloveniji marsikaj premika. Mleko nam vse bolj teče ... Na med pa še čakamo.

ločnico med mlekom, ki je živilo, in mlekom, ki je telesu bolj v breme kot v korist.

Drugi del zaslug pa gre vztrajnim ponudnikom, ki že leta in leta po svojih močeh ozaveščajo ljudi, kaj je v mleku dobrega.

Nekateri evropskih birokratskih vrzeli niso preživeli. Mlekarna Krepko pa je dober dokaz, da se tudi v Sloveniji da misliti in delati na veliko.

Že dvajset let je od tega, ko sta zakonca Dunja in Brane Kelečević iz držav nekdanje Sovjetske zveze prinesla živa kefirjeva zrna in začela s proizvodnjo tradicionalnega kefirja v majhni mlekarni v Lazah pri Logatcu. „Nič posebnega“ bi lahko pomislili, vendar se motite. Še danes je Krepko edini proizvajalec v Evropski uniji, ki kefir dela iz živih kultur. Ostali namreč svojim izdelkom le dodajajo prašek kefirjeve kulture. Zato tudi ne preseneča, da so za svoj kefir prejeli najvišja mednarodna priznanja in naziv Okus leta 2009, ki ga podeljuje žirija kuharskih mojstrov iz 75 držav.

Sledila je nova pionirska poteza, ko so se odločili prvi pri nas organizirati odkup ekološkega mleka in tega predelovati zgolj s postopkom hitre pasterizacije pri najnižjih možnih temperaturah. Nerazumevanje trgovcev za takšno kakovost izdelkov je ekipa Krepke reševala z novo pionirsko potezo – izdelke so ponudili neposredno šolam, vrtcem in hotelom. Že pred nekaj leti je delovalo, da se lotevajo „Misije nemogoče“. Danes pa, na veselje mnogih staršev, oskrbujejo že več kot 90 % šol.

Združena naveza ozaveščenih potrošnikov in dobrih ponudnikov pa je ponovno obudila tudi vse večje zanimanje trgovcev. Izdelkov pod lastno blagovno znamko je že toliko, da so z njimi že lahko založili svojo prvo trgovino v Trgovsko-poslovnem centru Murgle v Ljubljani.

Po mleko s stekleničko ali kanglico

Statistika na žalost takšnih podatkov ne zbira, kdor hoče opaziti, pa mu ne uide. Ali ste opazili, da so se na police z lonci in s kuhinjskimi pripomočki vrtnile kanglice za mleko (in posode za prevzem že skuhanih obrokov)? Ljudje so pripravljeni narediti kakšen korak več in se po mleko odpraviti „k izviru“. Vmesna postojanka, ki je v veliko pomoč mestnim ljudem, pa postajajo mlekomati. Sicer jih še vedno ni toliko, kolikor je bankomatov, vendar pa njihovo število vse hitreje narašča. Tisto, kar iz njih priteče, pa je vredno dodatnega npora in je ceneje, kot če bi mleko kupovali v trgovini. Ob tem pa se vse več ljudi navdušuje nad tem, da si sami izdelujejo jogurt, skuto, kislo mleko, sir, ...

V Sloveniji sta v uporabi dva sistema mlekomatov. Informacije o njihovih lastnostih ter zemljevid postavljenih avtomatov dobite na spletnih straneh:

<http://www.mlekomati.com> in

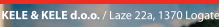
<http://www.mleko-mat.si>.

MLEKARNA KREPKO

TPC MURGLE (pritličje) / Cesta v Mestni Log 55, Ljubljana

EDINI PRAVI KEFIR V SLOVENIJI
BIO IZDELKI IZ SLOVENSKEGA MLEKA
NEHOMOGENIZIRANO
ZAJAMČENO BREZ GSO

KELE & KELE d.o.o. / Laze 22a, 1370 Logatec

NOVO!
butik mlečnih izdelkov

pon. – pet.: 8h – 18h
sob.: 8h – 13h

KUPON
za BREZPLAČEN izdelek

MODRA ŠTEVILKA
(080 28 33)
www.krepko.si

Ekološko kmetijstvo: Kje smo v letu 2012?

Besedilo: Anamarija Slabe, Inštitut za trajnostni razvoj

Obseg ekološke pridelave

Najprej lahko ugotovimo, da se je obseg ekološke pridelave v letu 2011 v primerjavi z letom poprej povečal:

Največji delež v ekopridelavi tudi v letu 2011 še vedno pripada trajnim travnikom in pašnikom (dobrih 86 %), njive in vrtovi obsegajo nekaj nad 10 %, sadovnjaki nekaj manj kot 3 %, vinogradi so padli pod pol odstotka, prav toliko pa je tudi zemljišč z zelenjavo.

Vsakič nas seveda zanima, kako se približujemo sicer smelim ciljem nacionalnega ekokmetijskega akcijskega načrta, in spet lahko ugotovimo, da smo še zelo daleč. Ob pogledu na ostale države v EU ugotavljamo, da smo nekje na sredini, za katero pa bi težko trdili, da je „zlata“.

V letu 2011 se je za preusmeritev v eko odločilo 59 novih kmetij, kar je 25 kmetij več kot v letu 2010

(34 novih). To sicer je napredek, vendar pa bi pričakovali, da bo preusmerjanja več. Za to namreč obstaja vrsta dobrih razlogov, ki jih navajamo v nadaljevanju.

Dogajanje na trgu ekoživil

V letu 2012 morajo vsi javni naročniki v državi prvič obvezno naročiti vsaj 5 % ekoživil od celotne količine, enako v letu 2013, v letu 2014 pa naj bi se ta delež povečal na 10 %. Po naših informacijah in raziskavi javnih naročnikov (šole, vrtci) si večina želi čim več slovenskih ekoživil. To bi morala biti vzpodbuda za slovenske pridelovalce.

Opažamo, da je največ dinamike na področju uvoza in pojavljanja novih trgovin(ic), na žalost pa slovenskih ekoživil v supermarketih in trgovin(ic) ah ne najdemo kaj več kot lani. Se pa še nekoliko bolj krepí neposredna prodaja. Tako smo lani na Inštitutu za trajnostni razvoj (ITR) zabeležili sedem „partnerskih“ in „naročniških“ kmetij ter nekaj kmetij, ki naj bi to obliko povezave s potrošniki vzpostavile letos. Na teh sedmih kmetijah smo opravili raziskavo značilnosti teh oblik in motivov sodelujočih (o verjetnih motivih potrošnikov smo povprašali kmete). Kot smo pričakovali, je glavni motiv lokalna oskrba (zlasti zaradi svežine in znane porekla) ter nižja cena (pribl. 30 % nižja kot v tržnih drugih kanalih).

Tabela: Stanje ekološkega kmetijstva v Sloveniji v letih 2010 in 2011 ter cilji ANEK

Kazalnik	obseg (št.)	obseg (%)	cilj 2015 (ANEK)
Eko kmetijska gospodarstva, EKO (+ preusmerjanje)	1.999 (364)	dobri 3 %	15 %
Povečanje deleža eko kmetijskih gospodarstev gl. na l. 2010		za 5 %	
Kmetijska zemljišča v uporabi (KZU), EKO	27.448	skoraj 6 %	
KZU, EKO + preusmerjanje	32.148	skoraj 7 %	20 %
Povečanje deleža eko KZU glede na l. 2010		za 9 %	
Delež slovenskih ekoloških živil na živilskem trgu*		0,2 %	10 %

* Podatek za leto 2010, CRP EkoTrg, ITR in BF; ostalo na osnovi podatkov SURS, 2012.

Lokalno – namesto eko?

Tudi sicer je „lokalna hrana“ v razvitejših gospodarstvih že nekaj let hit. Pravzaprav v Sloveniji spet z zamikom sledimo trendom. Na ITR zlasti poudarjamo, da o LOKALNI TRAJNOSTNI OSKRBI (LTO) lahko govorimo, le če gre za lokalno ekološko pridelavo oziroma da mora biti to ustrezno vsebovano v razvojni perspektivi NPPP. Namreč – le kaj je trajnostnega v tem, če se si vodo, okolje in nenazadnje tudi hrano zastrupljamo lokalno? Na to smo opozorili tudi na Delavnici o LTO v okviru vrednotenja Nacionalnega programa prehranske politike jeseni 2011. Na žalost je ostal vtis, da večina tega ne razume/ne sliši dobro.

Izvajanje Akcijskega načrta

Delovna skupina za spremljanje izvajanja Akcijskega načrta razvoja ekološkega kmetijstva do leta 2015 (ANEK) je pripravila prvo poročilo o svojih ugotovitvah, ki je objavljeno na spletni strani MKO (http://www.mko.gov.si/fileadmin/mko.gov.si/pageuploads/podrocja/Kmetijstvo/Ekolosko_kmetijstvo/ANEK_zakljucno_porocilo.pdf).

Člani skupine smo ugotovili, da je glede na dosedANJI razvoj ekološkega kmetovanja očitno, da cilji ANEK ne bodo doseženi, zato smo oblikovali predloge za dodatne ukrepe za hitrejši doseganje zastavljenih ciljev. Izboljšanje bomo dosegli, le če bodo predlogi zares vplivali na oblikovanje in sprejemanje kmetijske politike za področje ekološkega kmetovanja in širše, zlasti glede povečanja ponudbe slovenskih ekoloških živil na trgu.

Ugotovili smo, da je največ težav na področju organiziranosti in povezovanja pridelovalcev, obseg in ponudba ekoloških živil na trgu sta še vedno preskromna, zelo problematičen je tudi slab prenos znanja oziroma pomanjkanje usposobljenih svetovalcev za ekološko kmetijstvo. Predlagamo prednostno izvajanje ukrepov za te namene, sledijo pa naj tudi ostali ukrepi. Delovna skupina bo sicer še naprej spremljala izvajanje ANEK, na ITR pa skušamo sodelovati tudi pri pripravah na novo kmetijsko programsko obdobje 2014–2020 (več na <http://www.itr.si/nvo-za-prp-2014-2020>).

EKO tržnice po Sloveniji:

- **DOMŽALE:** Tržnica Demeter in ekoloških pridelkov - vsak torek med 16. in 18. uro, na sedežu društva Ajda, Podrečje 10 v Domžalah
- **CELJE:** Glavni trg (glavna tržnica) - sobota (9–13h); Mercator – sobota (8–13h); Citycenter - četrtek (14–21h)
- **KAMNIK:** Tržnica - poleti: petek (17–18:30); pozimi: petek (16:30–18:00)
- **KRANJ:** Glavni trg: četrtek (17–19h)
- **KOPER:** Tržnica - sobota (8–13h)
- **LJUBLJANA:** Osrednja tržnica, Pogačarjev trg - sobota (8–14h); Eko stojnice so tudi ob sredah in petkih, vendar z manj ponudbe; sredi, čet., petek, sob. (7–15h - kruh in pecivo)
- **MARIBOR:** Glavni trg - petek (9–13h), sobota (8–12h); Hipermarket Mercator - sobota (8–13h); Europark - sredi (14–19h)
- **MURSKA SOBOTA:** Glavni trg – petek in sobota (8–12h)
- **NAKLO (Vita center):** Vita center - torek (17–18:30h)
- **NOVO MESTO:** Glavni trg - petek (8–14h), sobota (8–13h); Mercator v Trebnjem - sobota (8–13h)
- **RADOVLJICA:** Demeter tržnica - Radovljica trg pred Linhartovo dvorano in Kavarno kino, vsak četrtek (17–19h)
- **SLOVENJ GRADEC:** Hipermarket Mercator - sobota (9–13h)
- **TOLMIN:** Kmečka tržnica v Tolminu - vsako soboto (8–11:30h)
- **VELENJE:** Hipermarket Mercator - sobota (9–13h)

Eko izdelke je v sezoni možno dobiti tudi na tržnici TNP na Bledu ter ob raznih prireditvah, kot so Ekofest in Ekofejst v Žalcu, ekoprazniki in razne turistične prireditve.

V tem letu je začela v sklopu projekta Oskrbimo Slovenijo delovati tudi pobuda "oskrbovalnica". Gre za mrežo zainteresiranih vrtničarjev, pridelovalcev in uporabnikov. Trenutno oskrbovalnica poteka v Ljubljani in v Žalcu (Pirešica).

GSO v praksi in v zakonodaji

Besedilo: Anamarija Slabe,
Inštitut za trajnostni razvoj

Paradižnik ima še vedno gene ...?

Lani so v (domači) raziskavi socio-ekonomskih učinkov gojenja GS rastlin telefonskim anketirancem med drugim zastavili vprašanje, ali je resnična trditev, da GS paradižnik vsebuje gene, gensko nespremenjen paradižnik pa ne. S tem naj bi ocenili, koliko Slovenci sploh vemo o genetiki in genski tehnologiji. Ni si težko predstavljati, da del anketiranih o tem ni vedelo nič. Je pa druga, hujša težava: razumeti, kako lahko kdor koli, ki o genih in genetiki nekaj ve, brez zadržkov navaja v podporo silno sporni tehnologiji, ki ji doslej ni uspelo tako rekoč nič od množice družbeno koristnih reči, ki jih njeni proizvajalci in tržniki obljublajo že več kot 20 let – prav nasprotno! O tem več v nadaljevanju.

Delne rezultate raziskave, ki jo je financiralo kmetijsko ministrstvo, so avtorji predstavili na okrogli mizi letos spomladi. Na njej so sodelovali ljudje z različnimi pogledi na problematiko in zaključiti je bilo možno, da so tako med raziskovalci kot med drugimi udeleženci mnenja zelo različna. S tem je bila še stotič ovržena teza, s katero tako radi nastopajo zagovorniki GSO – namreč, stroka je za, nevedneži pa proti. Videli pa smo lahko, da nekateri naši strokovnjaki ne vedo za raziskave (poskuse s krmljenjem živali), ki potrjujejo, da se lahko v prebavnem traktu ohranijo celi deli DNK in da jih lahko najdemo v mleku sesalcev. Prav pred nekaj meseci je bilo objavljeno poročilo še ene nove raziskave na to temo.

Poraba pesticidov raste – kljub GS rastlinam oziroma tudi zaradi njih

Eden izmed argumentov v prid gojenju GS rastlin je bil, da se bo zaradi tega zmanjšala poraba pesticidov. Dogaja pa se prav nasprotno; naj navedem le dva primera:

- V državah, v katerih gojijo največ GS rastlin, poraba pesticidov raste. Npr. v Braziliji, eni vodilnih pridelovalk GS soje, se je po podatkih združenja proizvajalcev pesticidov SINDAG njihova poraba med leti 2006 in 2012 povečala za 72 %, kot kažejo podrobni podatki, pretežno pri gojenju soje. Predstavnik SINDAG

je izjavil, da je brazilsko kmetijstvo prej trpelo zaradi „prenizkega odmerjanja“ pesticidov. Pri GM Watch pravijo, da je ta ustvarjalni argument enak trditvi, da je človek, ki je zbolel za rakom, pred začetkom bolezni trpel za pomanjkanjem kemoterapije, ...

- V ZDA je vse bolj obsežna in resna težava širjenje na herbicid glifosat odpornih plevelov, kar je posledica masovnega oziroma škropljenja

gojenja rastlin (bombaž, soja), ki so bile gensko spremenjene tako, da prenašajo glifosat. Vse več kmetov je v velikih težavah, proizvajalci GSO (in obenem pesticidov) pa že prihajajo z novo „rešitvijo“: z GS rastlinami, ki prenašajo še bolj nevarne herbicide, kot je, na primer, 2,4-D.

Gojenje GS rastlin tako na žalost spodbuja nadaljevanje netrajnostnega kmetijstva v okviru brezglave roparske „ekonomije“.

Zakonodajno in drugo dogajanje v EU

Vrsta držav članic EU, med njimi tudi Slovenija, se že več let zavzema za to, da bi države (in regije) lahko same odločale o tem, ali bodo dovolile gojenje GS rastlin na svojem ozemlju ali ne. Pri tem bi lahko upoštevale tudi socio-ekonomska merila. Danska je kot država, ki je v prvi polovici letošnjega leta predsedovala Svetu EU, pripravila predlog, kako bi to v okviru zakonodaje EU lahko omogočili. Vendar pa za večino ta ni bil dovolj dober. Državam je ponujal premalo možnosti za prepoved in te tudi niso bile dovolj natančno opredeljene. Poleg tega naj bi se države (lahko) tudi dogovarjale s proizvajalci GSO. Države so predlog zato junija 2012 zavrnile. Za zdaj torej še ostajamo brez te možnosti, v vrsti držav pa še vedno velja prepoved gojenja posameznih GS rastlin (koruza MON810).

Bali smo se, da bi lahko nezmožnost držav EU, da zadevo zakonodajno uredijo, Evropsko komisijo navedla na to, da pospeši odobritev novih GS rastlin. Vendar se to za zdaj ni zgodilo. Prav nasprotno, Komisija je tri GS rastline v „čakalnici“ za odobritev vrnila Evropski agenciji za varnost hrane v nadaljnje preverjanje ustreznosti, tako da v letošnjem letu novih odobritev GS rastlin v EU ne bo.

Okoljske NVO smo v okviru evropske mrežne organizacije EEB zahtevali za ureditev te zakonodajne možnosti naslovile na Ciper, ki je prevzel predsedovanje EU v juliju letos.

Ekološka gradiva – zavajanje z oznako naravno in eko

Besedilo: Anton Pugelj

Tako kot v primeru hrane, kozmetike, tekstila in drugih izdelkov, se tudi na področju ekoloških gradiv dogaja, da proizvajalci zlorablajo trend in zavajajo potrošnike.

Področje klasifikacije in certificiranja ekoloških in naravnih gradbenih materialov za zdaj še ni natančno urejeno, zato potrošnik težko presodi, kateri izdelek je zares popolnoma naraven in ekološki, brez „skritih“ dodatkov.

Ekologija gradiv se ne začne in konča pri sestavinah. Obsega vse življenjske cikle izdelka – od pridobivanja, pridelave, predelave in transporta, do ravnanja z odpadnimi materiali, recikliranja in ponovne uporabe. Za razumevanje osnovnega principa klasifikacije nekega materiala moramo poznati seštevek energije, porabljene za proizvodnjo, transport, vgradnjo, uporabo in razgradnjo (reciklažo) nekega izdelka. Kot nam pravi zdrava kmečka logika, so ekološki materiali preprosti, vzeti iz naravnega okolja, le malo predelani, predelava ne zahteva veliko energije in po možnosti izhajajo iz lokalnega okolja. Če bi imeli možnost vpogleda v proizvodnjo nekaterih danes najbolj uporabljenih gradiv, bi nam kmalu postalo jasno, kaj lahko uvrščamo med ekološka gradiva in kaj ne.

Vse sestavine ekoloških gradiv morajo biti pri pridobivanju, pridelavi in predelavi podvržene ekološkemu standardom. Vanje ne smejo zaiti pesticidov, sintetični fungicidi ali podobno. Ker je presoja o teh standardih več ali manj prepuščena proizvajalcem samim, se na trgu pojavljajo izdelki z oznako naravno ali taki, ki se „hvalijo“ z nazivi eko oziroma bio, v njih pa najdemo marsikaj, kar ni niti naravno niti ne ustreza ekološkim standardom.

K razmisleku o ekološkosti gradiv sodi tudi možnost ponovne uporabe že vgrajenih materialov. Po rušenju starih objektov večina materiala pristane na odpadu, bodisi je nekoristna za ponovno uporabo bodisi je recikliranje energijsko ali kako drugače potratno. V nasprotnem primeru lahko že uporabljena naravna gradiva, kot na primer ilovnati omet, v primeru razgradnje preprosto odstranimo in brez pravljanja ponovno uporabimo kot omet. Kazeinske stenske barve iz naravnih sestavin (mlečni ali rastlinski kazein), za katere eden izmed proizvajalcev v šali

**NARAVNE STENSKÉ BARVE,
ILOVNATI OMETI IN OLJA ZA ZAŠČITO LESA**

100 % NARAVNO BREZ »ČE« in »TODA«

Gnezdo
sonaravna gradnja

splet: www.gnezdo.si • info@gnezdo.si
tel/fax: 04 2326 237 • gsm: 031 379 249

pravi, da jih ne smemo spiti več kot liter na dan, lahko celo zavržemo v domači kompostnik, če po barvanju sten ostane kaj odvečnega materiala.

Na področju gradbene industrije se uveljavlja certifikat NaturePlus (www.natureplus.org). Na žalost pa imamo premalo podatkov, da bi o njem kaj več napisali. Iz izkušenj s certifikati iz drugih področij pa lahko rečemo, da certifikat marsikdaj ni trden dokaz za to, da je izdelek v celoti izdelan iz naravnih oziroma ekoloških sestavin. Prav tako je za marsikatero podjetje certificiranje drag zalogaj in si ga marsikdo, predvsem mala podjetja, težko privoščijo. Proizvajalci ekoloških gradiv za sestavine jamčijo tudi z izjavami pooblaščenih inštitutov.

Potrošnik lahko za zdaj presodi ekološkost gradiv bolj ali manj na osnovi sestavin – v primeru, da je izdelek polno deklariran in ne vsebuje „skritih“ sestavin – ter se zanese na svojo zdravorazumsko presojo, da izbere tista gradiva, ki so okolju prijazna v vseh fazah življenjskega cikla. Zato naj od proizvajalca oziroma prodajalca vedno zahteva natančen in podroben opis sestavin v izdelku in njihovo poreklo – na primer, katere sestavine naravnega, rastlinskega oziroma mineralnega izvora vsebuje izdelek.

Permakultura in biodinamika z roko v roki

O delovanju različnih društev eko kmetov slišimo veliko manj, kot bi glede na pričakovanja trga pričakovali. Zveza društev eko kmetov v tem letu na svoji spletni strani ni objavila niti enega novega dogodka, na naše povabilo, da nam pošljejo informacije o svojih dejavnostih, pa se niso odzvali.

Za popularizacijo ekološkega kmetovanja in dejavno spodbujanje kmetov, da se preusmerijo v ekološko pridelavo, so veliko več naredili v civilni iniciativi Ekoci, v projektu Sorško polje in v drugih projektih, ki so se jih lotili navdušenci in vseh koncih Slovenije.

V tem letu so bili tudi biodinamiki nadvse dejavni. Tako so v Naklem pripravili zelo kakovostno 1. srečanje biodinamikov Slovenije.

V Radovljici je zaživela in vztraja že leto dni prva tržnica z izdelki s certifikatom Demeter.

Sezono, ki je za nami, pa bo zagotovo zaznamovala beseda permakultura. Skoraj težko je najti kak kotiček Slovenije, v katerem ni bilo tečajev o permakulturi. V Sloveniji očitno premoremo kar nekaj ljudi, ki imajo dovolj izkušenj s permakulturo, da lahko pomagajo tudi drugim.

„In kaj je od vsega tega najboljše,“ se lahko vprašajo nekateri? To je napačno vprašanje. Pravo vprašanje v duhu novega časa se glasi: „Kako nam lahko spoznanja eko kmetijstva, biodinamike in permakulture pomagajo reševati težave, s katerimi se dandanes srečujemo?“

Odličen primer povezovanja predstavlja projekt, ki so ga predstavili na Pomurskem sejmu v Gornji Radgoni. Biodinamiki Pomurja so povabili permakulturnega načrtovalca Tomislava Gjerkeša, da pripravi načrt za učni poligon semenjenja rastlin.

Tako sta se biodinamika in permakultura na Pomurskem sejmu prvič pojavili skupaj, z željo, da z roko v roki služita človeku.

„Čeprav sta si v izhodiščih različni, sta to dve veji ekološke kmetijske samozadostnosti. Permakultura obsega širše človekovo bivanje in se prvotno ukvarja z razporeditvijo elementov okolja ter s povezavami med različnimi sistemi človekovega bivanja (ekosistem, bivališče, energetske sistemi, ekonomski sistemi, medčloveški odnosi), je bolj načrtovalske narave. Tudi biodinamika kmetijo vidi kot zaključeni organizem in se poglobljeno ukvarja s pridelavo hrane,“ pravi Tomi Gjerkeš.

In zakaj ste se odločili v ospredje postaviti prav semenarstvo?

„Vrt je eden izmed človekovih osnovnih bivanjskih prostorov, kjer dobi zdravo in kakovostno hrano ter izkušnjo izpolnjenosti ob opazovanju zaključnih ciklov. Industrializiranemu človeku nudi tudi prepotrebni stik z zemljo in povezavo z Naravo.

Sklenjeni krogotok na vrtu nas sooči s semeni, ki so povezava enega cikla z drugim. V otopelom okolju vsakdana se težko zavedamo pomena pridelave svojega semena. Če pa upoštevamo nestanovitno obdobje, ki kar kliče po večjih pretresih bivačnega, je lastna pridelava semen najpomembnejši vidik prehranske verige. Pipica za nafto se zapre in že smo lačni. Se lahko poglobite v resnost te naše ranljivosti? Kubi se je to zgodilo ob razpadu Sovjetske zveze.

Ne zaupate semenom sodobne pridelave? Bi radi kakovostno ohranjali našo prehransko zupščino, prilagojeno našemu podnebnju? Samooskrba? Samostojnost? Svoboda?

Zavedanje o globalizaciji me motivira in mi pomeni odgovornost. Usposabljanje ljudi za trajno

bivanje pa je moja poklicna pot.

Učni poligon semenjenja rastlin v Gornji Radgoni je spodbuda na področju kmetijstva, ki dokazuje, da se je mogoče pridelave hrane lotiti z drugačno etiko, z manjšo porabo energije ter z drugačnimi metodami in orodji. Z več človeka in drugačnimi izidi. Stvari niso nove, nove so povezave, novo je odpiranje širši javnosti, nova je dojemljivost ljudi."

In kako ste se tega lotili?

„Travnik, velikosti približno 400 m², sem ogradil s sončno pastjo, s polkrožnim lokom, obrnjenim proti soncu. S tem nastane mikroklimatsko območje, ki je značilno za južnejše kraje. Jeseni bomo zasadili sadno drevje in grmičevje, za izboljšanje zemlje pa smo sončno past zasadili s topinamburjem, konopljo, višino predstavljajo še kuruza in sončnice, v nižjih plasteh pa je zasejana ajda. Ko bodo drevesa rasla, bomo enoletnice postopoma umikali. Končni rezultat bo gozdni vrt, ki je stabilna in samooskrbna združba dreves, grmičevja in pokrivenih rastlin ter ki človekovo dejavnost omejuje skoraj samo na pobiranje pridelka.

Znotraj sončne pasti, ki služi tudi kot vetrobran pred severnim vetrom, smo na delavnici izdelali gomilaste grede. Oblike gredic določajo prostorsko dinamiko, podobno kot zaporeditev pohišstva v stanovanju. To je dinamika etra, oživljajoče sile materije, ki ji Kitajci pravijo čí. Grede sem oblikoval na način, da to energijo zadržujejo in dinamizirajo. Počutje človeka in rastlin v takšem okolju je poživljajoče.

Surovine za grede smo zbrali iz lokalnih materialov. Les iz sosednjega gozda, listje je stranski produkt urejanja okolice, žagovina je ostala iz prejšnjega sejma, tudi slamo smo dobili na sejmu. 30 ljudi je vrt dokončalo v treh urah. Neverjetna usklajenost in samoorganizacija! Zadevo sem predstavil, razložil in prikazal, ostalo pa je šlo samo od sebe. Seveda je bila akcija deležna intenzivne socialne dinamike in izmenjave znanj ter veščin. Sinergične grede so nadgradnja stare kitajske grede, ki s svojo sestavo poraja silni razkroj

organske mase znotraj gredice. Rahlost zemlje določa dejavnost deževnikov in dostopnost gredice z obeh strani. Vnos hranil v gredico, ko se notranja biomasa porabi, izvajajo deževniki ter drugi mali in še manjši pomočniki v zemlji, ko se hranijo z zastirko. Zastirka preprečuje tudi zbijanje zemlje in erozijo ob nalivih, potrebe po vodi pa razpolovi. Rezultat so trajne grede, polne življenja, ki jih nikoli več ni treba prekopavati in ne gnojiti. Brez prekopavanja je tudi pletja vedno manj.

Zastirko pa obožujejo tudi polži, predvsem klimo pod zastirko, tisti grdi rdeči, ki smo jih dobili iz Španije. V prvi fazi smo polžem naredil zaporo iz finega suhega žaganja in apna, če nam bodo okoliščine dopuščale, pa bomo vpeljali indijske tekačice. Živali kot sodelavci imajo v permakulturi zelo poudarjeno vlogo.

Tudi otroci. Povezave med generacijami stabilizirajo socialno okolje in povečujejo možnosti razvoja. Na drugi delavnici, ki jo je zaznamovala zasadiitev gredic, so otroci enakopravno zasajali in tkali vezi s prostorom in z odraslimi. V prihodnje upam, da bomo s projektom pritegnili tudi lokalni vrtec in šolo ter tako poglobili integracijo z okoljem.

Na sejmu Agra, ki bo potekal konec avgusta, bo naš poligon dosegel predstavnih vrhunec, delavnice pa bodo potekale še pozno v jesen.

Prefinjene metode biodinamikov bodo, z upoštevanjem kozmičnih ritmov, za naslednje setve akumulirale največjo moč v semenih, permakulturne metode pa bodo zastopane z nevpletanjem, z ustvarjanjem okolja za samorazvoj rastlin.

V različnosti se človek izoblikuje in poišče lastno pot."

Nastaja največji učni poligon

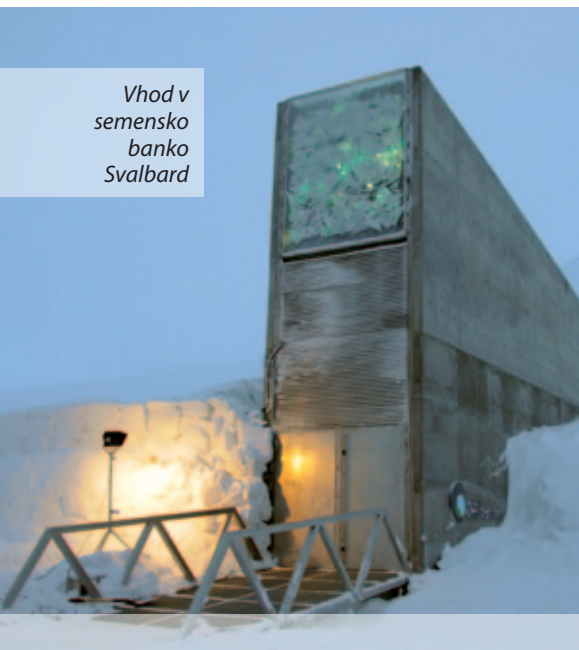
Dogodki dobivajo tudi svojo infrastrukturo in vse bolj strokovno organizacijo.

V tem letu je zaživel še eden učni center v prostorih prenovljene stare šole v Veliki Pirešici, v katerem že delujejo Ekofejst, Skupina za energijsko samooskrbo, Oskrbovalnica, kulnarične delavnice in še veliko drugih izobraževalnih projektov.

Odlične pogoje dela je zagotovilo društvo *La Vita*, ki učni center zdaj širi tudi na permakulturni učni poligon, ki obsega vrt, travnike, zeliščni vrt, hleve, učilnice v naravi, ... Poligon nastaja v bližini Celja, nad Libojami in bo po svojem obsegu verjetno največji pri nas.

Za več možnosti sodelovanja pišite na naslov: vito@lavita.si.

Vhod v
semensko
banko
Svalbard

David proti Goljatu

Zavedanje o pomenu avtohtonih semen se širi po svetu. Ali je res moralo izginiti skoraj 85 odstotkov zakladov naših prednikov, da bi se vsaj nekateri prebudili? Kaj boste odgovorili svojim vnukom, ko vas bodo vprašali, kakšnega okusa je bilo tistih nekaj tisoč sort jabolk ali riža, ki jih več ni?

Vse več je ljudi, ki so se odločili nekaj storiti, da ohranimo vsaj tisto, kar imamo. Skorajda ni države, v kateri se ne krepijo pobude za ohranitev avtohtonih semen. Takšno semensko knjižnico smo končno dobili tudi v Sloveniji – razvili so jo Mariborčani v sklopu projekta Urbane brazde. Pri tem jim je pomagala tudi zelo razvita semenska knjižnica Arch Noah iz sosednje Avstrije.

K popularizaciji avtohtonih semen je zelo prispevala tudi akcija Štafeta semen, ki je te spomladi zanetila novi val navdušenja in povezovanja med ljudmi, ki se zavedajo, da so semena edina valuta, ki ne bo nikoli izgubila na vrednosti.

Takšne oblike samoorganizacije vse bolj motijo svetovne koncerne, ki jim je skoraj uspelo v svoje roke vzeti celotno svetovno proizvodnjo semen. Francosko semenarsko podjetje Grainex Baumax

se je tako odločilo tožiti civilno društvo kmetov Kokopelli, ki med svojimi člani izmenjuje semena 460 sort sadja in zelenjave. Društvo so tožili za ne-lojalno konkurenco in zahtevali 50.000 evrov odškodnine. Sklicevali pa so se na smernice Evropske unije, ki načeloma prepovedujejo kmetom, da bi semena pridelovali in jih prodajali, če te vrste niso uradno priznane in vpisane v sortni katalog.

Odločba sodišča je bila zato za mnoge presenetljiva. Evropsko sodišče je namreč presodilo, da navajana smernica EU ne prepoveduje kmetom, da gojijo, semenijo in izmenjujejo semena avtohtonih sort, kljub temu da gre za semena, ki niso uradno registrirana. Sodišče je v svoji obrazložitvi zapisalo, da mnoge sorte sodijo med vrste, ki so že ogrožene in imajo tipične lokalne karakteristike. Zato menijo, da zahteva po registraciji in certifikaciji za te sorte ni nujna. Ko gre za evidentiranje, sodišče meni, da zadostuje, da je takšna sorta priznana v eni državi članici EU, nato pa se lahko z njo trguje na celotnem ozemlju Unije.

Mnogi menijo, da takšna razsodba predstavlja udarec za svetovne koncerne, kot so Bayer Crop, Monsanto, Dupont ali Syngenta, ki že imajo nadzor nad 67 % svetovnega semenarskega trga in si zelo prizadevajo, da bi pridobili patentne pravice tudi nad starimi sortami. Drugi pa svarijo, da stoji za takšno „zmago ljudstva“ prikriti cilj multinacionalk, da bi s spodbujanjem zbiranja in izmenjave avtohtonih sort lažje prišli do odpornega semenskega materiala, ki jim ga zdaj primanjkuje.

S tem, da so avtohtona semena dobila status ogrožene vrste, pa so obenem preprečili, da bi ta segment bolj resno vplival na stanje moči na trgu.

Zagotovo bo takšna razsodba prispevala k temu, da se v uporabi ohrani čim več lokalnih semen. Čigava in kakšna bo naslednja poteza, pa bomo videli kmalu.

Novo svetovno bančništvo

V svetu so leta 2006 evidentirali okrog 1.300 genskih bank, v katerih se ohranja 6 milijonov vzorcev, kar je le delček celotne biotske pestrosti našega planeta.

Največja svetovna semenska banka se imenuje Millenium Seed Bank Project (Semenski projekt tisočletja) in se nahaja v bližini Londona v Angliji. Ta semenska banka je približno stokrat večja od norveške semenske banke, v njej pa je shranjenih na milijarde semenskih vzorcev. Njihov končni cilj je, da zberejo in shranijo celotno biotsko pestrost našega planeta. Kako velik cilj so si zastavili, priča dejstvo, da jim je do leta 2009 uspelo priti na 10 % zastavljenega cilja, ocenjujejo pa, da bodo do leta 2020 lahko shranjevali okrog četrtino vseh

svetovnih semen. Semena po potrebi pošiljajo na razne konce sveta in jih obnavljajo skozi gojenje vsakih 10 let.

Svetovna semenska banka na norveškem ledenem otoku Svalbard

Pred petimi leti je na Norveškem ustanovljena svetovna semenska banka Svalbard Global Seed Vault, v kateri želijo ohraniti 4 milijone rastlinskih vrst. Lokacija, ki je le 812 kilometrov oddaljena od Severnega tečaja, predstavlja naravno hladilnico in je zato zelo ustreza za shranjevanje semen.

Projekt so v celoti financirali Norvežani (6,4 milijone EUR). Semena hranijo 130 metrov globoko v skali, približno 140 metrov nad gladino morja, v posebnih hladilnicah, ki so varne pred sevanji, jedrsko kontaminacijo in potresi. (Predstavljajte si, da bi z denarjem, ki ga damo za dokapitalizacijo NLB, tudi mi lahko ustvarili več kot osem takšnih objektov).

Banka bo delovala tako, da semena vzdržujejo različne države, pri čemer se semena aktivirajo in vrnejo državam, če bi ta vrsta postala ogrožena.

Velikost srca je bolj pomembna od velikosti objekta.

Ena izmed prvih semenskih bank se je nahajala v St. Petersburgu (takratnem Leningradu). Ustanovil jo je Nikolai Vavilov (1887–1943), ruski znanstvenik in genetik, ki je zbiral semena iz vsega sveta. Banka je preživela 28-mesečno obleganje Leningrada v drugi svetovni vojni. Danes je poznana pod imenom Vavilov Research Institute of Plant Industry. Znanstveniki, ki so skrbeli za semena v času vojne, so raje umrli od lakote, kot da bi se rešili tako, da bi zbrana semena pojedli.

Kakšni pa so vaši semenski prihranki?

Ker je vse več zanimanja za avtohtona semena, je dobro vedeti, o čem govorimo. Zato objavljamo slovarček uradnih opredelitev.

Slovenska skupina spoznava skrivnosti ohranjanja semen v Arch Noah

Tudi za izgubljeno obstaja upanje...

Februarja 2012 so ruski znanstveniki objavili, da jim je uspelo oživiti že izginulo rastlino (*Silene stenophylla*) iz 32.000 let starega semena. Tega so našli skupaj s še 800.000 semeni pod permafrostom Sibirije v globini 37,8 m. Rastlino trenutno vzgajajo pod zaščitnimi pogoji in jo bodo pozneje prenesli tudi na prosto. Očitno je DNA zelo vzdržljiv, zato ostaja upanje, da del izgubljenega še vedno lahko povrnemo.

Domača avtohtona sorta je nastala iz avtohtonega izvornega semena in ni bila načrtno žlahtnjena ter se predeluje, vzdržuje in razmnožuje v RS.

Domača sorta je tudi sorta, ki je bila požlahtnjena v RS pred več kot 15 leti oziroma v primeru vinske trte ali sadne vrste pred več kot 30 leti, seme te sorte pa se še prideluje, vzdržuje in razmnožuje.

Udomačena (tradicionalna) sorta je starejša sorta tujega porekla in se prideluje v RS že več kot 15 let oziroma v primeru vinske trte ali sadnih vrst več kot 50 let in je dobro prilagojena na slovenske razmere.

EU je prav zaradi tega razvila pojem ohranjevalne sorte, ki starim avtohtonim in udomačenim sortam omogoča vpis v sortno listo, z vpisom pa je omogočeno trženje in ohranjanje takšnih semen. Ta semena so gotovo najbolj zanimiva za ekološke kmetovalce, njihovo uporabo pa vzpodbuja tudi država.

Dokler je „na malo“, je dovoljeno.

Kapital je očitno imel prste vmes, ko se je določalo, kaj in koliko tega bo dovoljeno brez uradne in drage registracije, ki je narejena le po meri največjih igralcev.

Tako je za ohranjevalne sorte določena količina semen, ki se lahko pridelata in trži. Povedano bolj natančno, v Sloveniji lahko pridelamo največ 0,3 do 0,5 % (odvisno od sorte) ohranjevalnih semen za določeno vrsto, ki je gojena v Republiki Sloveniji v eni rastni dobi. To prevedeno pomeni, če je kultura, na primer, zelja zasejana na 10.000 hektarjih, smemo pridelati kot ohranjevalno sorto le toliko semen, kot je potrebno, da bi z njim zasejali zelje na 50 hektarjih. Druga možnost je, da se držimo zgornje dovoljene meje, ki količino

Več o projektu Slovenske semenske knjižnice lahko izveste pri vodji projekta: Mateji Koler. (info@semenska.org; +38640304211)

omejuje na količino semena, ki je potrebno, da se zaseje 100 ha.

Skupna količina vseh semen ohranjevalnih sort – če bi, denimo, želeli gojiti 300 avtohtonih vrst zelja ali fižola, pa je tudi določena in ne sme presegati 10 % količine skupnega semena za to kmetijsko rastlino v eni rastni dobi. Tako je dejansko minimalno 90 % trga uradno dodeljenega velikim igralcem, ostali pa se lahko igrajo le v svojih vrtičkih.

Zato morajo pridelovalci semena ohranjevanih sort svoje želje po gojenju do določenih datumov prijaviti Fitosanitarni upravi RS, ki mora pred gojenjem preveriti, ali bo skupni seštevek vseh predvidenih gojenih količin ustrezal skupni dovoljeni kvoti. Ravno tako mora organizator pridelave in trženja poročati o prodanih količinah semena vsake ohranjevalne sorte v posameznem letu. Seme ohranjevalne sorte se lahko prideluje in trži le v regiji porekla.

Vrtičkarska sorta

Pri vrtičkarskih sortah ni omejitve v skupni količini, njihova morebitna širitev za „resno pridelavo“ pa je omejena z velikostjo pakiranja, ki se lahko prodaja. Ta se, v odvisnosti od velikosti in teže semen, giblje med 5 grami in 25 grami. Izjema so le težka semena koruze, boba in fižola, kjer je največje dovoljeno vrtičkarsko pakiranje omejeno na 250 gramov. Ni pa omejitev, koliko vrtičkarskih vrečk s semeni lahko kmet ali vrtičkar kupi. Zato tudi ni omejitev, koliko takšnih semen se lahko pridelava.

To teoretično pomeni, da imamo vrtičkarji možnost spreminjati svet. Kot vrtičkarski narod, in svojevrstna izjema v Evropi, imamo možnost pridelati in ohranjati več vrtičkarskih sort kot drugi narodi.

Amarant, slovenska ekološka pridelava, Fanči Perdih s.p. je v 5 letih kot registriran dobavitelj semenskega materiala in organizator semenske pridelave na slovenskih kmetijah ponudil na trgu 45 različnih sort pridelanih v Sloveniji (letos je v pridelavi več kot 20 sort), od tega so štiri sorte že vpisane v register vrtičkarskih sort, kar pomeni, da je seme dostopno v malih pakiranjih na cca 100 prodajnih mestih (50 Supermarketov TUŠ po vsej Sloveniji, trgovina z zdravo prehrano, cvetličarne in kmetijske trgovine,) in direktno preko spletnega mesta www.amarant.si ter na stojnici na ekološki tržnici v Ljubljani, kot tudi v skladišču Amarant v Jevnici 72, kjer bodo konec septembra organizirali dan odprtih vrat.

Štafeta semen

Ko ljudstvo prebujata voditelje ...

Na pobudo Irene Rotar je eko civilna iniciativa Slovenije, v okviru gibanja Oskrbimo Slovenijo, izpeljala enega izmed največjih projektov ozaveščanja v tem letu: **Štafeto semen.**

Več tisoč ljudi je sodelovalo pri ozaveščanju, izmenjavi in izobraževanju o pomenu ohranjanja avtohtonih, domačih in tradicionalnih slovenskih semen.

Projekt so predstavili in semena predali tudi predsedniku dr. Danilu Turku, na Festivalu miru, dne 28. 4. 2012.

Ekipa Eko civilne iniciative Slovenije je dne 25.4.2012 predstavila Štafeto semen predsedniku DZ Gregorju Virantu in predsedniku Odbora za kmetijstvo mag. Dejanu Židanu.

Skupna ugotovitev civilne družbe je, da želimo takšne pogoje v družbi, da bo omogočala dostojno in svobodno življenje posameznika, temeljila na vrednotah spoštovanja in zaupanja ter nagrajevala dejavni pristop. Nevladne organizacije ponujajo sodelovanje kmetijski

stroki, da skupaj poskrbijo za večjo samooskrbo s hrano ter za prenos znanja z univerz v vsakdanje življenje; od politike pa pričakujejo, da bo ustvarila pogoje ter omogočala dostojno in človeka vredno življenje v sedanjosti in v prihodnosti, ki bo temeljilo na lastnih temeljih in lastnih virih na slovenski zemlji, ki jo moramo negovati in ohranjati. Prišel je čas za spremembe, je bilo sporočilo parlamentarcem.

Kot kaže, se sporočilo in prošnja civilne družbe, da naj parlamentarci skrbijo za prehransko varnost državljanov, ni dotaknilo strokovnih parlamentarnih služb, saj o tem dogodku niso pripravili niti sporočila za javnost.

Robi in Valerija Golob sta podelila Štafeto semen, izdelano iz naravnih materialov ter s semeni ajde in pšenice s pobudo in prošnjo, da naj v parlamentu sprejemajo takšne zakone, ki bodo omogočali prehransko samooskrbo, ohranjanje slovenske zemlje, nova delovna mesta, obenem pa naj tudi v parlamentu dobro sodelujejo s pozitivnim pristopom, kot to dela na tisoče dobrih in naprednih ljudi v Sloveniji.

Za dodatna vprašanja se lahko obrnete na Ireno na tel. št. 040 203 055 ali Katarino na tel. št. 040 811 376.

Več informacij: www.ekoci.si in Facebook stran: <http://www.facebook.com/pages/Ekoci-Ekološka-civilna-iniciativa/280321302001496>, Facebook stran za štafeto: <http://www.facebook.com/OskrbimoSlovenijoStafetaSemen>.

Matjaž Anžur Vratislav, neodvisni zgodovinar

„Današnji dan je edinstven v zgodovini, saj se v več tisočletni zgodovini našega naroda še ni zgodilo, da bi prišlo ljudstvo spomnit svoje voditelje na nujnost neodvisnega prehranskega sistema in lastnih semen.“

Katarina Holzl, predsednica Slovenskega foruma socialnega podjetništva

„V manj kot v enem mesecu se je zvrstilo več kot 50 prireditev po vsej Sloveniji, v Štafeti semen na Pozitivnih točkah. Ponosni smo na veliko prijavljenih šol in vrtcev, društev in posameznikov, ki so organizirali različne dejavnosti: sejanje semen, izmenjavo semen, ozaveščanje, predavanja ali kulturne in izobraževalne programe na temo semen. Ob tem je treba izpostaviti, da je vse delo ekipe in sodelujočih prostovoljnih, da smo delali z lastnimi sredstvi, zato je uspeh vseh še toliko večji. Tako smo dodali kamenček v mozaiku prehranske samooskrbe s posejanimi semeni, pridobili skoraj 100 sort in 25 vrt semen, ki jih hranimo in jih bomo naslednje leto razdelili ter znova posejali, da bodo zrasi zdravi pridelki, pridelani na sonaraven način.“

Maja Klemen Cokan.

„Med kmetovalci, katerim služim, je že čutiti, da se ekološke pridelave hrane, permakulture in biodinamike ne bojijo več. Med pomembne uspehe prispevam tudi to, da smo uspeli doseči, da se vse več pridelovalcev ki, krave ne krmiijo z GSO. Njihove mlečne izdelke pa najdemo pod znamko iz Zelene doline.“

Matjaž Magajna, Dobrote Slovenije

„Štafeta semen je samo začetek naših dejavnosti za ohranitev slovenskih rastlinskih vrst in zagotovitev samooskrbe v Sloveniji. Zdaj je odgovornost na vseh nas, da ta semena, ki smo jih zbrali, in vsa semena, ki so že spravljena v naših semenskih bankah, razmnožimo in jih razdelimo med ljudi. Tukaj lahko parlament odigra zelo pomembno vlogo, saj ste predstavniki ljudstva in obenem njihovi promotorji ter ste s svojim delovanjem lahko vzor vsem Slovencem. Vi ste tisti, ki lahko s svojim pozitivnim pristopom k stvari potegnete množice v pravo smer in zato vam Eko civilna iniciativa simbolično podarja tale kruh iz Devete vasi, pečen s pozitivno energijo vseh nas, namenjen pa je vam, parlamentarcem, da boste lažje sprejemali pametne in trajnostne odločitve v dobro vseh nas. Delite ga tako, da vedno ostane grižljaj še za vašega soseda, prijatelja, znanca oziroma slehernega prebivalca tega planeta.“

Podatki o trgovini

Lj
in okolica

NAZIV PRODAJNEGA MESTA	NASLOV	KRAJ	DELOVNI ČAS	TELEFON. ŠTEVILKA
APOTEKA NATURA	Adamičeva 8	Grosuplje	8-19h (PO-PE), 8-13h (SO)	01 786 25 70 031 859 389
BIO PRODAJALNA RŽ	Celovška cesta 79	Ljubljana	9-18 h (PO-PE), 9-13 h (SO)	051 335 173 01 431 63 03
BIO MARKET VITACARE	BTC - Šmartinska 152	Ljubljana	9-21h (PO-SO)	01 541 60 60
DOBRA MISEL SPEC. PRODAJALNA	Ljubljanska cesta 29	Vrhnika	8-20h (PO-PE), 8-17h (SO)	01 750 59 48
EKOLOŠKA TRGOVINA BIOVERA	Galjevica 9	Ljubljana	7:30-20h (PO-PE), 7:30-14h (SO)	051/750-108
KALČEK, ekološka trgovina	Trubarjeva 28	Ljubljana	9:30 - 16:30h (PO-PE), 9 - 13h (SO)	01 433 01 18
KALČEK, samopostrežna ekološka trgovina	BTC City, Hala 9, Grška ulica	Ljubljana	9-20h (PO-SO)	01 523 35 62
KALČEK, samopostrežna ekološka trgovina	Celovška 268	Ljubljana	9-20h (PO-SO)	0590 78 710
MEDILEK	Cesta 4.maja 61	Cerknica	8-19h (PO-PE), 8-12h (SO)	01/709 12 40
OrCa, eko cruelty free trgovina	Komenskega ulica 44	Ljubljana	9-19h (PO-PE)	01/ 232 16 55
SANOLABOR CITY PARK	City park, Šmartinska 152 g	Ljubljana	9-21 h (PO-PE), 8-21 h (SO), 9-15 h (NE)	01 521 12 88
SANOLABOR CIGALETOVA	Cigaletova 9	Ljubljana	8-19 h (PO-PE), 8-13 h (SO)	01 439 79 80
SANOLABOR DRAVLJE	Celovška 280	Ljubljana	8-19 h (PO-PE), 8-13 h (SO)	01 510 85 19
SANOLABOR KOSEZE	Ulica bratov Učakar 54	Ljubljana	8-19 h (PO-PE), 8-12 h (SO)	01 510 84 48
SANOLABOR VIČ	Interspar Vič, Jamova 105	Ljubljana	9-21 h (PO-PE), 8-21 h (SO), 9-15 h (NE)	01 423 73 00
SANOLABOR DOMŽALE	Slamnikarska 1	Domžale	8-19 h (PO-PE), 8-13 h (SO)	01 724 44 23
SANOLABOR KAMNIK	Qlandia, Domžalska cesta 3	Kamnik	8-20 h (PO-SO)	01 831 18 63
SANOLABOR RIBNICA	Zdravstveni dom, Majnikova 1	Ribnica	8-15 h (PO-PE), 10-18 h (SR), 8-12 h (SO)	01 836 97 56
SANOLABOR TRBOVLJE	Trg revolucije 26	Trbovlje	8-15 h (PO-PE), 10-18 h (SR), 8-12 h (SO)	03 563 02 96
SPECIALIZIRANA TRGOVINA ZAKLADI NARAVE	TPC Koseze, Vodnikova 187	Ljubljana	8-19h (PO-PE), 8-13h (SO)	01 519 94 33 05 971 08 29
SUPERMARKET TUŠ LJUBLJANA - BTC	Bratislavška cesta 9	Ljubljana	7-21h (PO-PE), 8-21h (SO) , 7-13h (NE)	
TRGOVINA BIO RAJ	Sokolska 6	Ivančna Gorica	8-19h (PO-PE), 8-13h (SO)	01/78 12 780
TRGOVINA "K NARAVI"	Celovška cesta 87	Ljubljana	9-19 h (PO-PE); 9-13h (SO)	01 505 57 99

Ponudba trgovine

SPLETNI NASLOV E-NASLOV	E-TRGOVINA	NARAVNA PREHRAN- SKA DOPOLNILA	REGISTRIRANA RASTLINSKA ZDRAVILA	STROČKI IN PRIPOMOČKI	MEDICINSKI PRIPOMOČKI	SVEŽA EKO ŽIVILA	PAKIRANA EKO ŽIVILA	EKO ŽIVILA V RINFUZI	CERTIFICIRANA NARAVNA KOZMETIKA	NARAVNA ČISTILA	EKO OBLAČILA	EKO DIETETIČNA PREHRANA	EKO HRANA ZA HIŠNE LJUBLJENČKE	EKO HRANA ZA DOJENČKE IN OTROKE	EKO CERTIFIKAT ZA TRGOVINO
www.apoteka-natura.si info@apoteka-natura.si	•	•		•	•		•		•	•	•	•		•	
www.prodajalnarz.si trgovina.rz@hotmail.com		•	•	•			•	•	•	•	•	•		•	•
www.vitacare.si www.facebook.com/VC.BIO		•		•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
www.dobramisel.net dobra.misel@siol.net		•	•	•	•				•	•	•			•	
www.biovera.si info@biovera.si	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•			•	
www.kalcek.si info@kalcek.si		•		•		•	•	•	•	•		•			•
www.kalcek.si, trgovinaBTC@ kalcek.si, info@kalcek.si	•	•		•		•	•	•	•	•		•	•	•	•
www.kalcek.si, trgovina.siska@ kalcek.si, info@kalcek.si	•	•		•		•	•	•	•	•		•	•	•	•
www.proloco-medico.si medilek@proloco-medico.si		•			•		•		•	•	•	•		•	
www.or-ca.si info@or-ca.si	•	•					•		•			•			
www.sanolabor.si mp.lj-interspar@sanolabor.si		•	•	•	•		•		•	•		•		•	
www.sanolabor.si mp.lj-cigaletova@sanolabor.si		•	•	•	•		•		•	•		•		•	
www.sanolabor.si mp.lj-siska@sanolabor.si		•	•	•	•		•		•	•					
www.sanolabor.si mp.lj-koseze@sanolabor.si		•	•	•	•		•		•	•					
www.sanolabor.si mp.lj-vic@sanolabor.si		•	•	•	•		•		•	•		•		•	
www.sanolabor.si mp.domzale@sanolabor.si		•	•	•	•		•		•	•		•		•	
www.sanolabor.si mp.kamnik@sanolabor.si		•	•	•	•		•		•	•		•		•	
www.sanolabor.si mp.ribnica@sanolabor.si		•	•	•	•		•		•	•				•	
www.sanolabor.si mp.trbovlje@sanolabor.si		•	•	•	•		•		•	•				•	
zakladinarave@gmail.com		•				•	•		•	•		•	•	•	
www.tus.si prevzem1.btclj@tus.si		•				•	•		•	•			•	•	
mateja.bioraj@gmail.com		•		•		•	•		•	•				•	
www.ibi-vegan.si k_naravi@volja.net	•	•				•	•		•	•			•		

Podatki o trgovini

Lj
in okolica

NAZIV PRODAJNEGA MESTA	NASLOV	KRAJ	DELOVNI ČAS	TELEFON. ŠTEVILKA
TRGOVINA JABLANA	BTC tržnica, Šmartinska 152	Ljubljana	8-19 h (PO-PE), 8-18 h (SO)	01 585 28 13
TRGOVINA TINA	Obrtna cona, Potok pri Komendi 9	Komenda	7-18h (PO-PE), 9-13h (SO)	01 834 12 77 01 777 02 01
TRGOVINA MAMA TERRA	Ljubljanska cesta 4 a	Kamnik	8:30-19 h (PO-PE), 8:30-12:30 h (SO)	01 831 16 11
TUŠ SUPERMARKET GROSUPLJE	Gasilska cesta 1	Grosuplje	8-20h (PO-SO), 8-12h (NE)	05 973 50 00
ZRNO DO ZRNA	Trubarjeva cesta 8	Ljubljana	6.30-19.30 h (PO-PE), 8-14 h (SO)	01 430 55 55
ŽIVA CENTER	Tomačevo 27	Ljubljana	9-21 h (PO-PE); 8-14 h (SO)	051 454 355, 01 436 46 71

Kr
in okolica

"META" RADOVLJICA - trgovina za zdravo življenje	Kranjska 4a	Radovljica	8-19h (PO-PE), 8-13 h (SO)	04 431 40 20 040 585 788
PRODAJALNA DOBRA MISEL	Alpska cesta 42	Lesce	9-19h (PO-PE), 9-12h (SO)	04 531 73 73
SANOLABOR KRANJ	Bleiweisova 30 (poleg Eurospina)	Kranj	8-19 h (PO-PE), 8-13 h (SO)	04 252 11 34
SANOLABOR (franšiza)	Stara cesta 17	Škofja Loka	8-19 h (PO-PE), 8-12 h (SO)	04 513 83 83
SANOLABOR JESENICE	Mercator center, Spodnji plavž 5	Jesenice	8-20 h (PO-SO)	04 583 64 60
SPECIALIZIRANA TRGOVINA GREENGO JESENICE	Fužinska cesta 8 (Spar Center)	Jesenice	8:30-20 h (PO-PE), 8:30-17 h (SO)	059 01 8558
SPECIALIZIRANA TRGOVINA GREENGO KRANJ	Planina 3	Kranj	8-19 h (PO-PE), 8-12 h (SO)	059 01 8558
SUPERMARKET PLANET TUŠ KRANJ	Cesta Jaka Platiše 18	Kranj	7-21h (PO-PE), 8-21h (SO) 7-13h (NE)	05 973 36 81
TRGOVINA VITA	Pivka 23 a	Naklo	8-19 h (PO-PE), 8-12 h (SO)	04 251 95 55
VITACARE, bio prodajalna	Merkator center Primskovo, Cesta Staneta Žagarja 69	Kranj	8-21h (PO-SO), 8-13h (NE)	04 204 32 02
ZELIŠČNA PRODAJALNA SIVKA	Frankovo naselje 69	Škofja Loka	8-19h (PO-PE), 8-12h (SO)	04 513 17 14

Mb
in okolica

BIOPRODAJALNA NORMA	Žolgarjeva 18	Maribor	8-20 h (letni čas), 8-19h (zimski čas)	02/ 320 40 22
BIOTOPIC EUROPARK	Pobreška cesta 18, Europark	Maribor	9-21 h (PO-PE), 8-21h (SO), 9-15 h (NE)	08 205 59 80
EKOLOŠKA TRGOVINA AJDA	Glavni trg 23	Maribor	9-19 h (PO-PE), 8-13 h (SO)	02 250 20 23
SANOLABOR MARIBOR TC CITY	Ulica Vita Kraigherja 5	Maribor	8-19.30 h (PO-PE), 8-13 h (SO)	02 231 05 76
SANOLABOR (franšiza)	Bolnišnica, Potrčeva 23-25	Ptuj	8-17 h (PO-PE), 8-12 h (SO)	02 771 15 62

Ponudba trgovine

SPLETNI NASLOV E-NASLOV	E-TRGOVINA	NARAVNA PREHRANSKA DOPOLNILA	REGISTRIRANA RASTLINSKA ZDRAVILA	STROČKI IN PRIPOMOČKI	MEDIČINSKI PRIPOMOČKI	SVEŽA EKO ŽIVILA	PAKIRANA EKO ŽIVILA	EKO ŽIVILA V RINFUZI	CERTIFICIRANA NARAVNA KOZMETIKA	NARAVNA ČISTILA	EKO OBLAČILA	EKO DIETETIČNA PREHRANA	EKO HRANA ZA HIŠNE LJUBLJENČKE	EKO HRANA ZA DOJENČKE IN OTROKE	EKO CERTIFIKAT ZA TRGOVINO
www.jablana.net jablana.trgovina@gmail.com		•		•			•		•	•		•	•		
www.tina.si info@tina.si		•		•		•	•	•	•	•		•			
www.ekooaza.si mamater@jancomm.si	•	•		•		•	•	•	•	•		•		•	•
www.tus.si grosuplje@engrotus.si		•				•	•	•	•	•			•	•	
zrnodozrna@gmail.com		•		•		•	•		•	•	•	•		•	
www.zivacenter.si info@zivacenter.si	•	•			•	•	•	•	•	•	•	•			•
www.meta.si info@meta.si	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		•	
www.klasa.si info@klasa.si		•		•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	
www.sanolabor.si mp.kranj@sanolabor.si		•	•		•		•		•	•		•		•	
www.sanolabor.si hladnik.doo@siol.net		•	•	•	•		•		•	•					
www.sanolabor.si mp.jesenice@sanolabor.si		•	•	•	•		•		•	•				•	
pe.jesenice@trgovina-greengo.si	•	•		•	•		•		•	•		•		•	
pe.kranj@trgovina-greengo.si	•	•		•	•		•		•	•		•		•	
www.tus.si planet.kr@engrotus.si		•				•	•		•	•			•	•	
www.vitacenter.si trgovina@vitacenter.si	•	•	•	•	•		•	•	•	•	•	•		•	
www.vitacare.si www.facebook.com/VC.BIO		•		•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
sivka@siol.net		•	•		•		•	•	•	•		•		•	
www.norma.si norma@norma.si	•	•		•		•	•	•	•	•		•	•	•	•
www.alexami.si biotopic.mb@gmail.com	•	•		•		•	•		•	•		•		•	
trgovina.ajda@siol.net		•		•		•	•	•	•	•		•	•	•	
www.sanolabor.si, mp.mb-city@sanolabor.si		•	•	•	•		•		•	•		•		•	
www.sanolabor.si, edita_m@email.si		•	•	•	•		•	•	•	•					

Podatki o trgovini

	NAZIV PRODAJNEGA MESTA	NASLOV	KRAJ	DELOVNI ČAS	TELEFON. ŠTEVILKA
Mb in okolica	SANOLABOR SLOVENJ GRADEC	Mercator center, Ronkova 4 a	Slovenj Gradec	8-20 h (PO-SO)	02 883 86 06
	SUPERMARKET PLANET TUŠ MARIBOR - STUDENCI	Na Poljanah 18	Maribor	7-21h (PO-PE), 8-21h (SO) 7-13h (NE)	05 973 37 50
	TUŠ EKSTRA PTUJ	Puhova ulica 21	Ptuj	7-21h (PO-PE), 8-21h (SO) 7-13h (NE)	05 973 40 00
	TUŠ SUPERMARKET POBREŽJE	Ulica Veljka Vlahoviča 21	Maribor	8-20h (PO-SO), 8-12h (NE)	05 97 33 000
	TUŠ SUPERMARKET RADVANJE	Streliška cesta 24	Maribor	8-20h (PO-SO), 8-12h (NE)	05 97 33 921
	VITACARE, bio prodajalna	Olandia Maribor, Cesta Proletarskih brigad 100	Maribor	9-21h (PO-PE), 8-21h (SO), 9-15h (NE)	05 620 48 00
Ce in okolica	BIO SI TRGOVINA	Savinova 2	Celje	8-19 h (PO-PE), 8-13 h (SO)	03 620 22 04
	BIOTOPIC CITYCENTER	Mariborska 100, Citypark	Celje	9-21 h (PO-PE), 8-21h (SO), 9-15 h (NE)	03 490 31 91
	BIOTOPIC MESTO	Glavni trg 10	Celje	8-19 h (PO-PE), 8-13 h (SO)	03 544 16 31
	SANOLABOR CELJE	Mercator center, Opekarniška ulica 9	Celje	9-21 h (PO-PE), 8-21 h (SO)	03 491 17 01
	SANOLABOR - PROSANA	Kocbekova ulica 4	Celje	9-12 h, 14-18 h (PO-PE), 9-12 h (SO)	03 544 33 95
	SANOLABOR VELENJE	Tomšičeva cesta 13-15	Velenje	8-19 h (PO-PE), 8-12 h (SO)	03 897 73 20
	SONČNA TRGOVINA	Kidričeva 2b	Velenje	8-19h (PO-PE)	040/250-686
	SUPERMARKET PLANET TUŠ CELJE	Mariborska 128	Celje	7-21h (PO-PE), 8-21h (SO) 7-13h (NE)	05 973 37 12
	TRGOVINA ZDRAVO CELJE	Aškerčeva 14	Celje	9-16h (PO-PE), 9-13h (SO)	03 544 14 60
Ms in okolica	SANOLABOR MURSKA SOBOTA	Ulica Staneta Rozmana 7	Murska Sobota	8-19 h (PO-PE), 8-13 h (SO)	02 536 10 30
	SUPERMARKET (C&C) MURSKA SOBOTA I.	Bakovska ulica 31a	Murska Sobota	8-20h (PO-SO), 8-12h (NE)	05 97 34 290
	TRGOVINA SONČNICA	Obrtna ulica 26	Murska Sobota	8-18h (PO-PE), 8-13h (SO)	02 526 16 39 051 644 966
Nm in okolica	ARGUS ZDRAVJE	Ulica Milana Jarca 25a	Novo mesto	8-16h (PO-PE)	07 337 52 40
	HIŠA NARAVE	Cesta 4.julija 41	Krško	9-18 h (PO-PE), 9-13 h (SO)	07 492 06 94
	SANOLABOR BREŽICE	Zdravstveni dom, Černelčeva 8	Brežice	8-18 h (PO, SR, ČE), 8-15 h (TO, PE), 8-12 h (SO)	07 499 32 00
	SANOLABOR SEVNICA	Trg svobode 14	Sevnica	10-18 h (PO), 8-15 h (TO-PE), 8-12 h (SO)	07 816 28 40

Ponudba trgovine

SPLETNI NASLOV E-NASLOV	E-TRGOVINA	NARAVNA PREHRANSKA DOPOLNILA	REGISTRIRANA RASTLINSKA ZDRAVILA	STROČKI IN PRIPOMOČKI	MEDIČINSKI PRIPOMOČKI	SVEŽA EKO ŽIVILA	PAKIRANA EKO ŽIVILA	EKO ŽIVILA V RINFUZI	CERTIFICIRANA NARAVNA KOZMETIKA	NARAVNA ČISTILA	EKO OBLAČILA	EKO DIETETIČNA PREHRANA	EKO HRANA ZA HIŠNE LIJUBLJENCE	EKO HRANA ZA DOJENČKE IN OTROKE	EKO CERTIFIKAT ZA TRGOVINO
www.sanolabor.si, mp.slovenj_ gradec@sanolabor.si		•	•	•	•		•		•	•				•	
www.tus.si		•				•	•		•	•			•	•	
planet.mb@engrotus.si		•				•	•		•	•			•	•	
www.tus.si		•				•	•		•	•			•	•	
ekstraTus.Ptuj@tus.si		•				•	•		•	•			•	•	
www.tus.si		•				•	•		•	•			•	•	
pobrezje@engrotus.si		•				•	•		•	•			•	•	
www.tus.si		•				•	•		•	•			•	•	
radvanje@engrotus.si		•				•	•		•	•			•	•	
www.vitacare.si		•		•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
www.facebook.com/VC.BIO		•		•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
www.biosi.si	•	•		•		•	•	•	•	•		•	•	•	
trgovina-ce@biosi.si	•	•	•	•		•	•		•	•		•	•	•	
www.alexami.si	•	•	•	•		•	•		•	•		•		•	
biotopic.city@gmail.com	•	•		•		•	•		•	•		•		•	
www.alexami.si	•	•		•		•	•		•	•		•		•	
biotopic.mesto@gmail.com	•	•		•		•	•		•	•		•		•	
www.sanolabor.si		•	•	•	•		•		•	•		•		•	
mp.celje@sanolabor.si		•	•	•	•		•		•	•		•		•	
www.sanolabor.si		•	•	•	•		•		•	•		•		•	
mp.prosana@sanolabor.si		•	•	•	•		•		•	•		•		•	
www.sanolabor.si		•	•	•	•		•		•	•		•		•	
mp.velenje@sanolabor.si		•	•	•	•		•		•	•		•		•	
www.soncnatrgovina.com	•	•		•			•		•	•		•		•	
info@soncnatrgovina.com	•	•		•			•		•	•		•		•	
www.tus.si Supermarket.		•				•	•		•	•			•	•	
PlanetCE@tus.si		•				•	•		•	•			•	•	
www.zdravahrana-biotop.si	•	•		•			•	•		•		•		•	
www.sanolabor.si, mp.murska_ sobota@sanolabor.si		•	•	•	•		•		•	•		•		•	
www.tus.si		•				•	•						•	•	
murska.sobota@tus.si		•				•	•						•	•	
www.soncnica-bio.si		•		•		•	•	•	•	•	•	•		•	
trgovinaisoncnica@siol.net		•		•		•	•	•	•	•	•	•		•	
www.hisanarave.si	•	•		•	•	•			•	•		•			•
info@hisanarave.si	•	•		•	•	•			•	•		•			•
www.sanolabor.si		•	•	•	•		•		•	•		•		•	
mp.brezice@sanolabor.si		•	•	•	•		•		•	•		•		•	
www.sanolabor.si		•	•	•	•		•		•	•		•		•	
mp.sevnica@sanolabor.si		•	•	•	•		•		•	•		•		•	

Podatki o trgovini

	NAZIV PRODAJNEGA MESTA	NASLOV	KRAJ	DELOVNI ČAS	TELEFON. ŠTEVILKA
Nm in okolica	STARI MOST, čajarna in delikatesa	Glavni trg 17	Novo mesto	9-19 h (PO-PE)	07 33 70 160
	TUŠ SUPERMARKET PLANET NOVO MESTO	Topliška cesta 2	Novo mesto	7-21h (PO-PE), 8-21h (SO) 7-13h (NE)	05 97 33 791
Kp, Ng in okolica	KOMARČEK, Zeliščna trgovina	Merkator center, Tržaška 59	Postojna	8-20h (PO-SO), 8-12h (NE)	05 260 12 18
	SANOLABOR NOVA GORICA	Mercator center, Industrijska cesta 6	Nova Gorica	9-21 h (PO-PE), 8-21 h (SO)	05 333 44 96
	SANOLABOR KOPER	Tržnica, Pristaniška 2	Koper	8-19 h (PO-PE), 8-13 h (SO)	05 626 26 70
	SANOLABOR POSTOJNA	Zdravstveni dom, Prečna 2	Postojna	7.30-19 h (PO-PE), 8-12 h (SO)	05 720 36 10
	TUŠ SUPERMARKET (C&C) SEŽANA	Partizanska 71	Sežana	7-20h (PO-SO), 7:30-12h (NE)	05 73 13 158
	TUŠ SUPERMARKET PLANET KOPER	Ankaranska 2	Koper	7-21h (PO-PE), 8-21h (SO) 7-13h (NE)	05 973 43 90
	VITACARE, bio prodajalna	Olandia Nova Gorica, Cesta 25. junija 1a	Nova Gorica	9-21h (PO-PE), 8-21h (SO), 9-15h (NE)	05 620 22 10
	VITACARE, bio prodajalna	Planet Tuš Koper, Ankaranska c. 2	Koper	9-21h (PO-PE), 8-21h (SO), 9-15h (NE)	05 620 52 10
Web	BIOSVET		Ljubljana	24h/dan	041 370 414
	BIOVAN TRGOVINA	Valvazorjeva 40	Maribor	9-19h (PO-PE), 9-13h (SO)	040 204 078
	EKOPLAZA.SI - spletni eko nakupi	Zrkovska cesta 61	Maribor	24h/dan	059 126 825; 031/266-441
	KALČEK, spletna ekološka trgovina			24h/dan	0590 78 710
	EKOLIFE		Ljubljana	24h/dan	041 370 414
	Spletna trgovina EKO OAZA	Cesta na Loko 20	Tržič	24h/dan	040 841 455
	VEGA SHOP	Perhavčeva 36	Maribor	8h - 15h (naročanje 24h/dan)	02 620 06 36

Institucije za eko certifikacijo v Sloveniji

- **Inštitut KON – CERT** Maribor, Vinarska ulica 14, 2000 Maribor; 02 228 49 52; kontaktna oseba za pridelavo: Jasmina Kotnik (jasmina.kotnik@kon-cert.si), za predelavo Liljana Šurlan (liljana.surlan@kon-cert.si).
- **Inštitut za kontrolo in certifikacijo UM**, Pivola 8, 2311 Hoče; 02 61 30 831 (32), kontaktni osebi: Bernar Sadek (ikc-info@uni-mb.si) in Polonca Repič (polonca.repic@uni-mb.si).
- **Bureau Veritas d.o.o.**, Linhartova 49a, 1000 Ljubljana; 01 475 76 38; kontaktna oseba: Polona Kramberger (polona.kramberger@si.bureauveritas.com).

Ponudba trgovine

SPLETNI NASLOV E-NASLOV	E-TRGOVINA	NARAVNA PREHRANSKA DOPOLNILA	REGISTRIRANA RASTLINSKA ZDRAVILA	STROČKI IN PRIPOMOČKI	MEDICINSKI PRIPOMOČKI	SVEŽA EKO ŽIVILA	PAKIRANA EKO ŽIVILA	EKO ŽIVILA V RINFUZI	CERTIFICIRANA NARAVNA KOZMETIKA	NARAVNA ČISTILA	EKO OBLAČILA	EKO DIETETIČNA PREHRANA	EKO HRANA ZA HIŠNE LJUBLJENČKE	EKO HRANA ZA DOJENČKE IN OTROKE	EKO CERTIFIKAT ZA TRGOVINO
www.starimost.si info@starimost.si		•		•			•	•	•	•		•		•	
www.tus.si Supermarket.PlanetNM@tus.si		•				•	•		•	•			•	•	
komarcek.postojna@gmail.com		•					•	•	•	•	•	•		•	
www.sanolabor.si mp.nova_gorica@sanolabor.si		•	•	•	•		•		•	•				•	
www.sanolabor.si mp.koper@sanolabor.si		•	•	•	•		•		•	•				•	
www.sanolabor.si mp.postojna@sanolabor.si		•	•	•	•		•		•	•				•	
www.tus.si, cashsezana. poslovodja2@engrotus.si		•				•	•		•	•			•	•	
www.tus.si Supermarket.PlanetKP@tus.si		•				•	•		•	•			•	•	
www.vitacare.si www.facebook.com/VC.BIO		•		•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
www.vitacare.si www.facebook.com/VC.BIO		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
www.biosvet.si narocila@ekolife.si	•								•	•	•	•		•	
www.bio-trgovina.si info@biovan.si	•	•				•	•	•	•	•		•		•	
www.ekoplaza.si info@ekoplaza.si	•	•		•			•		•	•		•		•	
www.kalcek.si info@kalcek.si	•	•				•	•		•	•		•		•	
www.ekolife.si narocila@ekolife.si	•	•		•			•		•	•	•	•		•	
www.ekooaza.si info@ekooaza.si	•	•		•			•		•	•		•		•	•
www.vega-shop.si info@vegaft.eu	•	•		•		•	•	•	•	•		•		•	•

- Pregleden iskalnik ekoloških kmetij najdete na <http://www.eko-kmetije.info/>
- Seznam je objavljen tudi na: <http://www.ekomagazin.si/sobi2/Ekoloske-kmetije>
- In če ste še vedno v dvomih, ali so eko živila vredna dodatnega denarja in napora, si oglejte petminutno predavanje 11-letnega otroka na: <http://www.youtube.com/watch?v=SvVZwJbs54c>

Dokazujemo odličnost

www.kon-cert.si

FAIR TRADE

Oznake ne povedo vsega

Vse več je podjetij, ki so ustanovljena zato, ker je bila v ospredju želja po ustvarjanju novih odnosov, novega gospodarstva in nove kakovosti. To ni zgodba današnjega časa. Takšna podjetja so nastajala tudi pred desetletji, ko še nihče ni slišal za certifikate eko in fair trade.

V takšnih podjetjih še danes živijo v skladu z vrednotami, na katerih so nastali.

Na delu teh pionirjev, med katere uvrščamo podjetja, kot so Weleda, Wala, Bioforce, Pharmos, Sonnentor itd., se je razvil trg eko izdelkov, kjer povpraševanje skoraj v vseh segmentih beleži nenehno rast.

Kljub temu da je na eni strani vse več novih kupcev, ki jim je pomembno le to, da do eko izdelka pridejo čim ceneje, nenehno raste tudi segment kupcev, ki jim je še kako pomembno, kako so izdelki nastali ter na kakšnih odnosih in vrednotah. Kot odgovor na takšne potrebe je nastal izraz „fair trade“, ki naj bi s preprosto oznako sporočal, da je izdelek rezultat pravičnih odnosov in pravične trgovine.

Uporaba oznak pravične trgovine zato nenehno narašča, to pa ne pomeni samodejno, da so tudi odnosi do proizvajalca v vseh primerih resnično pravični. V novi oznaki so mnogi prepoznali predvsem nove možnosti zaslužka, zato se nenehno rojevajo nove oznake, nova podjetja, ki jih izdajajo, in seveda tudi zelo različna merila za njihovo pridobivanje.

Nemški Öko test je vzel pod drobnogled »Pošteno trgovino« in ugotovil zelo netransparentno situacijo na trgu. Že pri kavi je v igri 14 različnih Fair trade oznak, pri oblačilih več kot šest, podobno pa je tudi v segmentu drugih izdelkov.

Zraven poplave različnih označb naletimo še na povsem različne standarde in sisteme certificiranja, ki naj bi dokazovali pravičnost. Tako imata, na primer, Fair Wear Foundation in Ethical Trading Initiative visoke standarde, Business

SEZAMOVO KREPČILO

Črni dragulj izpod Himalaje

Zakladnica energije in regenerativnih snovi

- proti osteoporozi,
- z veliko vsebnostjo visokovrednih rastlinskih beljakovin (za vegetarijance),
- zaradi vsebnosti kalcija, magnezija je izrazito pomemben za otroke in mladostnike, rekonvalescente, nosečnice in ženske v meniju.

Prodaja: prodajalne z zdravo prehrano, Sanolabor, spletna trgovina: trgovina.pharmos.si

Informacije in svetovanje: Princeton, d.o.o., tel. 041 760 809, www.pharmos.si

Social Compliance Initiative in Worldwide Responsible Accredited Production pa zelo nizke.

In dokler eni komaj izpolnjujejo osnovna merila, gredo mnoga podjetja še veliko korakov naprej. V podjetju Sonnentor je imelo skoraj 100 Slovencev, ki so se udeležili našega začimbne seminarja, priložnost videti, kako se dela pravično in transparentno do sodelavcev, dobaviteljev, kupcev in narave. Verjetno ni organizacije za certificiranje, ki bi lahko postavila tako visoke zahteve, ki so v tej hiši že vsakdanjik.

Podobno lahko rečemo tudi za podjetje Weleda. Nobeno merilo fair trade trgovine ne zahteva, da bi svoje dobavitelje izobraževali, jih skoraj brezobrestno kreditirali, jim vnaprej zagotavljali odkup letine, skrbeli za zaščito njihove okolice in podobno. Vendar pa podjetje Weleda počne prav to v projektih, ki jih izvaja v Romuniji, Španiji in v afriških državah.

Podobno delajo tudi v podjetju Wala, kjer sodelavci soglasno ustvarjeni dobiček vlagajo v razvojne projekte in kooperative po svetu, da bi se tako širila mreža partnerstev in zagotavljale vrhunske surovine iz prve roke. Podjetje Pharmos je bilo ustanovljeno pozneje, vendar dela po podobnih načelih partnerstva in medkulturnega dialoga. V okviru svojega projekta v Himalaji podpirajo ohranjanje avtohtonih sort črnega sezama, ki ga zaradi dragocenih sestavin imenujejo tudi „dragulj izpod Himalaje“. Kmetom, ki so vključeni v ta projekt, zagotavljajo vse potrebno izobraževanje in usposabljanje, njihovim družinam pa pomagajo z naložbami v gradnjo bivališč, vodovoda, električne napeljave, medicinskih in šolskih ustanov. Ker to regijo pesti pomanjkljiva prehrana, so kmete spodbudili tudi k večji samooskrbnosti in pridelavi zdrave prehrane, s čimer se je izboljšalo tudi splošno zdravstveno stanje.

Ni uradnega merila nobene izmed organizacij, ki bi vse to zahtevale. Že polovica tega bi bila dovolj tudi za najbolj zahtevne izdajatelje certifikatov. Zakaj potem tako delajo? Morda odgovor najbolj povzema direktor podjetja Sonnentor Johannes Gutman z besedami: „Mi ne služimo denarju, temveč denar služi nam, da lažje ustvarjamo svet, ki je dostojen človeka.“

Takšna podjetja so nam zgled, da se tudi v času krize da živeti, ne da bi morali zaradi preživetja pristati na razčlovečenje sebe in tistih, s katerimi delamo. Prav nasprotno – nikoli ni bilo bolj pomembno kot zdaj dojeti, da se za vsakim izdelkom skrivajo odnosi, ki jih z vsakim svojim nakupom zavračamo ali spodbujamo.

WELEDA

olja za telo

SPROŠČAJO, OSVEŽIJO IN INTENZIVNO NEGUJEJO

Weledina olja so iz čistih rastlinskih olj, ki jih pridobivajo iz zrelih sadežev in semen, so en sam sončni sijaj: polna energije, toplote in življenja.

Privoščite si nežno naravno nego: s soncem in vitaminom C bogato **olje iz rakitovca**, osvežilno **olje limone in mandlja**, negovalno **olje divje vrtnice**, pomirjajoče **olje sivke**, masażno **olje iz ognjiča** ali iz **arnike**, **olje proti celulitu iz breзовih listov** ter regenerativno **olje iz granatnega jabolka**.

Nasvet: olje je potrebno vedno nanašati v zelo tankem sloju, na še nekoliko vlažno kožo in ga nežno vtirati. Koži zagotavlja elastičnost, napetost in voljnost.

**V harmoniji s človekom in naravo
že od leta 1921**

sinergija,

ki jo lahko

čutiš

- Sinergijsko oblikovani
- Znanstveno formulirani
- Holistično razviti
- Encimsko aktivni
- Metabolno izboljšani
- Brez živalskih sestavin
- Brez pomožnih snovi

www.prema.si

Tel: 01 510 1135

A ne verjemite le našim besedam.
Začutite sinergijo!

Izdelki so na voljo v trgovinah Sanolabor, Sanatura, maxi, Vitacare, trgovinah z zdravo prehrano ter pri izbranih terapevtskih naravne medicine.

www.terranova.si/magnfood

Stephen Terras

Zakaj prehranska dopolnila pogosto ne delujejo?

Zgodovino in razvoj prehranskih dopolnil povzema predavanje Stephena Terrasa, ki smo ga v ožjem strokovnem krogu že imeli priložnost poslušati v juniju, v septembru pa bo v Sloveniji tudi njegovo prvo javno predavanje.

Kot oseba, ki je bila tri desetletja na vodilnih mestih enega izmed največjih svetovnih ponudnikov prehranskih dopolnil, je Stephen zbral dovolj spoznanj, da marsikateri pripravek ne deluje tako, kot bi pričakovali. Znanost, ki ji je toliko zaupal, je bila pogosto nemočna, da tudi v življenju pokaže svoje rezultate. V iskanju odgovorov ga je pot peljala nazaj k modrosti in sinergiji narave. Življenje je očitno hotelo, da se v tem človeku združita „leva in desna možganska polovička“, kar je rodilo tudi

novi obliko združevanja tradicionalnih spoznanj s sodobnimi tehničnimi rešitvami na področju prehranskih dopolnil.

Ker bo dvorana tudi v septembru zagotovo premajhna za vse zainteresirane, objavljamo nekaj odgovorov na vprašanja, ki so nas, in verjetno bodo tudi vas, najbolj zanimala.

Ali lahko prehranska dopolnila pomembno prispevajo k izboljšanju našega zdravja?

Zamisel o prehranskih dopolnilih se je rodila v glavah navdušencev, ki so bili prepričani, da je prav pomanjkanje določenih hranil vzrok marsikateri zdravstvene težave, zaradi česar so verjeli, da bi lahko z vnosom tistega, kar telesu primanjkuje, težave odpravili. Takrat nismo imeli znanstvenih dokazov, bili so le upanje, navdušenje in intuicija.

Nadaljnji razvoj je prinesel vse več otipljivih dokazov, da lahko dodajanje vitaminov in mineralov resnično pomaga. Težava je v tem, da so takšne raziskave prihajale iz farmacevtskih družb in so bile nujno osnovane na farmacevtski logiki, ki verjame v izolirane snovi in zdravljenje skozi odstranjevanje posameznih simptomov. Takšne raziskave so tudi industrijo prehranskih dopolnil vse bolj vodile v farmacevtski pogled na svet. Priznati moram, da sem bil tudi sam dolgo ujet v takšno logiko. Bilo je hudo, vendar sem si moral priznati, da ima takšen pristop preveč omejitev, da bi lahko deloval.

Zakaj posamezni vitamini, četudi v visokih odmerkih, ne delujejo?

Preprosto zato, ker nič, kar zaužijemo, ne deluje v telesu v takšni obliki, kot smo to zaužili. Absorpcija, pri kateri nekateri toliko vztrajajo, je šele prva stopnička. Sledi vprašanje distribucije – ali bo to, kar smo zaužili, zares prispelo tja, kjer to potrebujemo, ali pa se bo, v nasprotju z našimi pričakovanji, naložilo tam, kjer bo povzročalo težave. Tretja pomembna preizkušnja je biorazpoložljivost. Ali ste zaužili truplo ali energijo, ki lahko opravi svoje delo v telesu? Nato pride na vrsto šele naša sposobnost presnavljanja – torej da to, kar smo zaužili, preoblikujemo v telesu uporabno obliko. In kot zaključni izpit nas čaka še vgradnja te nove pridobitve v pravi proces ali tkivo v telesu.

Stephen Terras bo imel predavanje z naslovom **Terranova – prihodnost prehranskih dopolnil**, in sicer v torek, 25. septembra 2012, ob 17. uri, v hotelu Mons v Ljubljani.

Več preberite v koledarju dogodkov.

Kje po vašem mnenju nastaja največ ovir, ki vplivajo na to, da večina prehranskih dopolnil ne doseže želenega učinka?

Znanost ima rada statične modele, človek pa je dinamičen. Povedano drugače, znanost se obnaša, kot da je v telesu tistega, ki, denimo, uživa železo ali kalcij, vse v redu, le ta dva elementa mu manjkata. Prehranska dopolnila se vse preveč oblikujejo za ljudi, ki ne obstajajo. Nikoli nam ne manjka le ena snov. In če ta že merljivo manjka, to ponavadi pomeni, da so prizadeti še mnogi drugi procesi, ki pomagajo, da bi to snov bolje resorbirali, distribuirali, presnovili ali uporabili. Zato je ukvarjanje z odmerki in oblikami pogosto brez učinka. Tega ne moremo rešiti z drobljenjem snovi v vse manjše delčke ali celo z nano tehnologijo, ki se mi tudi sicer zdi preveč tvegana.

Ali je to težavo sploh mogoče rešiti?

Teoretično gledano bi bila prehranska dopolnila najbolj koristna zdravim ljudem, ki se zdravo prehranjujejo in v telo že vnašajo vse, kar je potrebno, da bi bil izkoristek koristnih snovi iz prehranskih dopolnil maksimalen. Ostali pa se vrtijo v začaranem krogu uživanja tistega, kar potrebujejo in česar ne morejo presnoviti – zato jim je vse slabše.

Pri proučevanju te težave sem prišel do spoznanja, da največ težav nastane pri telesni biokemiji. Torej bo bio okolje, v katerem se bo znašlo to, kar boste zaužili, odločalo o tem, do kakšne mere boste to izkoristili. Zato sem se začel ukvarjati s tem, kaj so pogoji, da bi v telesu nemoteno stekli procesi presnove vitaminov, rudnin, antioksidantov, ... Nato sem v naravi iskal takšne rastline, ki čim bolj povzemajo to okolje. Tako je nastal kompleks Magnifood.

Ste prišli do čarobne formule, ki omogoča, da vitamini in rudnine v telesu delujejo s polno močjo?

Zelo kmalu mi je postalo jasno, da za to ne bo ene same formule, temveč da ima vsak proces svojo formulo. Če, na primer, želimo, da z vitaminom B izboljšamo stanje svojega živčevja, dvignemo energijo telesa in podobno, potem ne gre le za vprašanje, kako povečati izkoristek zaužitega vitamina B. Pravo vprašanje mora biti bolj celostno. In sicer zakaj ima določena oseba primanjkljaj? Ob enakem vnosu bo imela ena oseba vitamina B premalo, druga pa povsem dovolj. Pogosto je odgovor v tem, da veliko ljudi po nepotrebnem porablja preveč vitaminov skupine B v svojih stresnih odzivih. Torej lahko le dodajamo, lahko pa tudi zmanjšamo te izgube in s tem zmanjšamo

potrebo po vnosu novih snovi. Zato kompleks Magnifood, ki smo ga dodali vitaminom B, vsebuje pomembne adaptogene, ki mirijo hormonske odzive in s tem prispevajo k manjši izčrpanosti in boljši koncentraciji. Sinergijsko delovanje ashwagande (indijskega žen šena), sibirskega žen šena, korenine rožnega korena in semena mladega ovsa na najboljši način pripravi telo na to, da vitamini skupine B padejo na plodna tla.

Ko gre za kompleks Magnifood, ki ga potrebujemo, da bi kalcij in magnezij v telesu delovala tako, kot bi si želeli, potrebujemo še druge rastline: predvsem liste koprive, poganjke preslice, korenino ingverja, ječmenovo travo, riževe otrobe in podobno.

Za boljši izkoristek cinka, ki je zelo povezan z zdravjem prostate, jajčnikov, zdravjem las, spolno funkcijo in pubertetnimi težavami, pa je kompleks Magnifood sestavljen iz spiruline, riževih otrobov, bučnih semen in acai jagod. Cink pa je v obliki bisglicinata, ki ne dela težav v prebavi.

Zanimivo je, da vse rastlinske dele uporabljate v eko kakovosti in jih sušite s procesom liofilizacije takoj po obiranju. Po drugi strani pa uporabljate tudi nekatere sintezne oblike vitaminov in rudnin, kajne?

Že sam kompleks Magnifood, ki predstavlja približno polovico teže vsake kapsule, vsebuje tudi zelo širok spekter vitaminov, rudnin, antioksidantov in drugih dragocenih učinkovin, ki delujejo sinergijsko. Sodobni znanosti se lahko zahvalimo tudi za sodobne tehnologije, s katerimi lahko popolnoma naravne encime in probiotične bakterije "oblečemo" tako, da jih želodčna kislina ne poškoduje, s čimer povečamo njihov izkoristek v telesu. Res je, da jih zaradi tega ne smemo certificirati kot naravne, po mojem mnenju pa s tem niso manj vredni, ravno nasprotno.

Pomemben dosežek znanosti, ki bi ga bilo škoda prezreti, so tudi oblike rudnin bisglicinat, kot so, na primer, cink, železo in magnezij. Gre za rudnine, oblečene v proteinsko ovojnico. Ker ta nima električnega naboja, se odlično resorbira, ne povzroča prebavnih težav in, kar je za nekatere zelo pomembno, deluje nemoteno, četudi uživamo kavo, čaj ali čokolado. Tega res ni mogoče najti v naravnih oblikah, je pa varno in učinkovito. V dosežkih sodobne znanosti na tem področju je mogoče najti zelo veliko dobrih rešitev, ki preverjeno učinkujejo. To, da jih v komercialnih pripravkih pogosto ne zasledimo, je bolj pohlep industrije, ki želi na vsakem pripravku zaslužiti čim več. Cilj, ki sem si ga zastavil, pa je, da ustvarjam formule, ki bodo zares dosegle cilj, zaradi katerih jih ljudje jemljejo.

MODRA ŠEVILKA
080 12 36

POKLIČITE ZA BROŠURO

puKka

ORGANSKA BIO HRANILA IN IZDELKI IZ ZDRAVILNIH RASTLIN

x x x x x x x x x

V podjetju Pukka smo zato, da Vam pomagamo do bolj zdravega in uravnoveženega življenja. Naša filozofija temelji na indijski znanosti, Ajurvedi - „umetnosti življenja“. Ta starodavna modrost poudarja, da smo vsi nekaj posebnega in nas spodbuja, da skrbimo za svoje zdravje in živimo v sožitju z naravo.

Vse kar izdelamo v podjetju Pukka je organsko, s certifikati ekološke bio pridelave (Soil Association organic), povsem vegetarijansko in trajnostnih virov. Z našimi pridelovalci tesno sodelujemo v dolgoročnih regeneracijskih projektih, da bi zagotovili zaščito ogroženih rastlinskih vrst. Ta neposreden odnos pridelovalcem z naše strani zagotavlja spoštljiv odnos in pošteno plačilo.

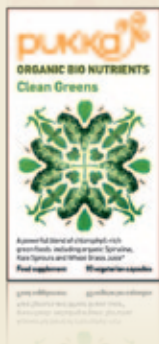
SHATAVARI INDIJSKI BELUŠ ZA ŽENSKE

Učinkovita kombinacija organsko pridelanih korenin indijskega beluša (shatavari) in mešanice Nutrigest™ (morska alga, spirulina in ingver).
Shatavari je vrsta divjega beluša, ki se že stoletja uporablja za krepitev zdravja žensk. Ime rastline pomeni „ona, ki ima 100 soprogov“. Uporabljajte med menstruacijo ter pred menopavzo, med njo in po njej.
Na voljo kot: kapsule
Uporabljajte z izdelki: Vitalise, Harmonise čajem

TULSI SVETA BAZILIKA ZA UM IN DUHA

Učinkovita kombinacija organsko pridelane svete bazilike in mešanice Nutrigest™ (morska alga, spirulina in ingver).
Tulsi oz. sveta bazilika je znana po svojih pomirjujočih lastnostih. Že stoletja jo uporabljajo za krepitev čustvenega in duhovnega zdravja.
Na voljo kot: kapsule
Uporabljajte z izdelki: Vitalise, Relax čajem

CLEAN GREENS ČISTILNA ZELENNA HRANILA

Učinkovita mešanica 12 zelenih rastlin, bogatih s klorofilom, vključno z organsko predelano spirulino, brstičnim ohrovtom in sokom iz pšenične trave.
Clean Greens na naraven način krepi zmoglost telesa, da se samodejno prečiščuje ter bolje spopada z onesnaženim okoljem in vsakodnevno prehrano. Gre za mešanico 12 zelenih rastlin, bogatih s klorofilom, ki vsebuje sokova iz trav, listno zelenjavo, brstični ohrovt, morsko alga, sladkovodni algi in zelišči za pospeševanje prebave, ki pomagajo pri presnovi hranilnih snovi v telesu.
Na voljo kot: kapsule
Uporabljajte z izdelki: Vitalise, Detox čajem

VITALISE NARAVNA ENERGETSKA SPODBUDA

Učinkovita mešanica 22 živil, bogatih s hranilnimi snovmi, vključno z organsko pridelano rdečo peso, brokolijem in borovnicami.
Vitalise pomaga ohranjati energijo in se spopadati z obremenitvami sodobnega življenja, pri tem pa vam pomaga dosegati polno učinkovitost. Vitalise je raznovrstna hranilna mešanica 22 sestavin, vključno s koncentriranimi izvlečki treh vrst sadja, štirih vrst zelenjave, šestih zelišč in začimb, treh vrst morskih alg, dveh vrst sladkovodnih alg, dveh vrst sokov iz trav in cvetnega prahu.
ORAC: μM TE = 2.050 na odmerek
Na voljo kot: kapsule
Uporabljajte z izdelki: Clean Greens, Revitalise čajem

NA VOLJO V SPECIALIZIRANIH PRODAJALNAH IN SANOLABORJU

Za več informacij o naši ponudbi in o tem, kako paziti na svoje zdravje: www.pukkaherbs.si
Ekskluzivni dobavitelj za Slovenijo: DIFAR d.o.o., Ljubljanska 12 c, 1236 Trzin, T: 01/56 411 95, info@difar.si, www.difar.si

x x x x x x x x x

Upam, da vam bo naša ponudba 100-odstotno organskih bio hranil pomagala ohranjati popolno zdravje.
Sebastian Pole

Sebastian Pole

Ajurvedski zdravnik in zeliščar za izdelke Pukka

Vse bolj zahtevni kupci – vse boljši izdelki

Lahko bi se vprašali, ali je bila prej kokoš ali jajce. Ali moramo potrošniki pritiskati na trgovce, da dobimo vse bolj kakovostne izdelke, ali nam njihova izbira vse bolj kakovostnih ponudnikov omogoča, da tudi mi posežemo po vse višji kakovosti?

V letu, v katerem besedo krizo uporabljamo zelo pogosto, je zanimivo spoznanje, da za prodajo mnogih izdelkov ni krize. Tudi trgovci opažajo, da je bistveno vprašanje, kdo je kupec in kaj potrebuje. V času krize preživijo le najboljši in najcenejši, za sredino pa je vse manj prostora.

Razslojevanje kupcev opažajo tudi v naši največji mreži specializiranih trgovin Sanolabor, kjer ponujajo prehranska dopolnila, naravna zdravila in medicinske pripomočke. Za naš Eko vodič so zaposleni v specializiranih trgovinah Sanolabor izvedli interno anketo in nam posredovali svoja opažanja.

»Ugotovili smo, da k nam prihaja vse več osveženih strank, ki pri nas kupujejo zdravo prehrano. Nekateri kupci, ki so prej posegali po prehranskih dopolnilih, zdaj kupujejo superživila. Ti kupci superživila večinoma že poznajo oziroma dobro vedo, kaj želijo kupiti. Ker imamo izdelke najboljših ponudnikov, pri izbiri teh izdelkov kupci nimajo toliko dodatnih vprašanj. Ti kupci so zelo natančni tudi pri izbiri naravne kozmetike, saj preverijo sestavo izdelkov in iščejo certifikate, ki so zanje zelo pomembni.

Druga skupina kupcev še vedno posega predvsem po prehranskih dopolnilih. Pri tem na njihov nakup vpliva tudi cena, kar pa ne pomeni, da izbirajo vedno najcenejše. Velik vpliv na nakup prehranskih dopolnil ima oglaševanje. Prodaja določenih prehranskih dopolnil je primerljiva s prejšnjimi leti, prodaja nekaterih prehranskih dopolnil pa predvsem zaradi nakupov superživil upada. Ker se zahteve potrošnikov po naravnih prehranskih dopolnilih s certifikati iz dneva v dan večajo, smo veseli, da imamo med prvimi na polici tudi izdelke Terra nova. Jeseni bomo ponudili tudi linijo Pukka bio organskih hranil na ayurvedski osnovi.

V Sanolaborjevih prodajalnah opažamo tudi, da vse več ljudi posega po izvirnih oblikah zdravilnih učinkovin, kot so kakovostni čaji (Sonnenter, Pukka, pater Ašič) ali po tinkturah.

Opazamo tudi, da »novejši ponudniki« prehranskih dopolnil, ki so pred časom prišli na trg z enim ali nekaj zanimivimi izdelki, zdaj zelo pospešeno širijo in dopolnjujejo svojo ponudbo. Po naši oceni je zato trg prenasičen s ponudbo podobnih prehranskih dopolnil, kupci pa imajo težko izbiro predvsem zaradi težav pri prepoznavanju zares kakovostnih izdelkov.

Dodatno težavo pogosto povzroča včasih vprašljiva strokovna prodaja »od vrat do vrat«, pri kateri prodajalci uporabljajo sporne prodajne prijeme in mnogokrat zavajajo potrošnike. Velike zasluge za dviganje meril pri tovrstnih nakupih in ozaveščanje kupcev imajo nevladne organizacije ter peščica kakovostnih ponudnikov, ki z visoko strokovnim kadrom, vrhunskimi prehranskimi dopolnili in naravnimi zdravili brez recepta veliko napora vlagajo v informiranje in izobraževanje potrošnikov.«

SURJA

BIO izdelki za zdravje in vitalnost.
Ko narava poskrbi za vas...

www.surja.si

Ni vse tako sveže, kot se zdi

Kaj povedo in kaj lahko prikrijejo besede „hladno sušeno, presno, termično neobdelano, ...“?

Kot odgovor na spoznanje, da je večina hrane in prehranskih dopolnil na trgu „mrtvih“ (kar pomeni, da so predelani s tehnologijami, ki precej prizadejajo njihovo biorazpoložljivost v telesu), se pojavlja vse večje povpraševanje po presnih izdelkih, hladno sušenih superživilih in prehranskih dopolnilih, oljnih vodnih in alkoholnih izvlečkih, pripravljenih brez segrevanja in podobno.

Vse bolj priljubljeno je tudi sočenje sokov ali izdelava kašastih sokov (smoothijev). Na področju gostinstva pa raste ponudba presnih slaščic.

Zagotovo je takšen trend v trgovine in gostinske obrate prinesel več zdrave ponudbe, na žalost pa je opaziti tudi vse več zavajanja.

Dejstvo, da je kakšno prehransko dopolnilo v prahu ali v obliki soka, še ne pove, da je zares presno. Do prahu je mogoče priti na različne načine: od sušenja na soncu, sušenja z zamrzovanjem, z liofilizacijo ali s sušenjem pri višjih temperaturah.

Tudi temperatura sušenja ne pove vedno vsega. Nekatere rastline odlično prenašajo vročino, zato, denimo, dateljni, kljub temu da jih sušijo na žarečem pesku, ki je veliko bolj vroč kot teoretično velja za hladno sušenje, ohranjajo svoje encime. Če bi na istem pesku posušili naša jabolka, bi to veljalo za termično obdelano hrano.

Pri pripravi izvlečkov so zadeve še bolj zapletene. Posebej tam, kjer so postopki bolj zapleteni in jih navadni smrtniki ne poznamo, je veliko prostora za zavajanje. Tako se ob najbolj kakovostnih izvlečkih hitro pojavijo tudi cenejši ponaredki, ki ponujajo navidezni prihranek, in resnici pa boste ob denar in ob učinke.

Transparentnih meril, ki bi vam olajšali delo in s kakšnim certifikatom zagotovili, da veste, kaj kupujete, zaenkrat ni. Zato se je dobro poglobiti in ugotoviti, kaj se za določenim izdelkom zares skriva.

SoriaNatural® ...že babica je vedela...

Vodilni v svetu Fitoterapije.

Že 30 let zdravilne rastline pridelujemo organsko na več kot 300 hektarih lastne zemlje na nadmorski višini 1.200 m in jih skrbno zalivamo z kristalno čisto vodo iz izvira reke Duero.

Certificirani brezalkoholni izvlečki iz zdravilnih rastlin.

www.zdravilna-zelisca.info

V specializiranih trgovinah, Sanolabor in nekaterih lekarnah.

Spletne strani ponudnikov so pri tem v pomoč, še bolje pa je imeti na razpolago tudi klinične ali druge neodvisne poskuse, ki kažejo na to, ali tisto, kar bomo kupili v telesu deluje ali ne. Postanite aktivni, zastavljajte vprašanja, raziskujte, ...

Tudi pri gostinski ponudbi je velika razlika, ali so, denimo, oreščki, iz katerih je pripravljena vaša presna torta, blanširani (in encimsko nevtralizirani), ali so zares presni, ali so uporabljene maščobe zares presne ali morda rafinirane?

Zelo dobro besedilo na to temo je pripravila Katarina Mihalek iz slaščičarne Mihalek, kjer pripravljajo presne sladice in sladoleda. Besedilo objavljamo na spletni strani www.zazdravje.net. V iskalnik vtipkajte besedo „presno“.

Ganoderma lucidum – superiorno zelišče

Medicinsko gobo *Ganoderma lucidum* že več kot 2000 let uporabljajo v tradicionalni kitajski in japonski medicini kot SUPERIORNO ZELIŠČE za zdravljenje različnih bolezni in za ohranitev zdravja, dolgega življenja in večne mladosti.

Številne sodobne raziskave so dokazale, da močno krepi imunski sistem, ščiti organizem pred stresom, uravnava delovanje celotnega organizma, zavira rast in razvoj rakavih celic ter zmanjša utrujenost in poveča energijo.

Oljne kapsule **Ars Ganoderma® 500** vsebujejo oljni izvleček iz počenih spor *Ganoderme lucidum*. Primerjalna analiza na Fakulteti za farmacijo je pokazala, da so oljne kapsule **Ars Ganoderma® 500** najmočnejši izdelek iz *Ganoderme lucidum* pri nas.

Za informacije
pokličite:
01/4205 730.

ARS PHARMAE

Alfred Vogel (1902-1996), eden najpomembnejših pionirjev naravnega zdravljenja v 20. stoletju

Tokrat oznanjamo veselo novico za vse, ki že mesece ali leta iščete in čakate po antikvariatih, da pridete do svojega „zguljenega“ izvoda knjige *Ljudski zdravnik* (Der kleine Doktor). Knjiga švicarskega naturopata Alfreda Vogla, ki je tokrat v slovenščino prevedena brez cenzure, bo na voljo to jesen!

Prihaja necenzurirana izdaja – *Ljudski zdravnik!*

Da je knjiga, ki je bila prvič izdana leta 1952 in je bila prevedena v dvanajst jezikov, tako potrebna slehernemu bralcu, ki mu je naravni pristop do zdravja blizu, priča tudi dejstvo, da je bilo od prve izdaje pa do danes prodanih čez 2,5 milijona izvodov!

Od majhnega dečka, zaljubljenega v naravo, do svetovno Priznanega naturopata

Alfred Vogel (1902–1996), švicarski naturopat, svetovni popotnik, raziskovalec življenja in zdravljenja naravnih ljudstev, predavatelj,..., je bil že kot otrok očaran nad neskončnim bogastvom rastlin in njihovimi zdravilnimi zmožnostmi. Navdušenost nad močjo narave pa z odrasčanjem ni upadala, temveč je vse bolj prežemala njegovo celotno življenje in se dotikala vsega, česar se je v svojem življenju lotil. Bil je izjemen človek, ki je znal na preprost in razumljiv način tako bolne kot zdrave spodbuditi k ohranjanju povezanosti z naravo in k ohranjanju notranjega miru.

Ljudje so cenili dobre nasvete, ki so jih bili deležni v njegovi trgovini z zelišči in zdravo prehrano, ki jo je odprl in vodil že z 21 leti. Z navdušenjem je na stotine posameznikov vsak mesec prebiral njegovo revijo *A. Vogel – Zdravstvene novice* (*A. Vogels Gesundheits Nachrichten*), katere zametki so nastali, ko je bil star 27 let. Naj omenimo, da revija z istim naslovom v Švici še vedno izhaja. Še več, princip te revije (naravni pristopi do zdravja) pa se je prenesel tudi v mnoge druge države po svetu, ki želijo poleg naravnih, kakovostnih pripravkov Alfreda Vogla ljudem ponuditi tudi širši vpogled v naravo zdravja oziroma bolezni. Takšne mesečne novice v elektronski obliki imamo tudi v Sloveniji, nanje pa se lahko naročite na http://www.avogel.si/e-novice/e-novice_prijava.php.

Svoj odnos do zdravljenja Alfred Vogel opisuje z besedami: „Zdravnik je kot vodič v hribe. Lahko hodi z vami in vam kaže pot, ne more pa vas nositi.“ Zato je bilo tudi zdravljenje v njegovi mali kliniki, ki jo je ustanovil, ko je bil star 35 let, zelo nenavadno. Tako, na primer, njegovi bolniki niso poležavali v pižamah in čakali, da jim Alfred prinese svoja čudežna zdravila. Zbuditi so se morali že

pred sončnim vzhodom, da so šli z njim v hribe, kjer jim je pokazal, katere rastline bi bile zanje koristne. Sami so jih nabrali, po povratku, ki je bil včasih tudi pozno zvečer, pa jim je pokazal, kako naj iz njih naredijo zdravilne pripravke. Ko pa niso bili v hribih, so se učili pridelati zelenjavo na biološki način in si iz nje pripraviti hrano za svojo ozdravitev.

Tudi v času, ko se je na trgu pojavilo veliko njegovih pripravkov, je Alfred Vogel ostal zvest svojemu načelu, da je najbolje, da si svoje zdravilo vsak pripravi kar sam. Zato je, kljub nejevolji nekaterih svojih sodelavcev, na predavanjih brez zadržkov razlagal tudi recepte za svoje pripravke. Marsikateri pa je opisal tudi v knjigi *Ljudski zdravnik*.

Mnogi so cenili njegova kakovostna naravna rastlinska zdravila, ki jih je sprva pripravljaval sam. Pozneje se je domača proizvodnja naravnih zdravil precej razširila in pri svojih 61 letih, ko večina ljudi razmišlja o upokojitvi, je Vogel ustanovil družbo Bioforce AG, ki jo danes povsod po svetu poznajo po proizvodnji kakovostnih naravnih zdravil.

Tokrat prvič integralna različica

Menda naj bi nekoč njegovim zdravstvenim nasvetom prisluhnil tudi sam Josip Broz Tito. To morda pojasnjuje tudi dejstvo, da je bila knjiga *Ljudski zdravnik*, ki je pustila močan pečat v svetovni družbi, po Titovi zahtevi prevedena tudi v jezike nekdanje Jugoslavije.

Da je imela „šolska“ medicina od nekdaj močan vpliv na naša življenja, kar je toliko bolj očitno danes, lahko vidimo tudi na primeru prvega prevoda Ljudskega zdravnika v slovenski jezik. Takratni prevajalci – trije zdravniki, kot lahko preberete v enem izmed starih izvodov navedene knjige, pravijo, da so si prizadevali, da bi besedilo ostalo kolikor mogoče nedotaknjeno, „le tam, kjer so pogledi šolske medicine pri nas iz utemeljenih razlogov precej drugačni,“ pa so posegli vmes in besedilo prilagodili. „Imeli smo pred očmi nekatere nevarnosti, ki bi lahko nastale za bolnike, če bi pri hudih boleznih predolgo odlašali z obiskom pri zdravniku.“ Teh „nekaterih nevarnosti“ pa je bilo očitno kar precej, saj so iz originala izločili cela poglavja, Voglu pa v besedilo vstavili celo priporočilo za uporabo določenih pripravkov, za katere verjetno še ni nikoli slišal (npr. Cedevite in podobnega). To so bili drugi časi zato verjamem, da so delali najbolje kar so takrat iz uradnega stališča in osebnega prepričanja lahko.

Zdaj pa lahko rečemo, da bomo končno brali Ljudskega zdravnika v izvirni obliki in spoznali avtentične zapise Alfreda Vogla ter s tem poglede in nasvete, tudi ob tistih obolenjih, za katere „šolska“ medicina meni, da so izključno njena domena.

Navsezadnje smo mi sami tisti, ki smo odgovorni za svoje zdravje in izbiro načina zdravljenja, če nastopi bolezen!

Alfred Vogel o knjigi *Ljudski zdravnik*

Čemu naj bo knjiga *Ljudski zdravnik* v vaši hiši in kaj lahko naredi za vas? *Ljudski zdravnik* ima preprosto nalogo. Pokazati vam želi, koliko dobrih pomočnikov lahko najdete v svoji hiši in njeni okolici! Da imate pri roki večjo ali manjšo domačo lekarno, je odvisno pač od tega, kje živite. Zdravila imate v kuhinji, v predsobi, v kleti ali celo v jedilnici. Tudi na svojem vrtu boste našli marsikaj koristnega. Če prebivate v naravi, vam travniki, polja in gozdovi ponujajo pravo obilje zdravil. Če bi lahko vedeli za vso pomoč, ki jo skriva narava po gozdovih, poljih, livadah in soteskah vzdolž potočkov in rek, bi *Ljudski zdravnik* prekmalu postal Veliki zdravnik, zato pa vam *Ljudski zdravnik* nudi in svetuje tisto, kar nam je bilo do zdaj na vrtu bogate narave dosegljivo. Razodene vam, kakšna čudovita lekarna se skriva v vaši hiši. Osupnili boste, kako lahko povsem preprosta hranila ob ustrezni priložnosti uporabite kot zdravila. Naj vas ne preseneti, ko boste ob prebiranju Ljudskega zdravnika ugotovili, da v domačo lekarno sodijo: moka, nerafiniran sladkor, voda, kvalitetno olje, sol, jajca, skuta, krompir, korenje, ohrovt, zelje, čebula, česen, hren, peteršilj, kopriva, kislica in poleg mnogih običajnih snovi celo lesni pepel.

ekoteden in ekopraznik v Ljubljani

3. - 8. september 2012

Pridružite se nam na dogodkih tedna »Živeti dobro - živeti eko in zdravo« ter na **11. Ekoprazniku v Ljubljani**, ter spoznajte novosti na področju okoljsko osveščenega in zdravega življenjskega sloga.

EKOTEDEN

Dogodki Ekotedna potekajo v *Okoljskem centru na Trubarjevi 50 v Ljubljani.*

Ponedeljek, 3.9. od 17:00 – 18:30

Predstavitev poročila Delovne skupine za spremljanje izvajanja Akcijskega načrta ekokmetijstva

Predstavniki Ministrstva za kmetijstvo in okolje; Anamarija Slabe, ITR (članica delovne skupine za ANEK).

Torek, 4.9. od 17:00 – 18:00

Zelena – eko pisarna

Katere so koristi udeležanja načel Zelene pisarne za podjetja in organizacije, za zaposlene in celotno družbo?

Špela Kern, Umanotera

Sreda, 5.9. od 17:00 - 18:00

Wow!bab

Predstavili bomo novo ekoživilo Wow!bab in zanimivo zgodbo o tem, kako je spremenilo življenje afriških pridelovalcev baobaba. Nadja Janež, Jabo Papirček.

Četrtek, 6.9 od 10:00 - 11:00

Konferenca za medije:

»Šolski ekovrtovi« doslej – in kako naprej

Po letu in pol ima projekt »Šolski ekovrt« veliko pokazati! Predstavili bomo naše rezultate in načrte za naprej.

Četrtek, 6.9. od 17:00 - 18:30

Samooskrba in Štafeta semen

Dejavnosti in dobre prakse Eko civilne iniciative Slovenije - gibanja OSKRBIMO SLOVENIJO in Ekofejst bodo predstavili njeni člani.

11. EKOPRAZNIK

8. september od 9. do 15. ure na Pogačarjevem trgu, Ljubljana

Največji slovenski ekopraznik vas vabi na ogled novosti in spoznavanje okusnega, dišečega, naravnega, zabavnega in zdravega eko življenjskega sloga: najbolj dosledna EKO razstavna, informativna in prodajna prireditev pri nas: 75 stojnic ekokmetij ter ponudnikov ekoživil, ekokozmetike in drugih ekoizdelkov, EKO nadzornih organizacij, društev...

9:00 Uradna otvoritev, pozdrav organizatorjev

10:00 – 11:00 in 12:00 – 13:00

KONCERT: Teja Pribac

Ob spremljavi kitarista Urbana Logarja bo pevka Teja Pribac predstavila svoje avtorske pesmi in izbor jazz standardov. Čuten vokal bo doživetju Ekopraznika dodal nove razsežnosti!

Ves dan:

Ustvarjalne delavnice za otroke

Natančnejši program na www.itr.si/ekopraznik2012

Vstop na vse dogodke je prost, prosimo pa vas za prijavo (info@itr.si ali 01 4397 460).

Možne so spremembe programa.

Organizator: Inštitut za trajnostni razvoj
Soorganizator 11. Ekopraznika: Združenje ekoloških kmetov osrednje Slovenije

Medijski partnerji: Sončeve pozitivke, Lifestyle natural in Skupaj za zdravje človeka in narave.

Izvedbo Ekopraznika je podprla Mestna občina Ljubljana.

Mestna
občina
Ljubljana

wow!bab

Sončeve
pozitivke
10 let www.pozitivke.net 10 let

V koledarju objavljamo dogodke, ki jih organizirajo različna društva in organizacije iz vse Slovenije. Ker v redakciji nimamo možnosti, da bi preverjali kakovost vseh predavanj, delavnic in seminarjev, se včasih zgodi, da njihova vsebina ne sledi načelom, za katera si prizadevamo v projektu »Skupaj za zdravje človeka in narave«.

Za lažje razločevanje zato vse dogodke, ki so v naši organizaciji ali z našim sodelovanjem, označujemo s kompasom.

SOBOTA, 1. SEPTEMBER

PRAKTIČNO IZOBRAŽEVANJE

Breg pri Žirovnici, Domačija Vočne, od 17. do 19. ure

Priprava zemlje za zimo – praha. Setev ozimnih žit in zimske solate. Žetev ajde in spravilo pridelkov. Priprava kompostnega kupa, razdelitev kompostnih pripravkov – prinesite embalažo za pripravke. Prinesite nabrane suhe rastline za pripravke (regrat, hrast, kamilice, rman).

Organizira: Društvo Ajda Gorenjska.

PONEDELJEK, 3. SEPTEMBER

NAPOLNIMO SVOJE BATERIJE V NARAVI

Ljubljana, Koseški bajer, pon., sre. in sob., od 7. do 8. ure in od 19. do 20. ure (vadba poteka redno vsak teden)

Vodi: Aleksander Lah. Obnovimo svojo fizično in psihično energijo s prijetnim gibanjem v naravi ob Koseškem bajerju in gozdu ob Bajerju. Več na www.HeartConnection.si/gibanje.html. Prispevek: Brezplačno. Informacije: 041 325 458, aleksander@HeartConnection.si.

Organizira: www.HeartConnection.si.

PETEK, 7. SEPTEMBER

SVEŽA HRANA TUDI POZIMI?

Zg. Pirešica pri Žalcu, od 17. do 18.30 ure

Predavanje Sanje Lončar: Kaj še lahko zasejemo, da bomo imeli čez zimo na razpolago svežo zelenjavo? Kako ohranimo tisto, kar smo že pridelali? Kako pobiramo in shranjujemo semena za naslednje leto? Kako shranimo tudi energijo sonca za dolge zimske dni? Predavala bo Sanja Lončar, vstopnina 5 EUR.

Od 18.30 do 20. ure

Delavnica: Vlaganje sveže zelenjave in zelišč v soli. Shranjevanje v olju in maščobi. Vodita Sanja Lončar in Lojzika Škarič. Obvezne prijave na 041 770 120 ali na delavniceszz@gmail.com. Kotizacija 10 EUR.

SOBOTA, 8. SEPTEMBER

EKOPRAZNIK LJUBLJANA

Pogačarjev trg od 8. do 15. ure.

Glej več na strani 40.

SOBOTA, 8. SEPTEMBER

EKSPERIMENTALNICA ZELIŠČNIH ČAROVNIJ IN ZDRAVE HRANE ZA OTROKE

Lunin festival v Ljubljani, Park Tivoli, od 10. do 17. ure, in Pikin festival v Velenju, od 16. do 22.9.2012

Približajte otrokom zdrav način življenja z delavnico, na kateri bodo otroci sami izdelovali svoje zdravilne pripravke, premagovali strah pred zelenimi pijačami, se naučili prijateljevati tudi z bodečimi rastlinami ter posadili svojo rastlino in jo nesli domov.

Starši boste lahko na delavnici otrokom v podporo, lahko pa se v tem času posvetujete o naravnih pripravkih in drugem na stojnici, ali pa, na primer, v miru prebirate naše novice Skupaj za zdravje človeka in narave v zavetju gozdička.

Organizira: Združenje za obuditev celotnega človeka.

SOBOTA, 8. SEPTEMBER

DELAVNICA IZDELAVE LESENEGA NAKITA

Lunin festival v Ljubljani, Park Tivoli, na Eko otoku, od 10. do 16. ure

Na stojnici si bo mogoče ogledati izdelavo lesenega nakita (uhani, verižice, prstani) iz različnih vrst lesa. Lahko boste tudi poskusili izdelati svoj kos nakita. Prikaz bo izvajala Damjana Goter.

PONEDELJEK, 10. SEPTEMBER

TEČAJ »BITI ŽENSKA«

Živa Center, Tomačevo 27, Ljubljana, trajanje 1,5 ure

Ponovni vpis! Tedenska vadba je namenjena prebujanju ženskosti skozi orientalski plesni gib. Aktivirale bomo vseh sedem energetskih centrov

in se naučile osmih principov ženskosti. Prvi obisk je brezplačen. Prijave: 041 404 773. www.bitizenska.org. Cena: 44 EUR/mesec; Začetnice: pon. ob 18.30 uri, sre. ob 10. uri in sre. ob 19.30 uri; 30-odstotni popust za dijakinje, študentke in upokojenke.

PETEK, 7. SEPTEMBER

TEČAJ KLASIČNE MASAŽE

Higeja, Ptujška ulica 19, Ljubljana

45-urni tečaj v organizaciji Higeje, šole za maserje in terapevte, poteka med vikendom. Predavatelj na tečaju bo Jure Tušek, manualni terapevt in osteopat.

Diploma iz usposabljanja omogoča tudi pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK) maser.

Vsi udeleženci tečaja so vpisani v register maserjev klasične masaže, ki ga vodi Higeja. Cena celotnega tečaja je 550 EUR. Prijavite se lahko do 5. septembra 2012. Prijave in informacije na tel. št.: 01 54 63 201, GSM: 041 540 942, www.higeja.si.

ČETRTEK, 13. SEPTEMBER

SPRAVILO IN HRAMBA PRIDELKOV

Ob 19. uri, Domžalski dom v Domžalah, Ljubljanska 58

Pogovor vodi g. Jože Grabljevec.

Prispevek 3 EUR.

Informacije: 031 855 170.

Organizira: Društvo Ajda Domžale.

PETEK, 14. SEPTEMBER

TEČAJ BOWNOVE TERAPIJE

Higeja, Ptujška ulica 19, Ljubljana

45-urni tečaj v organizaciji Higeje, šole za maserje in terapevte, poteka med vikendom. Tečaj vodi Dejan Gjorgjievski, tuinolog in manualni terapevt.

Bownova terapija je avstralska oblika manualne terapije, pri kateri terapevt z nežnimi gibi obdeluje določene dele telesa bolnika in s tem vzpodbudi procese sproščanja ter boljše delovanje organizma.

Cena celotnega tečaja je 530 EUR.

Prijavite se lahko do 12. septembra 2012. Prijave in informacije na tel. št.: 01 54 63 201, GSM: 041 540 942, www.higeja.si.

PETEK, 14. SEPTEMBER

SEMINAR ANTICELULITNE VAKUUMSKE MASAŽE

Higeja, Ptujška ulica 19, Ljubljana

3-dnevni tečaj v organizaciji Higeje, šole za maserje in terapevte, poteka med vikendom. Predavatelj na tečaju bo Željko Radmanović, tuinolog in manualni terapevt.

Anticelulitna vakuumaska masaža je oblika terapevtske masaže z uporabo ventuz in je priznana metoda za zmanjševanje celulita. Cena celotnega seminarja je 250 EUR.

Prijavite se lahko do 12. septembra 2012. Prijave in informacije na tel. št.: 01 54 63 201, GSM: 041 540 942, www.higeja.si.

SOBOTA, 15. SEPTEMBER

2. EKO DRUŽINSKI PIKNIK

Žalec, BIO PARK NIVO, od 9. do 19. ure

Vabljeni na delavnice, ustvarjalnice, masažni kotichek, eko kuhinjo in tržnico, za otroke in vso družino.

Ob 13. uri bo predavanje Sanje Lončar in Adriane Dolinar na temo „Kako zmanjšati uporabo zdravil pri otrocih?“. Predavateljici vam bosta na voljo za posvet tudi po predavanju. Na dogodku bodo zbirali tudi denar za socialno ogroženo družino.

NEDELJA, 16. – PETEK, 22. SEPTEMBER

EKSPERIMENTALNICA ZELIŠČNIH ČAROVNIJ IN ZDRAVE HRANE ZA OTROKE

na Pikinem festivalu v Velenju

Isto kot 8.9.

TOREK, 18. SEPTEMBER

ZAKAJ PRIHAJA DO SPOROV MED GENERACIJAMI?

Ljubljana, Dvorana ob poslovni stavbi Sanolabor, Leskoškova 4, ob 18. uri

„Povem vam, moja hči dela vse po svoje. Odkar je shodila, ji ne gre čisto nič dopovedati.“

„Sin se z menoj ne pogovarja že vrsto let. Pravijo, da je to normalno, puberteta in to ...“

Ko na takšen način pogovor in odnos zamre, oveni še tako živahno življenje, ne glede na starost. Starši in otrok se tako postopoma ločujeta

od samega sebe in drug od drugega. Ali so medgeneracijski prepadi zares nekaj običajnega in naravnega? Ali je odnos zares tako drugačen zaradi hitrega razvoja družbe in njenih tehnoloških pritiskov? Ali je to zares vzrok nerazumevanja med generacijami? Poiščimo odgovore skupaj.

Vabimo vas na predavanje in razpravo z Rajkom Škaričem. Vstopnina 8 EUR

TOREK, 18. SEPTEMBER

ZAMOLČANE ZDRAVILNE MOČI ZAČIMB

Ribnica, Knjižnica Miklova hiša, Škrabčev trg 21, ob 19. uri

Predavala bo Sanja Lončar. Vstop je prost. Po predavanju bo možen tudi nakup knjige s popustom.

SREDA, 19. SEPTEMBER

OPRAVILA V SADOVNJAKU IN VINOGRADU SKOZI LETO

Zadružni dom Zadvor (Cesta II. grupe odredov 43, Lj.-Dobrunje), ob 19. uri

Predavanje prof. dr. Edvina Tomažiča. Informacije 041 364 897.

Organizira: Društvo Ajda Sostro.

PETEK, 21. SEPTEMBER

TEČAJ KLASIČNE MASAŽE

Dijaški dom Koper, Cankarjeva ulica 5, Koper

45-urni tečaj v organizaciji Higeje, šole za maserje in terapevte, poteka med vikendom. Predavatelj na tečaju bo Ivan Založnik, fizioterapevt in manualni terapevt.

Diploma iz usposabljanja omogoča tudi pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK) maser. Vsi udeleženci tečaja so vpisani v register maserjev klasične masaže, ki ga vodi Higeja. Cena celotnega tečaja je 550 EUR. Prijavite se lahko do 19. septembra 2012. Prijave in informacije na tel. št.: 01 54 63 201, GSM: 041 540 942, www.higeja.si.

PETEK, 21. SEPTEMBER

DAN ODPRTIH VRAT

9204 Šalovci, Šalovci 86

Eko socialna Kmetija Korenika vabi na dan odprtih vrat in uradni program z začetkom ob 12. uri. Prikazali bodo rezultate izvajanja programov

usposabljanja, ki so se izvajali v okviru projektov SOCPD in SOBIO.

Organizira: Društvo Mozaik.

PETEK, 21. – NEDELJA, 23. SEPTEMBER

REVITALIZACIJA SPOLNE ENERGIJE

Vila Muzika, Savudrija od 21. 9., od 18. ure, do 23. 9., do 14. ure

Vodi/predava: Živa Pogačnik, Dao inštruktorica. Tečaj je namenjen vsem, ki si želite povrniti ali okrepiti zdravje in vitalnost svojih reproduktivnih organov (odpraviti težave z menstruacijami, impotenco, ...), dvigniti libido in povečati svojo plodnost, odložiti nastop menopavze in jo spremeniti v drugo pomlad (brez neprijetnega obliivanja, čustvenega neravnovesja, ...). Tečaj temelji na starodavnih daoističnih praksah (temelj TKM) in je primeren za vse, samske in vezane, mlajše in starejše, ...

Prispevek (bruto): 2x polni penzion in tečaj: v apartmaju za 2 osebi – 160 EUR/os.; v apartmaju za 3 osebe – 150 EUR/os.; v sobi s skupnim ležiščem – 130 EUR/os.

Prijave in informacije: 040 75 22 66 ali uzivajmo-dao@gmail.com; www.uzivajmo.com.

Organizira: Uživajmo – Storitve izobraževanja in svetovanja, Živa Pogačnik s.p.

PONEDELJEK, 24. SEPTEMBER

ŠOLA ZA NATUROPATIJO

Ljubljana, Dimičeva 13 (GZS), od 18.30 do 20. ure

Vodi/predava: Natalino Petti in Samo Lutman. Predstavitev Šole za evolutivno naturopatijo in psihosomatsko svetovanje, ki začenja s svojim delovanjem na Goriškem. Štiriletni program izobraževanja, ki je priznan na ravni evropskega izobraževalnega inštituta Jean Monnet nudi pridobitev poklica naravni zdravilec – naturopat. Vabljeni na brezplačno predstavitev šole.

Informacije: www.naturopathia.si, 041 440 482, elektronski naslov: fizio.lutman@iol.net.

Organizira: Soma Integra Lutman k.d.

PONEDELJEK, 24. SEPTEMBER

TEČAJ ANATOMIJE IN FIZIOLOGIJE

Higeja, Ptujška ulica 19, Ljubljana

15-urni tečaj v organizaciji Higeje, šole za maserje in terapevte, poteka med tednom od 17. do 21.

ure. Predavatelj na tečaju bo Dejan Putrle, biolog in pedagoški delavec.

Tečaj pripravlja kandidate na izpit iz anatomije in fiziologije, ki prav tako poteka v organizaciji Higeje in je pogoj za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK) maser in refleksoterapevt.

Cena celotnega tečaja je 70 EUR.

Prijavite se lahko do 21. septembra 2012. Prijave in informacije na tel. št.: 01 54 63 201, GSM: 041 540 942, www.higeja.si.

TOREK, 25. SEPTEMBER

TERRANOVA – PRIHODNOST PREHRANSKIH DOPOLNIL.

Ljubljana, hotel Mons, ob 17. uri

Vabljeni na predstavitev novega pristopa v ponudbi prehranskih dopolnil in blagovne znamke Terranova, ki jo bo vodil njen ustanovitelj in ena izmed vodilnih evropskih osebnosti na področju prehranskih dopolnil, Stephen Terras.

Organizira: Prema d.o.o.; Vstop je prost

SREDA, 26. SEPTEMBER

ZAMOLČANE ZDRAVILNE MOČI ZAČIMB

Tolmin, sejna soba KZ Tolmin, na Rutarjevi 35, ob 10. uri

O uporabi začimb pri različnih zdravstvenih težav bo predavala Sanja Lončar. Po predavanju bo možen tudi nakup knjige s popustom.

Organizira: Društvo podeželskih žena Gornjega Posočja, informacije na 031 323 185.

PETEK, 28. SEPTEMBER

SEMINAR MASAŽE Z VROČIMI KAMNI

Higeja, Ptujška ulica 19, Ljubljana

3-dnevni seminar v organizaciji Higeje, šole za maserje in terapevte, poteka med vikendom. Tečaj vodi Dejan Gjorgijevski, tuinolog in manualni terapevt.

Pri masaži z vročimi kamni masiranca masiramo, kamne pa lahko tudi polagamo na izbrane točke telesa. Vroče kamne lahko uporabimo kot pripomoček pri vseh vrstah masaž. Cena celotnega tečaja je 250 EUR.

Prijavite se lahko do 26. septembra 2012. Prijave

in informacije na tel. št.: 01 54 63 201, GSM: 041 540 942, www.higeja.si.

PETEK, 28. SEPTEMBER

TEČAJ KLASIČNE MASAŽE

Higeja, Hotel Betnava, Ulica Eve Lovše 15, Maribor

45-urni tečaj v organizaciji Higeje, šole za maserje in terapevte, poteka med vikendom. Predavatelj na tečaju bo Marina Bačić, fizioterapevtka.

Diploma iz usposabljanja omogoča tudi pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK) maser.

Vsi udeleženci tečaja so vpisani v register maserjev klasične masaže, ki ga vodi Higeja. Cena celotnega tečaja je 550 EUR. Prijavite se lahko do 26. septembra 2012. Prijave in informacije na tel. št.: 01 54 63 201, GSM: 041 540 942, www.higeja.si.

SOBOTA, 29. SEPTEMBER

DELAVNICA BARVANJA LAS S 100 ODSOTNIMI RASTLINSKIMI BARVAMI

Živa Center, Tomačevo 27, Ljubljana, od 9. do 15. ure

Želite imeti zdrave in žive lase? Kako lahko z naravnimi ekološkimi barvili in nego pozdravimo lasišče, okrepimo lase, povečamo sijaj in volumen las? Delavnica je sestavljena iz teoretičnega in praktičnega dela (tečajnica je na koncu delavnice pobarvana). www.bitizenska.org. Prijave: 041 404 773.

V četrtek, 20. 9., vabljeni na predavanje o ekološki negi las. Predava univ. dipl. biol. Mirjam M. Korez, strokovnjakinja za naravno nego.

PONEDELJEK – SREDA

12. FESTIVAL ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

Ljubljana, Cankarjev dom.

Vstop je prost.

Program na: <http://www.f3zo.si>

PETEK, 5. OKTOBER

TEČAJ REFLEKSOTERAPIJE (REFLEKSNA MASAŽA STOPAL IN DLANI)

Dijaški dom Koper, Cankarjeva ulica 5, Koper

85-urni tečaj, v organizaciji Higeje, šole za

maserje in terapevte, poteka med vikendom. Predavatelj na tečaju bo Ivan Založnik, fizioterapevt in manualni terapevt.

Diploma iz usposabljanja omogoča tudi pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK) refleksoterapevt.

Vsi udeleženci tečaja so vpisani v register refleksoterapevtov, ki ga vodi Higeja. Cena celotnega tečaja je 730 EUR. Cena vsebuje 20-odstotni DDV, organizacijo in izvedbo programa, učno gradivo ter delovni material.

Prijavite se lahko do 3. oktobra 2012. Prijave in informacije na tel. št.: 01 54 63 201, GSM: 041 540 942, www.higeja.si.

PETEK, 5. OKTOBER

TEČAJ KITAJSKE MASAŽE TUINA

Higeja, Ptujška ulica 19, Ljubljana

160-urni tečaj v organizaciji Higeje, šole za maserje in terapevte, poteka med vikendom. Predavatelji na tečaju so prof. dr. Li Furu, zdravnik kitajske tradicionalne medicine, Željko Radmanović, tuinolog, mag. Petar Papuga, zdravnik, spec. za akupunkturo, ter drugi odlični tuinologi. Prevod v slovenski jezik je zagotovljen.

Vsi udeleženci tečaja so vpisani v register terapevtov, ki ga vodi Higeja.

Cena celotnega tečaja je 1.350 EUR. S tečajem pridobijo udeleženci tudi znanje klasične masaže, ki omogoča tudi pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK) maser.

Prijavite se lahko do 3. oktobra 2012. Prijave in informacije na tel. št.: 01 54 63 201, GSM: 041 540 942, www.higeja.si.

PETEK, 5. OKTOBER

TEČAJ ŠPORTNE MASAŽE

Higeja, Ptujška ulica 19, Ljubljana

45-urni tečaj, ki poteka med vikendom, organizira Higeja, šola za maserje in terapevte, vodi pa Jure Tušek, manualni terapevt in osteopat.

Športna masaža je specializirana masaža, namenjena tako rekreativcem kot vrhunskim športnikom. Tehnike se osredotočajo na posebne mišične skupine, ki so aktivne v posameznem športu.

Udeleženci tečaja prejmejo diplomu in so vpisani v register terapevtov, ki ga vodi Higeja.

Cena seminarja je 530 EUR in vsebuje organizacijo in izvedbo programa ter učno gradivo.

Prijavite se lahko do 3. oktobra. Prijave in informacije na tel. št.: 01 54 63 201, GSM: 041 540 942, www.higeja.si.

PETEK, 5. OKTOBER

TEČAJ LIČENJA Z EKO KOZMETIKO

Živa Center, Tomačevo 27, Ljubljana, od 17.30 do 21.30 ure

Male skrivnosti, kako do zdravega in svežega videza z eko kozmetiko. Tečaj dnevnega ličenja temelji na osebnem pristopu. Strokovnost in 17 let izkušenj. Število tečajnic je omejeno! Več informacij: www.bitizenska.org. Cena: 50 EUR + DDV. Prijave: 041 404 773 ali na www.bitizenska.org.

NEDELJA, 7. OKTOBER

ZAKAJ PRIHAJA DO SPOROV MED GENERACIJAMI?

EKOFEŠT ŽALEC; Ekomuzej, ob 10:30 uri

Predavanje Rajka Škariča. Vsebina enaka kot 18. septembra. Vstopnina 5 EUR.

Pred in po predavanju vabljeni na eko stojnice.

PETEK, 12. OKTOBER

TEČAJ REFLEKSOTERAPIJE (REFLEKSNA MASAŽA STOPAL IN DLANI)

Higeja, Ptujška ulica 19, Ljubljana

85-urni tečaj, v organizaciji Higeje, šole za maserje in terapevte, poteka med vikendom. Predavateljica na tečaju bo Nada Tomazin - Dokl, refleksoterapevtka.

Diploma iz usposabljanja omogoča tudi pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK) refleksoterapevt.

Vsi udeleženci tečaja so vpisani v register refleksoterapevtov, ki ga vodi Higeja. Cena celotnega tečaja je 730 EUR.

Prijavite se lahko do 10. oktobra 2012. Prijave in informacije na tel. št.: 01 54 63 201, GSM: 041 540 942, www.higeja.si.

Celotne opise predavanj in delavnic ter še veliko drugih dogodkov, za katere je zmanjkalo prostora, si preberite v koledarju dogodkov na www.zazdravje.net.

Branje med vrsticami

Kaj so slabe novice, navidezno dobre novice in zares dobre novice?

Če bi morali vse, kar vidimo, slišimo in preberemo v različnih medijih, razvrstiti v navedene tri kategorije, bi imeli kar veliko težavo.

Marsikatera slaba novica ni slaba, če jo vidite iz drugega zornega kota. To, da nekatere neumnosti svetovnih voditeljev postajajo že v nebo vpijoče, je, po našem mnenju, dobra novica, saj pridno in poslušno prebivalstvo tako najhitreje dojema, da tistim „zgoraj“ resnično ni mar za dejanske potrebe človeštva. Slovenski vladarji so nam to poletje že pokazali, da se požvižgajo na odločbe Evropskega sodišča (ko gre za izbrisane), da lahko čez noč in brez odločb spremenijo pridobljene pravice upokoјencev za nazaj, kar pa zadeva našo prehransko prihodnost, se na seznam najbolj

očitnih neumnosti v tem poletju uvršča Predlog spremembe Zakona o kmetijskih zemljiščih, s katerim je koalicija želela po hitrem postopku ukiniti nadomestila za spremembo namembnosti in s tem še dodatno pospešiti pozidavo obdelovalnih površin – po njihovih besedah – olajšati zagon investicijskega cikla. Zahvaljujoč združenim močem civilne družbe, medijev in nekaterih poslancev ter dejstvu, da (še) nismo razpustili Državnega sveta, je slednji takšen predlog zakona zadržal in vrnil poslancem v razmislek in ponovno glasovanje. Državni zbor ni kaj dosti premišljeval in je predlogu ponovno glasoval že nekaj dni kasneje, na svoji zadnji seji pred počitnicami. Civilna družba meni, da je to grobo izigravanje stroke in javnosti. Nevladne organizacije zdaj pripravljajo pobudo za presojo ustavnosti tega zakona.

Svet poganjata akcija in reakcija. Ko na svoje oči vidimo, spoznamo, dojamemo in začutimo, do kam smo prišli, se, vsaj upamo, sproži energija, ki nas odbije v nasprotno smer. Tako je v Sloveniji in tako je tudi v svetu.

Vse večja bankarizacija, militarizacija, centralizacija, manipulacija in eksploatacija tega planeta tako dobiva odgovor v obliki nove energije, ki je temu popolnoma nasprotna. V tej luči beremo napovednike nizozemske Fundacije Keshe, ki je v začetku junija napovedala, da bo pričela s prvo fazo javnih predstavitev vesoljske tehnologije, predvsem lastno razvitih gravitacijskih in magnetnih sistemov (Magrav). Fundacija trdi, da bo razkrita tehnologija omogočila potovanje, na primer, iz Irana v New York v samo 10 minutah, prav tako pa bo zagotovila brezplačno energijo vsem prebivalcem Zemlje.

Naslednji korak po razkritju vesoljske tehnologije in navedene tehnologije proizvodnje energije pa bo odprava pomanjkanja vode in hrane po vsem svetu s pomočjo njihove tehnologije plazme.

Svetovna predstavitev patentov je napovedana za 6. september v mestu Ninove v Belgiji. Torej bomo v času, ko boste brali te novice, morda že več vedeli o tem. Da bi preprečili vmešavanje tistih, ki jim takšen razvoj dogodkov zagotovo ni po volji, so dokumentacijo s patenti že dostavili znanstvenikom in patentnim uradom v vseh državah.

Vas vse to preseneča? Se vam zdi nemogoče? Naj vas spomnimo, da je podobno tehnologijo svojim investorjem pred skoraj 100 leti že predstavil Nikola Tesla, le da so imeli takrat lastniki kapitala in tajne službe moč in vzvode, da so jo zadržali le za okrepitev svoje moči (nad nami).

Predstavniki Fundacije Keshe so se zato odločili tokrat storiti drugače.

BIOPROTECTOR - učinkovita zaščita pred sevanji!

**Certifikati pooblaščenih
laboratorijev treh držav
objavljeni na
www.bioprotector.si.**

V Sloveniji zastopa Bonamico d.o.o.,
Tel.: 01/515-0331, 040-891-108, 040-891-081.

Mehran Tavakoli Keshe je ustanovitelj in direktor Fundacije Keshe. Gospod je nuklearni inženir in izumitelj plazma reaktorja. Gospod je Iranec, ki živi in dela v Bruslju. **Ali to koga moti?**

Pred letom dni so mediji objavili, da je Iran razvil letala, ki že uporabljajo antigravitacijske principe in so razviti na osnovi patentov M. T. Keshe.

Če morda Iran že razpolaga s takšnimi tehnologijami, potem je tudi novice o nenehnih pritiskih Zahoda, da bi Iran opustil svoj nuklearni program, morda treba gledati z drugačnimi očmi. Tisti, ki berejo svetovne novice, pravijo, da ZDA in Izrael že začenjajo z odštevanjem pred napadom na Iran.

„V bližnji prihodnosti bodo ljudje dojeli, da smo tukaj zato, da služimo drug drugemu, in ne zato, da drugi služijo nam. Vsi viri bodo namreč sočasno na voljo vsem, v enakem obsegu,“ MT Keshe.

So morda te novice povezane?

Kot vidite, bo branje med vrsticami postalo novodobna umetnost. Trenirajte!

Več o njem na <http://www.keshfoundation.org/en/introduction/mehran-tavakoli-keshe/68-mehran-tavakoli-keshe-en>.

V zadnjih šestih letih so s pomočjo mednarodnega patentnega sistema uspeli zagotoviti, da bodo vse države in vodilni znanstveniki po svetu v posest prejeli svojo kopijo njihovih patentov. (Sporočajo, da lahko preverimo strežnike Evropskega patentnega urada in mednarodne patente strežnike za število prenosov navedenih patentov.) <http://www.keshfoundation.org>

Na takšen način so obšli zastarele metode distribucije informacij in zagotovili pretok informacij. Tako imajo vse države sveta enako možnost sodelovanja in preverjanja, ali je razvita tehnologija varna za uporabo.

Osrednji namen je, da bo nova tehnologija na voljo brezplačno vsem vladam po svetu, v korist vseh prebivalcev na Zemlji. S pomočjo teh sistemov bo imel vsak narod dostop do vse potrebne energije, vode in hrane. Prav tako pa imajo vsi dostop tudi do novih in praktično brezplačnih načinov zdravstvene oskrbe in transporta.

Skladno s Statutom Fundacije Keshe je tako fundacija kot tudi vsa tehnologija v lasti vseh prebivalcev na Zemlji. Vas zanima, kdo od naših predstavnikov se bo udeležil predstavitve teh novih tehnologij? To zanima tudi nas ...

Slovenski inovatorji na delu!

Ni treba čakati, da se nam vse rešitve pripeljejo od drugod. Tudi v Sloveniji premoremo veliko inovatorjev in ljudi, ki razvijajo tehnološke rešitve za prihodnost.

Na pobudo Marjana Kogelnika, v okviru civilne iniciative Ekoci, deluje tudi skupina za energijsko neodvisnost.

Skupina se redno srečuje v Veliki Pirešici, v okviru Eko fejsa, in izmenjuje informacije, zamisli ter dosežke s področja novih tehnologij.

Tako je Gregor Škerl na lastnem avtomobilu pokazal, kako delujejo celice HHO v avtomobilu. Gre za uporabo vode kot dodatka k gorivu v avtomobilu, s čimer lahko porabo zmanjšamo za eno tretjino. To omogočajo posebni generatorji HHO, ki energijo pridobivajo iz vodik, tega pa

iz vode. Energija se pridobiva v realnem času, torej ne na zalogo, zato proizvedemo le to, kar porabimo.

Branko Nagy je na enem izmed srečanj predstavil tudi delovanje takšne domače elektrarne HHO. Martin Kozjek je predstavil „Arhimedovo“ črpalko, ki ne potrebuje električnega pogona in je odlična rešitev za zalivanje.

Na srečanjih skupine so predstavili tudi sisteme za eko gradnjo, gradnjo živih hiš, rastlinske čistilne naprave, izdelavo domačega hladilnika v zemlji in še veliko tega.

Gre za kombinacijo starih in novih znanj ter svežega pogleda na svet in človeka v njem. Na srečanjih gostujejo vodilni slovenski inovatorji, skupno delo pa se nadaljuje tudi prek spleta. Bi se jim radi pridružili?

Več na <http://energetskaneodvisnost.si/>.

<http://www.facebook.com/groups/169145076485064/>

Fair trade založništvo

Še niste slišali za ta izraz?

Tudi mi nismo, pa bi ga bili zelo veseli.

V založništvu, takšnem, kakršno je danes, je marsikaj postavljeno na glavo. Tako kot v vseh drugih panogah je tudi v tej tisti, ki ustvarja, v najslabšem položaju.

Imamo najdražje knjige (pravijo, da zato ker smo majhna država) in najbolj razvajene knjigarne, od katerih mnoge pričakujejo, da lahko knjige prodajajo brez kakršnega koli tveganja (komisijsko) ter za to dobijo več kot vsi drugi udeleženci v nastanku knjige. Rabati se tako pri nekaterih knjigarnah gibljejo tudi od 40 do 50 %.

Ob tem je na slovenskem trgu čutiti tudi precej nepoznavanja trga s strani založnikov. (Naš prvec Resnice in zmote o kandidi so tako večinoma zavrnili z besedami: „Tega še nihče ni iskal.“) In prav to knjig, „ki jo nihče ni iskal“ smo do sedaj morali natisniti že sedem krat.

Ko pogledamo čez mejo, vidimo, da tudi vsebinsko naši južni sosedi premorejo več poguma pri izbiri knjig o aktualnih težavah družbe. Enako pove tudi pregled svetovnih spletnih knjigarn.

Pri velikih in sitih založbah vse gre počasi, drago in po ustaljenih poteh.

Vse več avtorjev ne želi več služiti takšnemu preživetemu sistemu, zaradi česar se tudi na založniškem področju pojavlja vse več novih zamisli.

BREZPLAČNE KNJIGE

Vse več je zavedanja, da na nekaterih področjih nujno potrebujemo spremembe. Zato se ljudje odločajo, da prostovoljno in brez nadomestila podnaslavljajo filme, posnetke in celo prevajajo knjige. Eden izmed takšnih podvigov je tudi brezplačna e-knjiga **Iluzije o cepivih**.

ZALOŽNIŠTVO S POMOČJO PODPORNIKOV

Zakaj ne bi že pred izidom knjige preverili, ali jo ljudje potrebujejo? Prav na takšen način je nastal izdajateljski model Klemna Koširja, ki se je založništva lotil s pomočjo podpornikov.

Njegova knjiga bo izšla v samozaložbi, s pomočjo prihodnjih bralcev, ki z vnaprejšnjih plačilom ne bodo dobili le svojega izvoda knjige, temveč bodo izdajo knjige dejansko omogočili.

V tujini se tovrstnemu načinu zbiranja denarja pravi **crowd funding**, zbirajo pa se sredstva ne le za založniške projekte, temveč tudi za umetniške instalacije, politična gibanja in intervencije, ad hoc dogodke, ustanovitve podjetij itd.

Kot pravi Klemen: „V prvi vrsti bi rekel, da gre za deljenje vrednot. Ljudje so me namreč tako podprli, ker jim je tovrstni način zbiranja denarja všeč (podpirajo pogum in inovativnost), ker jim je knjiga vsebinsko blizu (vsebina so recepti za vegetarijanske namaze ter doma pripravljen in pečen kruh), me poznajo in me že s tega vidika podpirajo, ali pa so z menoj v poslovni navezi in mi želijo razvoja na moji strokovni poti.“

Model torej deluje, četudi je tako preprosto zastavljen. Z njim se krepijo vrednote, kot so zaupanje in tovarištvo, osebni stik pa vsemu skupaj doda občutek povezanosti.

Klemen Košir (1974) je svobodni publicist in kuhar amateur. Skupaj s soavtorico knjige, ilustratorko in oblikovalko **Meto Wraber**, objavlja prispevke s področja prehrane na blogu www.zamizo.si.

Za več informacij o prednaročilu knjige pokličite na telefonsko številko: 041 276 868 ali pišite na elektronski naslov: klemen@dealca.si.

BREZ IDEJNE CENZURE

Marsikateri dober projekt so ali bi ga veliki založniki zavrgli, v strahu, da bi se zamerili tistim, ki

so jim pomembni za preživetje (ponavadi ne gre za bralce). Zato vse več knjig nastaja v samozaložbi ali v okviru novih majhnih založb, predvsem z namenom, da se zagotovi svoboda izražanja. Med takšne projekta lahko uvrstimo veliko knjig. Od integralnega ponatisa Ljudskega zdravnika do najnovejše knjige o denarju, ki je vsekakor nujno branje, če želite dojeti, kdo in kako vrti ta svet.

NAJ BO KNJIGA TAM, KJER SO BRALCI

V projektu Skupaj za zdravje sodelujemo z zelo veliko avtorji. In vsi se strinjajo, da se tržne poti zelo spreminjajo. Povedano drugače, danes se najmanj knjig, vsaj tistih, ki so namenjene novim ciljnim skupinam, prodaja v knjigarnah. Vse večjo vlogo prevzemajo specializirane trgovine, splet, društva, prodaja na dogodkih itd.

PRIHODNOST JE V SODELOVANJU

Tako kot na vseh področjih čas narekuje nove oblike povezovanja in pravične trgovine. Novi modeli založništva v Sloveniji prav zaradi naše majhnosti omogočajo rešitve, ki bi jih bili veseli tudi drugje. So zameetek novega, bolj pravičnega gospodarstva in dokaz, da je skok v zavesti tisto, kar rojeva nove rešitve.

ČUDEŽ ALI SMEROKAZ?

Je knjiga **Ščepce rešitve** z 12.000 prodanimi izvodmi v 12 mesecih čudež slovenskega založništva?

Prej bi rekli, da je vse skupaj le dokaz, kako bi lahko bilo, če bi se vsi lotevali založništva celostno in v duhu sodelovanja.

Zakaj ne bi tudi pri drugih knjigah več podjetij sodelovalo v distribuciji, tako da bi vsak pokrival segment trga, v katerem je najboljši? Zakaj ne bi bili avtorji tudi drugje pravično plačani od vsake prodane knjige in s tem stimulirani, da na projektu resnično delajo s telesom in dušo? Zakaj ne bi s pomočjo zunanjih partnerjev dosegli, da se stroški tiska znižajo in bralci dobijo veliko dobrega branja za pravično ceno?

Nam se to ne zdi čudež. Zdi se nam le primer, kako bi moralo biti.

Iluzije o cepivih

Od julija je na spletu dostopna **brezplačna knjiga** Iluzije o cepivih, ki jo je napisala dr. Tetyana Obukhanych, ameriška doktorica znanosti na področju imunologije.

Knjigo je prevedla Cirila Štuber, članica gibanja Naravna imunost. Tako avtorica kot prevajalka sta se plačili za svoje delo odrekli, saj menita, da slovenski starši nujno potrebujejo neodvisne informacije

Do knjige lahko dostopate na strani:

<https://sites.google.com/site/iluzijeocepivih/>.

Že v prvih petih dneh je knjigo na takšen način prevzelo 3.500 ljudi.

Novi veter v založništvo

Založba Porezen je bila ustanovljena na Cerknem v začetku leta 2011 kot odziv na nerazumevanje velikih slovenskih knjižnih založnikov za izdajanje resnično uporabnih knjig s področja sicer še kako aktualne zdrave prehrane, užitnih divjih rastlin, zdravilnih rastlin in permakulture.

„Hišni avtor“ založbe Porezen je Dario Cortese, ki je znan predvsem po knjigah o užitnih divjih rastlinah in je svojo zadnjo knjigo na to temo, Nekaj divjega, izdal prav pri tej založbi. V pripravi je drugi del Nekaj divjega, ki izide konec avgusta, druge nove knjige istega avtorja in nekateri ponatisi. V pripravi so še knjige o ljudskem zdravilstvu, faksimilne izdaje starih slovenskih zdravilskih knjig, med njimi Zel in plevel, ter prevod knjige Revolucija ene slamiče, ki jo je napisal Masanobu Fukuoka in velja za eno temeljnih del naravnega kmetovanja.

Založba Porezen, Pot na Zavrte 14, 5282 Cerkno
031 60 1630, 1630@porezen.si, www.porezen.si

Koliko ljudi potrebujemo za spremembo?

Motite se, če menite, da jih mora biti veliko. Vse velike spremembe na tem svetu so spodbudili majhni ljudje, ki so imeli dovolj in so se odločili storiti tako, kot so čutili, da je prav. In takšnih je veliko tudi v našem okolju. Pred kakšnim letom nazaj so jim mnogi rekli, da „sanjajo“.

Danes pa svoje sanje živijo. Na teh in naslednjih straneh spoznajte nekatere med njimi.

ZAVOD EKOVAS

Če zvesto berete naše novice, potem zamisel o ekovaseh poznate že vse od začetka. Domen Zupan je o tem pisal že pred štirimi leti. Že takrat so se začela srečanja v Vita centru v Naklem. Zdaj pa je zamisel postala realnost, ki privablja vse več ljudi, ki so željni novih rešitev.

Dan ekovasi je letos v Pomjan in okolico privabil čez 200 udeležencev. V „odprtem prostoru“ je bilo ponujeno čez 25 delavnic, ogledov, tretmajev in pogovorov, gurmanski višek pa je bilo tudi skupno kosilo, ki so ga soustvarili udeleženci s prinesenimi najljubšimi brezmesnimi jedmi. Nov korak je bilo tudi plodno sodelovanje z domačini, tako pri organizaciji kot pri vsebinah in domačih izdelkih, kar vse prispeva h globoki izkušnji skupnega ustvarjanja prijetne domačnosti, zaupanja in odprte komunikacije.

Odlične izkušnje in odzive imajo tudi s povezovanjem naravnih graditeljev in prostovoljcev. Še posebej za mlade so praktične izkušnje neprecenljiva življenjska popotnica, ki utrjuje občutek lastne sposobnosti in ustvarjalnosti ter odpira paleto

SKUPAJ ZMOREJO VEČ

Tudi permakultura v zadnjih letih doživlja svoj ponoven razcvet prav zaradi praktičnega in sistematičnega pristopa k reševanju aktualnih prehranskih, okoljskih in socialnih izzivov družbe.

Da skupaj zmorejo več, spoznavajo tudi vodilni permakulturni svetovalci in navdušenci za permakulturo v Sloveniji, ki so se odločili ustanoviti Društvo za permakulturo Slovenije.

Med njimi so: Marjetka Mihelčič, Jožica Fabjan, Tomislav Gjerkeš, Domen Zupan, Lidija Oštir, Lovro Vehovar in drugi.

Leto so začeli s ponatisom knjige **Uvod v permakulturo**, ki je zaradi povečanega zanimanja lani pošla. V aktivnem povezovanju z evropskimi institucijami so pripravili partnerski projekt permakulturnih učiteljev, v katerem bodo s pomočjo sredstev programa Leonardo da Vinci izmenjevali izkušnje in pristope poučevanja.

Pestro jesensko dogajanje z delavnicami in ogledi zanimivih primerov bo zaokrožila permakulturna konvergenca, na kateri bo svoje delo predstavilo tudi nekaj novih učiteljev.

www.permakultura.si

alternativnih možnosti naravnega bivanja.

S pomladnim prebujanjem se porajajo tudi nove zamisli (in potrebe). Tako so se aktivirali tudi na področju povezovanja alternativnih oblik izobraževanja. Menijo, da je za zdrav in naraven razvoj naših otrok v vesele, odgovorne, ustvarjalne in sočutne ljudi nujna vzpostavitev novih alternativ tako v obliki drugačnih šol kot v obliki povezovanja v skupine za šolanje na domu.

Za vse dodatne informacije ali naročilo obveščanja o alternativnih oblikah šolanja, naravni gradnji itd. jih obiščite na spletni strani www.ekovasi.si.

Vsak drugi
vikend v
mesecu

FESTIVAL IZMENJAVE ZNANJ, DOBRIH IZKUŠENJ IN PRIJETNEGA DRUŽENJA

- Iz vsebine: Samooskrba, Etika, Ekonomija, Energija, Zdravje, socialno podjetništvo, alternativne vsebine, druženje z domačini...
- Organizira: Ekoci in KS GALICIJA - Društva in dobri ljudje

Več info na www.ekoci.si in www.galicija.si

NOVI VETER NA SORŠKEM POLJU

V glavi Matjaža Jerale se je pred letom dni porodila zamisel, da bi eko miselnost „zasejal“ na sicer zelo onesnaženo Sorško polje.

Na čudenje mnogih se je izkazalo, da je to „seme“ dobro kaljivo, zato se je brez denarja in brez veliko „pompa“ nova zamisel razsejala po vseh treh občinah. Že oktobra leta 2011 je Martina Bavec pripravila prvo predavanje, ki se ga je udeležilo 60 poslušalcev, večinoma kmetovalcev. Sledilo je še šest predavanj in zaključna prireditev na kmetiji Na poljani, kjer se je zbralo več kot 350 ljudi. Uživali so v sončnem dnevu, predavanju, ekološki tržnici ter predstavitvi rokodelskih spretnosti in domače obrti v okolici Sorškega polja.

O tem, kako se dobre zamisli hitro širijo, priča tudi nenehno povečevanje branosti naših novic v tem koncu Slovenije. Začelo se je s 150 izvodov na petih lokacijah, v juliju 2012 pa je že 700 izvodov, ki so dostopni v vseh 11 krajevnih skupnostih na Sorškem Polju, premalo.

Kot svoj prispevek samooskrbi so marca krškopoljski prašiči prerili travnik v Prašah, na katerem so vzpostavili skupni ekološko permakulturni vrt, na katerem se tedensko dobivajo, delajo, izmenjujejo semena in sadike, prenašajo izkušnje, se učijo in se družijo. Kot pravi Matjaž: „Ko nas bo preveč za obdelovanje tega vrta, bomo uredili še kakšen vrt, da vzpodbudimo druženje in koristna opravila.“

In šele ko so vse to dosegli, so se odločili ustanoviti **Društvo Sorško polje, približajmo se naravi**, katerega glavna dejavnost je vzpodbuditi prebivalce Sorškega polja in seveda tudi vse ostale, da storijo nekaj za svoje zdravje – z uživanjem zdrave, ekološko pridelane in predelane hrane, ter za varstvo svojega okolja – z ekološkim načinom pridelave poljščin, zelenjave in reje živine.

Največ navora v projektu namenjajo spodbujanju kmetovalcev. Zato so z zainteresiranimi pridelovalci v maju obiskali ekološki kmetiji Ferenčak in Rengeo. 15. septembra pa se z Majo Klemen Cokan odpravljajo na predstavitev ekoloških kmetij v okolici Vranskega, kjer bodo iz prve roke slišali o prednostih in izkušnjah z ekološkim kmetovanjem.

Sklop zimskih predavanj bodo pričeli s predavanjem o vzgoji in sajenju sadnega drevja ter dogodek združili z zasaditvijo učnih sadovnjakov v sodelovanju z g. Santnerjem v vseh treh občinah na Sorškem polju. V sodelovanju s KGZS bodo mesečno organizirali izobraževalna predavanja na

temo ekološkega kmetovanja za kmetovalce, nadaljevali pa bodo tudi z vzpodbujanjem vrtcev in šol za vzpostavitev šolskih eko vrtičkov. Sodelujejo tudi pri organiziranju prodaje ekološko pridelane hrane na tem območju.

Prav vse – kmetovalce, vrtičkarje in potrošnike vabijo na predavanja, na skupni vrt, ekološke tržnice v okolici, pa tudi k sodelovanju pri organizaciji predavanj in drugih dejavnosti. S skupnimi močmi želijo ustvarjati boljše možnosti za zdravo življenje v okolju in pristnejše sožitje z naravo ter spodbuditi k tesnejšemu sodelovanju – povezovanju krajanov celotnega območja, ki obkroža Sorško polje.

DOMAČE JE BOLJE!

Domača vas je vrata odprla 3. decembra 2011. Danes, po osmih mesecih, vas že živi in v Kranjski prostor prinaša pristnost, kakovostne izdelke in nove možnosti za druženje in izobraževanje.

V domači vasi, ki je posebna oblika pokrite tržnice in mesta dogajanja, se prodajajo izključno domači izdelki, pridelki in storitve.

Ob prehranskih izdelkih ponujajo še veliko izdelkov domače obrti in domačo kozmetiko. Obiskovalcem lahko zaenkrat postrežejo s skodelico domačega čaja z medom. V prihodnosti pa upajo, da se bo gostinska ponudba še razširila.

Prirejajo tudi razne delavnice (oblikovanje gline, kaligrafije, kvačkanja), predavanja (o zeliščih, zdravem življenju, samooskrbi, ...) in nastope folklornih skupin, harmonikarjev, pevskih zborov, ...

Za leto 2013 pa imajo v načrtu odpreti svojo pekarno in peči kruh na tradicionalni način, pripravljati jedi na domač način, predvsem iz vrta na mizo, oskrbovati ljudi z zabojski doma pridelane hrane, skratka ljudem še bolj približati domače stvari, pridelane na ekološki in tradicionalni način.

Zato vas vabijo, da se jim pridružite in pridelke oziroma izdelke, ki bi jih želeli prodati, ponudite potrošnikom.

Domača vas je odprta vsak dan od 8. do 19. ure, ob sobotah pa od 8. do 13. ure v Kranju, na ulici Mirka Vadnova.

Šolski ekovrtovi doslej – in naprej?

Besedilo: Anamarija Slabe, Inštitut za trajnostni razvoj

Na Inštitutu za trajnostni razvoj smo januarja lani začeli s projektom Šolski ekovrt. Po letu in pol lahko pod črto zapišemo:

- Uspešno smo oblikovali zbirko – mrežo šolskih ekovrtov, ki danes šteje 150 šol in vrtcev, od katerih je velik del že ustvaril svoje vrtove in vrtičke.
- Izvedli smo čez 20 različnih dogodkov – delavnic, seminarjev, razstav, ..., po vsej Sloveniji ter pri tem sodelovali s krasnimi učiteljicami in učitelji, ravnateljicami in ravnatelji, ...
- Oblikovali smo spletni portal www.solskiekovrti.si, ki ga redno bogatimo z najrazličnejšimi uporabnimi vsebinami, ter pošiljamo e-biltene. Na tak način obveščamo, nudimo nove vsebine in zbiramo odzive s „terena“.
- Odziv na šolah, pri starših in v javnosti nasploh je bil zares lep. Dobro sodelujemo tudi z mediji – od tiska do radia in televizije.
- Projekt je bil izbran za dobro prakso zniževanja CO₂: <http://www.slovenija-co2.si/>.

Vse to nam je uspelo s pomočjo navdušenih učiteljev – mentorjev in otrok, krasnih sodelavk in sodelavcev, seveda pa nič ne bi bilo mogoče brez sredstev, ki smo si jih zagotovili z uspehom na

razpisu za podporo Švicarskega sklada.

Na spletnem portalu projekta si lahko ogledate veliko število zanimivih poročil vključenih šol in vrtcev ter bogato galerijo fotografij z naših dogodkov in seveda s šolskih ekovrtov! Na koncu seveda največ šteje tisto, kar skozi ekovrtove lahko doživljajo in izkušajo otroci in mladi – zaradi njih je projekt tudi nastal.

Kako naprej?

Ker se je švicarsko financiranje julija zaključilo, smo že v aprilu začeli zares prizadevno iskati možnosti za financiranje, ki ne bi omogočilo zgolj nadaljnja izvajanja, temveč tudi širitev in bogatitev dejavnosti.

Poudariti moramo, da smo zasebni neprofitni inštitut, ki za svoje delovanje nima nobenih prihodkov razen tistih, ki jih pridobi na javnih razpisih ali s projekti. Kar pomeni, da če razpisov oziroma sredstev ni, enostavno ne moremo uresničevati še tako krasnih zamisli in pohvaljenih projektov.

Kaj torej počnemo? Pregledujemo javne razpise (žal primernih tako rekoč ni), se pogovarjamo s podjetji in pristojnimi ministrstvi. Doslej je bil odziv takšen:

- Vsi brez izjem imajo izjemno dobro mnenje o projektu.
- Malo pa je takih, ki so pripravljeni sodelovati in ki v projektu prepoznajo tudi svoje priložnosti. Na srečo so tudi taki in upamo, da bomo lahko oblikovali nekaj zanimivih partnerstev, ki bi omogočila izvajanje vsaj dela načrtovanih dejavnosti.

Vaša podpora

Ker je Inštitut za trajnostni razvoj pridobil status organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju varstva okolja, nas lahko z namenitvijo 0,5 % dohodnine podprete tudi davkoplačevalci. To bo možno v letu 2013, pri obračunu dohodnine za leto 2012. V ustrezno okence pri obračunu dohodnine vpišete našo davčno številko: 25351273. Vsa tako pridobljena sredstva bomo namenili programu Šolski ekovrtovi.

Iz projekta v program Šolski ekovrtovi

Ker smo prepričani, da je poslanstvo šolskih ekovrtov enostavno nujno, gremo kljub za zdaj še negotovim obetom naprej – zdaj s programom Šolski ekovrtovi. Potrebe so jasne, zamisli, kako se nanje odzvati, pa imamo ogromno. Vabimo vas, da nas obiščete na stojnici na letošnjem Ekoprazniku, 8.9.2012, v Ljubljani!

Eko družinski piknik

V organizaciji Branke Šket in Nine Vodopivec se je v soboto 19. 5. v Žalcu v BIO PARKU NIVO zgodil prvi Eko družinski piknik.

Udeleženci so uživali na prav poseben način. Razvajali so se v masažnem koticu, brali eko knjigice, poslušali strokovna predavanja, polnili želodčke v eko kuhinji in še in še. Praznovali so pomlad z otroci, velikimi in malimi, oblekli so se v pomladne barve in si dovolili biti lačni dobrot, znanja in izkušenj. In uspelo jim je! Prišlo je čez 500 ljudi in zbrali so 550 EUR za družino Planinšek, ki je denar nujno potrebovala za obnovo hiše. Posebni gostje so bili: dr. Vesna Vuk Godina, Jadranka Juras in dr. Petar Papuga. Jedro projekta je bilo prebuditi v ljudeh zavest o samem sebi in njegovi povezavi z okolico.

To je bil dan za družino!

Naslednji Eko družinski piknik bo 15. septembra 2012. Več v koledarju dogodkov.

Semena prihodnosti

Ni daleč čas, ko bodo otroci starejše učili, kaj je seme in kako se z njim ravna. V Štafeto semen, projekt Šolski ekovrtovi in podobne projekte je vključenih že stotine vrtcev v Sloveniji. Eden izmed dobrih primerov je tudi vrtec Trje, v katerem je več kot 60 otrok spoznavalo dela na kmetiji, zbiranje in uporabo semen ter življenje čebel.

Naši otroci so semena naše prihodnosti. Upamo, da bo iz te generacije zrastle bolj zdrava družba od trenutne, za katero lahko rečemo, da je umetno (pre)gnojena in škropljena z vsemi mogočimi strupi.

Projekt: Zaživimo Preprosto Po »Kurje«

Sodelovanje Zavoda enostavno prijatelji in Društva Ognjič je rodilo novi projekt.

Putka Zdravka se je na svoji poti iz ekološke kmetije povezala z Zajčkom Sladkom in tako je nastala predstava Putka Zdravka in Zajček Sladko (predstava za otroke z ekološko tematiko).

Osnovni namen projekta je ozaveščanje o zdravem načinu življenja ter osvetlitev težav današnje družbe (potrošništvo, predelana hrana, pomanjkanje časa, pomanjkanje gibanja, ...) skozi humor, glasbo in ples.

Putka Zdravka in Zajček Sladko skozi interaktivno predstavo otroke povežeta s pojmi ekologije, zdrave prehrane, pomena zmernosti, pomoči in sodelovanja.

Skupaj sta do danes obiskala več vrtcev, šol, festivalov in nakupovalnih centrov iz celotne Slovenije. Predstava je v polnem zagonu, najprej pa si jo boste lahko – vsi mali in veliki ljubitelji zdravega načina življenja – ogledali v Termah Zreče, in sicer popoldne, 5. oktobra 2012. Izsek iz predstave si lahko ogledate na: <http://www.youtube.com/watch?v=U2EHuycN2Pk>.

V prenovi je tudi spletna stran www.putkaz-dravka.si, kjer boste lahko sledili našim predstavam, našli zdrave recepte in koristne namige, kako otroku pomagati na naraven, vendar zabaven način.

Podrobnosti na tel. št.: 031 452 247 (o predstavi) ali 041 287 735 (podrobnosti o projektu) oziroma pišite na damjana.goter@gmail.com.

Mesto „za pojesti“

Nemško mesto Andernach se je pred dvema letoma začelo spreminjati v pravo oazo hrane. Takšne, ki raste v tleh, torej zdrave in pristne. Zemljo obdelujejo meščani po ekoloških načelih. V bogatih mestnih vrtovih je brezplačno na voljo vsakomur. To ni pravljica, je resničnost, ki jo je vredno in nujno posnemati!

Andernach bi po številu prebivalstva uvrstili nekje med Celjem in Novim Mestom. Kar ga razlikuje od običajnih, tudi ostalih nemških mest, je visoka zavest, trajnostni način razmišljanja in živo udeležanje vsega tega v praksi. Ob grajskem obzidju se je nekoč vzpenjal bršljan, mestne gredice so bile privilegij netrpežnih cvetlic, katerih lepota nikoli ni trajala dolgo, zelenice pa so kazile table „Prepovedano stopanje po trati“.

Danes je podoba mesta povsem drugačna. Na že omenjenih površinah se bohotijo številne uporabne rastlinske vrste, različne vrste zelenjave, sadnih dreves, grmovnic, cvetja in podobno. Vrtove obdelujejo ljudje, ki jih je posebej za to zaposlila mestna občina. Poleg tega je delo dobilo mnogo dolgo brezposelnih ljudi in številni prostovoljci. Le dva strokovnjaka sta bila potrebna, da sta delo spravila v tek. Si upate pomisliti, da stopite do svojega župana in mu predstavite tako noro zamisel, nato pa jo tudi dejansko izpeljete?

Posebnost vrtov je, da jih obdelujejo po bioloških

načelih in da je v njih resnično ogromna biotska pestrost. Leta 2010 so zasadili čez 300 različnih vrst paradižnikov, leto dni pozneje čez 100 sort fižola, letos pa je največji poudarek na različnih čebulnicah. Velik poudarek dajejo starim, že pozabljenim sortam in divjeraslim rastlinam. Namesto nekdanjih običajnih cvetlic danes grede krasijo zanimive kombinacije lepih in obenem užitnih rastlin, denimo mačje mete, maslenic in ohrovt. Vrtovi so zasnovani tako, da si rastline medsebojno pomagajo v največji meri, s čimer prihranijo precej fizičnega dela.

Meščani si lahko svobodno in brezplačno vsakodnevno postrežejo iz svojega mestnega vrta. K temu jih prijazno vabijo novi napisi: „Pobiranje pridelkov zaželeno.“ Ob tem jih upravljavci vrtov pozivajo, naj zbirajo semena, jih sadijo v svoje vrtove in tako pomagajo ohranjati rastline. O vandalizmu ni ne duha ne sluha.

Če to ni resnična inspiracija ... O njej so poročali tudi najodmevnejši nemški mediji.

Prav zanima nas katero bo prvo slovensko mesto "za pojesti".

Vabljeni k ogledu kratkega predstavitvenega filma na povezavi:

https://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=3C4cLxwMBOK.

Upanje je!

Ne končajo se vse zgodbe s hitrim srečnim koncem, kar pa še ne pomeni, da niso pomembne.

Včasih je dovolj že zavedanje, da nam ni vseeno in smo storili, kar smo lahko – in začnejo se velike spremembe.

Zato je tudi zgodba Toma Križnarja in njegove človekoljubne organizacije *Hope* nekaj, kar razkriva, da nismo nemočni tudi v najbolj težkih trenutkih.

Kaj bi storili vi, če bi se morali soočiti s pokoli nepredstavljenih razsežnosti, ki so jih deležne Nube v Sudanu, in sicer zgolj zato, ker si nekdo želi vode in nafte z njihovega ozemlja? Kaj bi storili, če bi ob dveh milijonih mrtvih ves svet mižal, vi pa bi bili le golorok, majhen Slovenec, ki nima nič drugega kot sočutje?

Tomu Križnarju je uspelo v Nubskih gorah postaviti več kot 600 kamer, ki skupaj s prenosnimi računalniki in satelitskimi modemi afriškim staroselcem pomagajo nadomestiti skoraj popolno odsotnost svetovnih medijev in strokovnih opazovalcev mednarodne skupnosti. Zbrane posnetke grozot pa domačini pošiljajo neposredno Mednarodnemu sodišču za vojne zločine v Haagu.

Sredstva za opremo staroselskih prostovoljcev so se do zdaj pridobivala izključno iz donacij posameznikov in brez vsake podpore institucij. Največ prispevajo bralci Križnarjeve knjige „Nafta in voda“ in gledalci dokumentarnega filma „Oči in ušesa Boga – Video nadzor Sudana“. To je že tretji film, ki je nastal v sodelovanju z režiserko Majo Weiss, Bela filmom in RTV Slovenija ter mu uspeva

aktivirati človekoljubje in lobiranja za preživetje afriških staroselcev.

Humanitarna organizacija HOPE, ki jo je s somišljeniki ustanovil Klemen Mihelič decembra 2009 po vrnitvi s Križnarjem iz Darfurja, zbira sredstva po principu popolne transparentnosti in brez vsakih stroškov. Razen kamer je zelo aktualno tudi zbiranje denarja za mobilno vrtno napravo, saj vojska Nubam bombardira vodnjake in ljudje posledično umirajo od žeje.

Vsak vaš prispevek je takoj viden na spletni strani <http://www.Hope.si>. Vse, kar zberejo, se pretopi v opremo, nič se ne izgubi za plače, zavarovanja, potne stroške itd. Že sam način delovanja humanitarne organizacije HOPE je zgled za nove čase, dolgi sezname donatorjev pa potrjujejo, da nas je vse več, ki želimo soustvarjati drugačno življenje.

Četudi ne boste prispevali denarno, lahko veliko storite za dvig kritične mase zavesti. Dogajanje lahko spremljate na spletni strani in novice posredujete svojim prijateljem, organizirate lahko javno predavanje, na katerega se bo Tomo zagotovo z velikim veseljem odzval, organizirate lahko predvajanje njegovih dveh filmov Darfur – vojna za vodo ter Oči in ušesa Boga.

Da je svet takšen, kakršen je, niso krivi le tisti, ki ga želijo takšnega ustvariti. Vsaj enaka odgovornost je na tistih, ki jim to mirno dovoljujejo.

Skupaj je lažje!

Dejan Unger je pobudnik facebook spletne strani **Delimo.si**, katere namen je, da ljudje med seboj delimo in prispevamo majhen delček tega, kar zmoremo. Bodisi gre za prevoz, dobrine, (so)bivanje ali usluge.

Za delitev stroškov prevoza že dlje časa uspešno deluje tudi spletno mesto: **prevoz.org**. Najbolj zvesti uporabniki so študentje, ki na takšen način dogovarjajo prevoze, namesto da bi štopali ob cestah. Seveda, ni omejitev, da uporabnik ne postanete tudi vi.

Zakaj bi metali proč, če lahko podarimo. Oglejte si spletno stran **www.podarimo.si**.

Foto: Peter Kuralit

Čas je za COWORKING

Nočete več delati za delodajalca, ki vas izkorišča in sili v delo proti lastni vesti? Zaupate v svoje znanje in sposobnosti, vendar se še vedno ne počutite sposobni, da bi vse storili sami?

Takšnih, kot ste vi, je vse več.

Takšnih, ki želijo sodelovati in soustvarjati v ozračju odprte izmenjave in pozitivne energije.

Coworking je svetovni fenomen, ki je v zadnjih dveh letih doživel neverjeten razcvet. Gre za sodoben način dela, ki samozaposlenim in drugim strokovnjakom omogoča, da si občasno ali stalno delijo „sodelavni“ prostor z drugimi ustvarjalci iz svoje ali sorodnih panog.

Coworking je predvsem skupna filozofija, ki temelji na pripravljenosti za sodelovanje, transparentnosti in konstruktivnosti. Je popolno nasprotje trenutnemu gospodarstvu, ki temelji na podrejanju, (zlo)rabi informacij s strani elit ter nepravilni razporeditvi prihodkov.

Coworkerji verjamejo v „open source“ kulturo, v nasprotju s preživetjo zaprto in tajno podjetniško kulturo. Verjamejo v sodelovalni individualizem v nasprotju s prevladujočim tekmovalnim individualizmom. Verjamejo, da je interdisciplinarnost bolj pomembna od ozkih specializacij. Želijo dejavno sodelovanje namesto opazovanja in besedičenja.

Če ste iz „takega testa“, potem bo coworking dober način sodelovanja za vas.

Primerov uspešnega coworkinga je v svetu vse več. Nekaj odličnih primerov je tudi v Sloveniji.

Opa: celica v Velenju je skupina oblikovalcev in računalničarjev, od katerih ima vsak svoj s.p., skupaj pa si delijo prostor, pridobivajo bolj zahtevne projekte in jih tudi izvajajo. Nihče ni nikomur nadrejen. Vsak je vsakomur ponudnik in naročnik. Če posel dobi eden, k sodelovanju povabi še tiste, ki jih potrebuje. Če eden zbolí, drugi priskoči na pomoč in zagotovi nemoteno izpeljavo projekta. Vsem je v interesu, da čim več projektov izvedejo brezhibno, zato je tudi zadovoljnih strank vse več. Ob skupnem delu vsak dan zmeljejo še moko in si, med delom, spečejo tudi svež pirin kruh za domov. V studiu imajo tudi otroški kotic, če se pojavijo težave z varstvom otrok, in kuhinjo, v kateri vsak dan pripravijo zdravo malico.

Na podobnih principih dela tudi nekaj skupin arhitektov v Ljubljani.

Če vam je vse to novo, vendar pa bi to želeli preizkusiti – začnite pri odprtih coworking prostorih. Prvega takšnega so odprli v Kinu Šiška v Ljubljani. Gre za skupni poslovni prostor, v katerega pridete s svojim računalnikom delat sami, ali se priključite skupnim razpravam na različne teme, ki se spontano odpirajo. Tako spoznate, kdo je kdo, kdo kaj zmore in ali ste morda primerni za sodelovanje.

Za vsem skupaj stoji pobuda Slovenia Coworking, ki si prizadeva za promocijo in popularizacijo takšnega sodelovanja v Sloveniji. Organizirajo dogodke, delavnice in izobraževanja na temo coworkinga, vzpostavljajo lokalne coworking skupnosti in druge potrebne infrastrukture ter pomagajo pri konstruktivnem mreženju različnih pomembnih deležnikov: strokovnjaki, gospodarstvo, država, nevladne organizacije, mediji, ...

Želite izvedeti več?

<http://coworking.si/>

CW Europe: <http://coworkingeu.wordpress.com/>

Deskmag: <http://www.deskmag.com/>

Coworking Wiki: <http://wiki.coworking.info/>

Januarja 2012 so v okviru svetovnega coworking festivala „JellyWeek“ v Kinu Šiška organizirali **prvi coworking dogodek v Sloveniji**.

Zaradi številnih pozitivnih odzivov obiskovalcev zdaj v Kinu Šiška coworkajo vsak četrtek od 9. do 17. ure.

Pridete lahko v 1. nadstropje Kina Šiška, z računalnikom ali brez. Vtikači so, mize in kavči tudi. Je brezplačno. Lahko pridete sestankovat, v miru delat ali se povezovat. Vse je odvisno od vas.

Foto: Maruša Kocman

Naj 1. junij postane slovenski DAN SOUPORABE!

Majhne otroke vzgajamo, da morajo svoje stvari deliti. Pa vendar, ko odrastemo, vse več stvari držimo le zase.

1. slovenski „dan souporabe“, „dan deljenja“ ali preprosto „sharing day“, je bil praznik sodelovanja, izmenjevanja, dajanja, predstavljanja, prejetja in srečevanja.

Špica na Prulah bo 1. junija od 10. ure zjutraj in vse do večera postala odprti sharing prostor, ponujen v souporabo sodelovalnim posameznikom in kolektivom, ki delujejo na področju umetnosti, ustvarjalnih industrij in socialnih inovacij.

Z najrazličnejšimi dejavnostmi se bodo spodbujali souporaba, sodelovanje ter deljenje znanja, zamisli in stvari.

Projekt so soustvarjali:

CoFestival – srečanje treh sodobno-plesnih festivalov v enem; **Slovenia Coworking** – skupnost za spodbujanje sodela in sodelovanja; **Wlan Slovenia** – z odprtim brezžičnim omrežjem Slovenije; **PosodiAvto** – prva slovenska skupnost za souporabo avtomobilov; **Piratska stranka Slovenije**; **Cajon.si** – team drumming – s spoznavanjem moči ekipe skozi bobnanje; **Metina lista** – spletna postaja za osebe širokih pogledov in aktivnega duha; **Knjigobežnice** – knjige, ki potujejo od bralca do bralca skozi majhne različne knjižnice; **Socialni inkubator** – zavod za raziskovanje in razvoj socialnih inovacij; **Zadruga Dobrote in Tovarna dela** – razvijanje projektov razvoja podeželja in socialnega podjetništva v koroški regiji; **Društvo Duh časa** – računalniki za socialno ogrožene. **Ekipe Duha časa** je na Dnevu souporabe popravljala odslužene računalnike

in ljudem predstavljala nameščeni odprtokodni in brezplačni operacijski sistem Ubuntu.; **Mula vrečke** – o nakupovanju brez uporabe plastičnih vrečk. Mula.si je pobuda, s katero se ozaveščajo potrošnike o škodljivih vplivih plastičnih vrečk na okolje in naravo ter ponujajo eno izmed možnih rešitev. Na Dnevu souporabe je ekipa Mule menjala svoje vrečke za druge izdelke ali storitve.; **ZaMizo.si** – se je, sanja, družijo in riše; **Sergej Hiti** – Ljubljanska klop – urbana oprema po meri uporabnikov; **Sončeve Pozitivke** – dobre novice in dogodki ter mnogo drugega

DENAR – Nedolžna prevara?

To, da se vi ne želite ukvarjati z denarjem, ne pomeni, da se denar ne bo ukvarjal z vami. Pravičnih in trajnostnih rešitev ne bo, dokler ne bomo posegli tudi v način delovanja denarja danes. Če vemo, zakaj pri celotni zgodbi gre, bomo bolj varni pred manipulacijami. Edino, kar vzdržuje trenutni sistem delovanja denarja, je to, da večina ljudi sploh ne ve, za kaj gre (in jih, na srečo bančnikov, tudi ne zanima).

Zato toplo priporočamo v branje novo knjigo **DENAR – Nedolžna prevara?** (Verjemite, da gre za vse prej kot dolgočasno branje.)

Vredno je spoznati, kako sistem danes deluje, saj vam bo vse, kar poslušate o temi centralnega bančništva in drugih nujnih potezah za reševanje iz krize, postalo veliko bolj jasno. Med drugim boste izvedeli:

- Kako denar v resnici nastaja in kdo ga ima moč ustvarjati?
- Kaj so glavni razlogi za sedanjo finančno krizo in kako se je/bo razvijala?
- Zakaj ekonomisti niso zaznali bližajoče se krize?
- Zakaj predlagani ukrepi centralnih bank ne bodo delovali?
- Kakšne so alternative za bolj pravični, stabilni in trajnostni monetarni sistem?
- Kje je znotraj vsega tega Slovenija?

480 strani, čez 100 slik in tabel in čez 300 uporabljenih bibliografskih virov

Več informacij o knjigi na www.izvor-denarja.si, izvor.denarja@gmail.com oziroma na telefonski številki 051 867 868.

Želite še več?

Eko vodič, ki ga držite v rokah, je najbolj obsežen do zdaj.

V njem je sodelovalo toliko ljudi, ki so zbirali podatke, pošiljali prispevke, fotografirali, urejali, lektorirali, ..., da jih še naštetih ne moremo.

Zato tudi nekaterih besedil, ki so šla skozi več rok, nismo podpisali, saj so kolektivni izdelek.

Kljub temu da smo dodajali in dodajali strani, pa še vedno nismo uspeli popisati vseh dobrih zamisli, pobud in dejavnosti, ki se dogajajo v našem prostoru. Ogromno tega se dogaja in temu bi radi namenili še več strani v naših novicah. Ali bo to možno, je odvisno tudi od tega, ali bomo uspeli zagotoviti sredstva, ki nam bodo omogočala pokritje stroškov tiska in distribucije.

Kot veste, se naše novice vzdržujejo s sredstvi oglaševalcev (ki jim že zdaj postavljamo zelo visoka merila za objavo in teh ne bomo zniževali) ter z vašimi prispevki.

Društvo Ognjič bo letos končno vpisano tudi na seznam prejemnikov, ki jim lahko namenite del svoje dohodnine. Kot smo že pisali, so nam status, da delujemo v javnem interesu, priznali že v letu 2011, vendar pa ker se državi ne mudi, v letu 2011 še nismo bili vpisani na seznam. Upamo, da nas letos ne bodo pozabili. Seznam bi moral biti ažuriran do jeseni. Tako bomo delček vaše dohodnine za leto 2012 prejeli enkrat v letu 2013.

Do takrat pa ...

Menimo, da je razširitev naših novic na področje samooskrbe, zdravja otrok, spremljanja novih možnosti, tehnologij in podobnega potrebna čim prej. Možnosti, da nas pri tem podprete, je veliko.

- Na predlog posameznikov bomo na nekaterih informacijskih točkah namestili šparovčke za zbiranje prispevkov za razvoj naših novic.

- Zelo bomo veseli tudi donacij v obliki znamk A, ki nam pomagajo vzdrževati zbirko novinarjev in javnih ustanov, ki jim naše novice pošiljamo brezplačno. Vodič, ki ga držite v rokah, bomo poslali tudi vsem poslancem in vsem ministrstvom.
- Donacije lahko nakažete tudi na račun našega društva TRR 0201 1025 5748 080. Koda namena: OTHR. Prejemnik: Društvo Ognjič, Zapotok 54, 1292 Ig. Namen: Donacija. Sklic: vpišite datum plačila.
- Kot pravna oseba nam lahko pomagata tudi tako, da prevzamete del stroškov nastajanja naših novic (npr. stroški prevajanja, lekture, oblikovanja in podobno). Za dogovor v zvezi s tem pišite na info@zazdravje.net.

Hvala, da nas prebirate, priporočate, da z nami soustvarjate in nas podpirate. Čaka nas še veliko skupnega dela.

Sanja, Sabina, Damjana, Saša, Adriana, Karmen, Sinja, Bor, Marija, Miha, Mitja, ...

**Vabljeni v Svetovalni Kotiček
Združenja za obuditev
celostnega človeka**

Se izgubljate v poplavi »zdravih« informacij?

Vas zanima kako se samozdravljenja (ob kandidi, osteoporozi, padcu odpornosti, zdravstvenih težav otroka, nosečnice,...) lotiti na celosten način?

Iščete trajne rešitve zdravstvenih težav, pa ne veste, kje, kako začeti, kako se vase zazreti, kaj jesti, katerim pripravkom zaupati ...?

Vabljeni, da svoj termin brezplačnega individualnega svetovanja pravočasno rezervirate.

Svetovala vam bo Adriana Dolinar, soavtorica knjig Resnice in zmote o kandidi, Resnice in zmote o osteoporozi in priročnika Vojna ali mir z bakterijami.

Svetovanja bodo:

- 11. 9.** Hiša Narave, 07 492 06 94
- 12. 9.** Sončna trgovina, Velenje 040 250 686
- 14. 9.** Čajnica Stari trg, NM, 040 399 353
- 18. 9.** Meta Radovljica, 040 585 788
- 19. 9.** Dobra Misel, Vrhnika, 01 7505 948
- 26. 9.** Sanolabor, MB, 051 340 119
- 28. 9.** Sanolabor, Nova Gorica, 05 333 44 96

Nova TV-ODDAJA ZAZDRAVJE!

Nova oddaja Zazdravje, bo na temo srca. Oglejte si jo na RTS in TV Veseljak. Termini predvajanj in arhiv vseh dosedanjih oddaj vas čakajo na www.zazdravje.tv.

Se še spomnite vonja in okusa prstnih domačih jajc?

Takšnih, ki jih nesejo kokoši, ki se prosto pasejo na višini okrog 1.000 metrov in je edina „tehnologija“, ki jo poznajo, kužek, ki jih zvečer nažene v hlev.

Če bi radi kupili takšna jajca ali kokoši nesnice, pokličite g. Edvarda Dolinarja na ekološko kmetijo Dolinar – Tabrovše, na Vojskem 90 nad Idrijo. Dolinar Edvard, 051 415 278.

Elektronski naslov: edidolinar@gmail.com.

K partnerskemu sodelovanju vabljeni vrtci, slaščičarne, trgovine, gostinski lokali, pekarnice.

Jajca lahko posamezniki kupite na kmetiji ali po dogovoru na relaciji Idrija – Ljubljana dva-krat na teden.

Premagajte prehlade, težave s prebavili, sečili in vnetja ušes brez antibiotikov!

Vsebinsko knjige si lahko prelistate na naši strani www.zazdravje.net/literatura.asp. Naročila tudi po telefonu **031 214 045**. Prvih 100 kupcev čaka tudi darilo: semena ameriškega slamnika A. Vogla.

Petič smo jo natisnili!

Vedeli smo, da je knjiga dobra. Nismo pa vedeli, da nas je toliko, ki nas ta tema resnično zanima.

Knjigo lahko prelistate na www.zazdravje.net/literatura.asp. Naročite jo lahko preko spleta ali na e-mail zacimbe@gmail.com.

Plačate enako kot v trgovini. Stroške pošiljanja krijemo mi.

Pristen okus narave

**Da, želim prejeti brezplačen katalog izdelkov
Alfreda Vogla in vzorec soli Herbamare®**

Ime, priimek _____

Naslov in pošta _____

E-naslov _____

Farmedica d.o.o., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana.
Katalog izdelkov in vzorec lahko naročite tudi po telefonu:
01.5240216 ali na naslov nasveti@farmedica.si

Skupaj za zdravje dlake in nohtov

A.Vogel

Herbamare®

je mešanica morske soli in sveže **biološko
pridelane** vrtno zelenjave ter zelišč, ki jih
uporabimo takoj po nabiranju.

Herbamare® je na voljo v trgovinah z zdravo prehrano,
specializiranih prodajalnah in posameznih lekarnah.

 farmedica
Vaš partner pri zdravlju

www.farmedica.si • www.avogel.si